

Template for programmes supported from the ERDF (Investment for Jobs and growth goal), ESF+, the JTF, the Cohesion Fund and the EMFF – Article 16(3)

CCI	
Title in EN	West Regional Operational Programme
Title in national language(s)	Programul Operațional Regional – Regiunea Vest
Version	0
First year	2021
Last year	2027
Eligible from	01.01.2021
Eligible until	31.12.2029
Commission decision number	
Commission decision date	
Member State amending decision number	
Member State amending decision entry into force date	
Non substantial transfer (art. 19.5)	No
NUTS regions covered by the programme (not applicable to the EMFF)	Regiunea Vest Romania
Fund concerned	☒ X ERDF
	☐ Cohesion Fund
	☐ ESF+
	☐ JTF
	☐ EMFF

* Numbers in square brackets refer to number of characters.”

1. Programme strategy: main development challenges and policy responses

Reference: Article 17(3)(a)(i)-(vii) and 17(3)(b) CPR

Text field [30 000]

Context regional

În elaborarea POR Vest am plecat de la încercarea de a identifica răspunsuri adecvate nevoilor de dezvoltare identificate la nivel regional, cuprinse în Planul pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest și în Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Vest, în strânsă legătură cu Semestrul European, care oferă un cadru pentru identificarea priorităților naționale în materie de reforme și monitorizarea implementării acestora, cu Recomandările Specifice de Țară relevante, Programul Național de Reformă, Anexa D a Raportului de Țară și cu rezultatele procesului de evaluare ale Programului Operațional Regional 2014–2020. Totodată, în elaborarea documentului au fost avute în

vedere alte documente strategice elaborate la nivel european, național, precum și strategii de dezvoltare elaborate la nivel regional, județean și local.

Regiunea Vest:

- este alcătuită din 4 județe, Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș, fiind cea mai mică regiune a României din punctul de vedere al populației. În intervalul 2000-2020, populația Regiunii Vest a scăzut de la 2.042.854 la 1.997.377 persoane conform datelor de la INS, corespunzătoare unui oraș de mărime medie la nivelul regiunii. Răspunsul la schimbările demografice și, în special, evoluția structurii demografice a regiunii vor reprezenta adevărate provocări mai ales pentru furnizarea serviciilor publice;
- **nu este o regiune omogenă.** La nivelul regiunii Vest există o disparitate de dezvoltare care se accentuează: pe de o parte județele de câmpie Timiș și Arad, care au atras investiții, având activități preponderent orientate spre export, iar pe de altă parte județele de deal și munte Hunedoara și Caraș-Severin, având industrii grele miniere și metalurgice, parțial închise și nereformate. De asemenea, în interiorul județelor există disparități semnificative între mediul urban și rural, orașele mari polarizând dezvoltarea, fiind principalii poli care pot menține și atrage populația;
- realizarea unei dezvoltări regionale echilibrate și a unei competitivități sporite depind încă, în mare măsură, de nivelul național, de calitatea și de stabilitatea mediului extern și de crearea unui cadru instituțional adecvat, iar pe plan local și regional de capacitatea de mobilizare a tuturor actorilor implicați în susținerea și implementarea unor proiecte de dezvoltare cu impact regional;
- face parte din categoria **regiunilor cele mai puțin dezvoltate** în contextul tipologiei utilizate la nivelul Uniunii Europene, având un PIB situat la 68% din media UE ²⁷, dar peste media națională. În ceea ce privește disparitățile intra-regionale, diferențele între județe sunt importante. PIB-ul regional se datorează în mare parte județului Timiș, care, conform EUROSTAT² se află la 81% din media UE, județul Arad se apropie de media regională cu 65% din media UE, dar județele Caraș-Severin și Hunedoara sunt mult sub media națională: 50% și 51% din media UE. De asemenea, jumătate din PIB-ul regional este format prin contribuția județului Timiș, iar PIB-ul județului Timiș este aproximativ dublu față de cel al județului Arad, care la rândul său este aproximativ dublu față de al celorlate două județe: județul Hunedoara și județul Caraș-Severin. De asemenea, în ciuda unui nivel ridicat al acestui indicator față de restul regiunilor din România, acesta nu se reflectă întotdeauna în mod direct în calitatea vieții locuitorilor regiunii.
- **Provocări spațiu urban:** regiunea Vest este o regiune mai urbanizată decât restul regiunilor din România: 63,1% din populația regiunii trăiește în mediul urban: 42 de orașe și municipii, peste media națională. 60% din populația urbană este concentrată în doar 5 orașe din regiune (cele 4 municipii reședință de județ și municipiul Hunedoara). Dezvoltarea urbană a regiunii este polarizată în jurul celor 2 orașe mari ale regiunii: Timișoara, unul dintre cele mai importante centre de dinamică economică la nivel național, și Arad. În rest, predomină orașele mici, sub 20.000 locuitori – 30 la număr și lipsește o categorie consistentă de orașe: orașele de dimensiune mijlocie: între 20.000 și 50.000. Rezultă nevoi de investiții diferite, pe de o parte pentru susținerea continuării dezvoltării centrelor urbane mari ca motoare regionale și pe de altă parte pentru creșterea atractivității și competitivității orașelor mici,
- Se remarcă un fenomen de migrație a populației dinspre **urban spre rural**, în special spre localitățile rurale din proximitatea orașelor mari.
- **Zone miniere:**
 - Bazinul minier Valea Jiului cu o populație de 135.000 de persoane, situat în județul Hunedoara, cel mai reprezentativ bazin carbonifer de pe teritoriul României, o zonă

¹ EUROSTAT, nama_10r_3gdp, anul 2018

² EUROSTAT, nama_10r_3gdp, anul 2017

exclusiv monoindustrială axată pe minerit, cu ramuri și activități industriale derivate. Odată cu închiderea progresivă a minelor, zona este afectată de diverse probleme economice, sociale și de mediu, generând nevoi de investiții complexe care vizează reconversia și regenerarea zonei,

- fostă zona minieră nerestructurată în zona Anina - Moldova Nouă - Bocșa- Ocna de Fier – Dognecea – Lupac - Doman,
- fostă zonă minieră: Bazinul Brad - Țebea, județul Hunedoara,
- **Zone montane:** județele Caraș-Severin și Hunedoara sunt predominant montane, iar relieful montan, prin caracterul restrictiv, îngreunează dezvoltarea localităților, micșorează zonele de influență ale orașelor, creând areale semi-periferice, greu accesibile rutier, feroviar,
- **Județul Caraș Severin este un județ periferic.** Acesta este situat într-o zonă montană greu accesibilă, cu o populație în scădere, fără acces direct la autostradă, fiind delimitat de Dunăre și de o țară non UE slab dezvoltată. Județul are o fostă industrie minieră, siderurgică, metalurgică și grea nerestructurată, fără a fi identificate în prezent soluții economice sustenabile, fiind unul din cele mai poluate județe din țară,
- **Județul Hunedoara** are un caracter aparte în regiune, fiind caracterizat de prezența zonelor miniere nerestructurate: Valea Jiului și Brad, și a industriei siderurgică, metalurgică și energetică: Deva, Călan, Hunedoara, Orăștie, toate aflate în declin. Activitățile industriale au marcat în trecut dezvoltarea urbană a județului, Hunedoara fiind un județ eminent urban :peste 77% din populație trăiește în orașe, peste media regiunii.
- **Zone dezavantajate din interiorul orașelor:** Conform Atlasului Zonelor Urbane Marginalizate realizat de Banca Mondială, în Regiunea Vest aproximativ 15% din populația orașelor și municipiilor din regiune locuiește în zone urbane marginalizate, care necesită în continuare investiții integrate pentru reintegrarea acestora în spațiul comunitar al orașelor.

Viziunea strategică

Programul Operațional Regional Vest reprezintă viziunea privind dezvoltarea regională și principalul instrument de finanțare din fonduri europene disponibil la nivelul Regiunii Vest în perioada 2021-2027.

Viziunea strategică propusă la nivelul POR Vest 2021-2027 are la bază **nevoile de dezvoltare**, identificate și prioritizate într-un larg cadru partenerial, care să permită Regiunii Vest ca la nivelul orizontului anului 2030 să fie **o regiune europeană cu un nivel ridicat de inovare, capabilă să atragă și să capitalizeze investiții și competențe, conectată intern și internațional, cu acces facil pentru cetățeni la servicii de calitate și oportunități diverse.**

Obiective specifice sectoriale

Această viziune strategică va fi urmărită într-un orizont de timp de 8 - 10 ani prin implementarea de proiecte care să genereze dezvoltare, continuând ciclul de programare 2014 – 2020, dar care răspund și noilor provocări lansate de UE pentru perioada 2021-2027.

Cercetare-inovare

- **Problema identificată:** Rezultatele modeste obținute de Regiunea Vest în materie de cercetare și inovare care limitează perspectivele de dezvoltare și creștere economică

Obiectiv specific: dezvoltarea unui ecosistem care să stimuleze inovarea în regiune prin susținerea transferului rezultatelor din activitatea de cercetare în produse și servicii noi sau îmbunătățite la

nivelul mediului de afaceri și a accesului la rețele internaționale

Conform datelor European Innovation Scoreboard (EIS), Regiunea Vest este clasificată în categoria „inovatorilor modești”, ceea ce o include într-o grupă cu alte 28 de regiuni din Uniunea Europeană care înregistrează cele mai scăzute scoruri în ceea ce privește inovarea. Conform aceluiași raport, Regiunea Vest înregistrează cele mai mici punctaje la indicatorii: co-publicații public-privat, inovatori de produse sau procese și IMM-uri care inovează în interior. Totuși, se înregistrează punctaje crescute la indicatorii: ocuparea forței de muncă în producție manufacturieră de nivel mediu și înalt, servicii cu grad ridicat de cunoștințe, co-publicații științifice, cheltuielile sectorul afacerilor în CDI.

Rezultatele Regiunii Vest în materie de inovare sunt slabe, iar strategia de specializare inteligentă regională nu își pot atinge obiectivele declarate în lipsa surselor de finanțare.

În anul 2017, intensitatea C-D a Regiunii Vest a fost de 0,39% din PIB, față de 0,5% din PIB la nivel național, reprezentând mai puțin de un sfert din obiectivul național (2% conform Planului Național de Reformă). La nivel local, cea mai mare pondere a fost înregistrată de județul Timiș (0,61%), fiind urmat de județul Arad (0,31%) și județul Hunedoara (0,16%). În județul Caraș-Severin, procentul din PIB alocat pentru CDI este redus (0,002%).³ După categoria cheltuielilor pentru CDI, în Regiunea Vest, aproximativ 90% din fonduri sunt destinate cheltuielilor curente și doar 10% sunt cheltuieli de capital.⁴ Ponderi ale cheltuielilor de capital peste media regională s-au înregistrat în județul Hunedoara (23%) respectiv Timiș (11%), în timp ce în Arad ponderea a fost de 2%, iar în Caraș-Severin nu au fost alocate sume pentru investiții.

Valoarea cheltuielilor interne brute (CIB) pentru CD în Regiunea Vest este de 38,9 EURO/locuitor în anul 2017, față de media Uniunii Europene de 629,2 EURO/locuitor.

În urma analizei sectoriale a specializării economice la nivelul Regiunii Vest realizată în cadrul Strategiei de Specializare Inteligentă RIS 3 Vest 2021-2027, au fost identificate șase sectoare de specializare inteligentă, nu exclusiv pe baza activității în sine, ci ca urmare a relevanței și a potențialului lor în economia regiunii, după cum urmează: agricultură și industrie alimentară; digitalizare, industrializare, inclusiv Industry 4.0; eficiență energetică și clădiri sustenabile; industria prelucrătoare; industriile culturale și creative; sănătate și calitatea vieții.

Lipsa / perimarea / fragmentarea infrastructurii de cercetare este o realitate la nivelul Regiunii Vest. Aproximativ 82% din totalul laboratoarelor și centrelor de cercetare din Regiunea Vest sunt localizate în municipiul Timișoara, 11% este concentrată în municipiul Arad, iar restul infrastructurii este dispersată în regiune, fiind în general vorba de stațiuni de cercetare din domeniul agriculturii.⁵ În acest context, este nevoie de diversificarea infrastructurii și în alte zone cu potențial, de operaționalizarea infrastructurii de cercetare existente, prin integrarea de servicii pentru firme, obținerea certificatelor, precum și de îmbunătățirea competențelor personalului care activează în aceste infrastructuri și implementarea unui model de afaceri pentru gestionarea infrastructurilor, în beneficiul firmelor. Existența unor facilități de cercetare adecvate, orientate către piață ar permite activități de micro-producție și/sau testare prototipuri, esențiale pentru furnizorii locali pentru a deveni parte a lanțurilor de furnizori. Mai mult, o rețea de laboratoare deschise ar contribui la

³ INS-Tempo Online, CDP104B, CON103I

⁴ INS-Tempo Online, CDP104B (date la nivelul anului 2018)

⁵ Date prelucrate de pe platforma ERRIS

atingerea standardelor de calitate cerute la nivelul companiilor. Aceste infrastructuri ar ajuta la acumularea de know-how în regiune și ar crea efecte de spillover către producătorii locali.

Activitatea de cercetare-dezvoltare în sectoarele dominate de companiile multinaționale tinde să fie efectuată în afara regiunii, de multe ori în sediul central, fără interacțiuni cu ecosistemul regional. Acestea trebuie sprijinite pentru a își extinde activitatea de cercetare și la nivel regional. Există un număr redus, dar promițător de IMM-uri care și-au creat propriile departamente de inovare sau departament care funcționează în regim de ITT.

În ceea ce privesc entitățile de inovare și transfer tehnologic (EITT), acestea sunt reduse ca număr (5), regiunea ocupând locul III în România.⁶ . Din cele 5 EITT la nivelul Regiunii Vest, 4 sunt localizate în municipiul Timișoara, iar unul este localizat în Arad. O provocare este dată și de dezvoltarea serviciilor în parcurile industriale, tehnologice și/sau științifice, acestea oferind în principal doar infrastructura de bază.

Cu păstrarea complementarității cu acțiunile implementate prin instrumente naționale și comunitare, intervenția la nivel regional se va concentra pe creșterea activității de inovare a întreprinderilor și pregătirea pentru comercializarea rezultatelor în domeniile specializării regionale. Astfel, creșterea finanțării publice și private pentru inovare, creșterea participării entităților din Regiunea Vest în consorții, parteneriate și proiecte europene, ar ajuta economia să se orienteze către activități cu valoare adăugată mai mare, în condițiile în care potențialul de inovare în Regiunea Vest este încă nevalorificat.

Prin intervențiile regionale se intenționează dezvoltarea unui ecosistem care să stimuleze inovarea, prin măsuri care să vizeze toate părțile cu rol în sistem și care vizează: antreprenoriatul bazat pe tehnologie, crearea de servicii suport pentru mediul de afaceri de către infrastructurile tehnologice și științifice, sisteme de inovare în afaceri (adopte de RD, inovare, training, internaționalizare), acces la rețele și organizații internaționale.

Se vor finanța prioritar proiectele identificate în atelierele de descoperire antreprenorială și validate de Consorțiului Regional de Inovare. De asemenea, se va organiza un apel dedicat de proiecte pentru cele pregătite cu ajutorul POAT 2014-2020.

Servicii publice digitale și digitalizarea întreprinderilor

- **Problema identificată:** Regiunea Vest are rezultate slabe în ceea ce privește serviciile publice digitale, competențele digitale generale ale populației și digitalizarea întreprinderilor

Obiectiv specific: Îmbunătățirea accesului și acoperirea cu servicii digitale la nivel regional pentru administrația publică, cetățeni și mediul de afaceri

Lipsa competențelor digitale și lipsa de încredere față de noile tehnologii, determină neparticiparea la posibilitățile oferite de societatea modernă. În anul 2019, nu mai puțin de 43% dintre românii cu vârste între 16-74 de ani aveau competențe digitale reduse, clasând România pe primul loc în Uniunea Europeană la acest capitol, potrivit datelor Eurostat. România se află pe ultimul loc în UE în

⁶ <http://www.research.gov.ro/uploads/sistemul-de-cercetare/infrastructuri-de-cercetare/infrastructura-de-inovare-si-transfer-tehnologic/2020/registru-entitati-itt-mai-2020.pdf>

ceea ce privește serviciile publice digitale, este mult sub media UE în ceea ce privește nivelul competențelor digitale și are cel mai scăzut nivel de utilizare a serviciilor de internet (servicii bancare, cumpărături, muzică), deși se situează pe primul loc în UE în ceea ce privește utilizarea rețelelor sociale, indică Raportul privind Indicele economiei și societății digitale publicat de Comisia Europeană. Conform datelor EUROSTAT⁷, doar 11% din totalul populației din Regiunea Vest a utilizat servicii de e-guvernare, spre deosebire de nivelul UE, unde ponderea acestui indicator este de patru ori mai mare.

Astfel de cifre sunt îngrijorătoare în contextul în care tot mai multe din activitățile zilnice se realizează online. Utilizarea internetului a devenit o parte integrantă a vieții cotidiene. Competența digitală reprezintă una dintre cele opt competențe cheie care sunt esențiale pentru orice persoană într-o societate bazată pe cunoaștere. Sistemul IT fragmentat al administrației naționale crește sarcina administrativă pentru cetățeni și mediul de afaceri. În general, nivelul de interoperabilitate între serviciile administrației publice este scăzut, deoarece fiecare instituție publică s-a concentrat asupra propriului său serviciu public digital. Fără investiții strategice integrate va fi dificilă îmbunătățirea sustenabilă a serviciilor publice digitale din România.

Digitalizarea este un factor esențial pentru stimularea inovării și a competitivității. În acest sens, Regiunea Vest prezintă o imagine foarte eterogenă. Pe de o parte, sectorul TIC reprezintă un sector economic care contribuie cu aproximativ 10% la PIB-ul Regiunii Vest, dar acestea nu au ca rezultat transformarea digitală a regiunii și nu acționează ca suport pentru economia regiunii, datorită lipsei finanțărilor specifice, precum și a ecosistemului de inovare care să pună în valoare produsele companiilor, orientate preponderent către export. Pe de altă parte, Regiunea Vest are rezultate slabe la toate celelalte componente ale Indicelui economiei și societății digitale.

În ceea ce privește comerțul electronic la nivel de firme, conform datelor disponibile pe Eurostat, în anul 2017, 18% din totalul întreprinderilor din UE28 făceau vânzări online. România este mult sub această medie, și ocupă penultima poziție, cu doar 8% din totalul întreprinderilor făcând vânzări online.

La nivelul rezultatelor Regiunii Vest în ceea ce privește serviciile publice digitale și integrarea tehnologiilor digitale de către întreprinderi sunt mult sub media UE.

Se vor finanța prioritar proiectele care asigură interoperabilitatea cu sistemul deja existent.

Competitivitate IMM-uri

- **Problema identificată: Menținerea unui nivel de scăzut de competitivitate și productivitate al companiilor din Regiunea Vest la nivel european**

Obiectiv specific: diversificarea bazei economice și crearea unei culturi antreprenoriale la nivelul Regiunii Vest care să permită popularea întreg teritoriului regiunii cu companii competitive

Cartea Albă a IMM-urilor identifică ca principală nevoie privind accesarea de fonduri nerambursabile - achiziția de noi echipamente și tehnologii pentru modernizarea industrială a întreprinderilor, în condițiile în care capacitatea scăzută de inovare a economiei limitează competitivitatea.

⁷ EUROSTAT, isoc_r_gov_i

Sistemul economic al Regiunii Vest este caracterizat de:

- *un grad tot mai mare de specializare în industria prelucrătoare ușoară cu tehnologie medie*: Industria prelucrătoare deține 40% din producția din regiune și 48 % din ocuparea forței de muncă. De asemenea, firmele din Regiunea Vest par să se specializeze în producția de bază, situându-se însă sub nivelul mediu în ceea ce privește activitățile ce necesită un aport semnificativ de cunoștințe și competențe.

- *un grad tot mai mare de integrare în lanțurile de valori regionale, conducând la o valoare adăugată locală mică*: În sectoarele cheie, Regiunea Vest a devenit un furnizor pentru rețelele regionale de producție din Europa.

- *un grad tot mai mare de dominanță a investițiilor străine directe (ISD) cu legături slabe în rândul întreprinderilor și al furnizorilor locali*: Potențialul de “propagare” a tehnologiei și a cunoștințelor din investițiile străine directe este restricționat semnificativ de lipsa legăturilor cu IMM-urile locale.

- *o infrastructură suport pentru afaceri cu o ofertă limitată de servicii cu valoare adăugată pentru întreprinderi*.

- *legături intersectoriale emergente*: O serie de noi sectoare pentru Regiunea Vest au apărut în activități legate de sectorul automobilelor, deosebit de importante fiind cele din domeniul electronicii, software și serviciile TIC.

Activitatea pe plan internațional este puternic corelată cu creșterea semnificativă a cifrei de afaceri. La nivel european, peste 50% din IMM-urile care fie au investit în străinătate, fie au fost implicate în subcontractare internațională, au raportat cifre de afaceri mai mari, în timp ce media pentru IMM-uri în ansamblu a fost de aproximativ 33%. IMM-urile care sunt active pe plan internațional raportează, în general, o creștere mai mare a ocupării forței de muncă decât alte IMM-uri.

Pentru anul 2018, densitatea IMM-urilor în economia afacerilor raportată la 1.000 locuitori era 26 în Regiunea Vest, această valoare fiind identică cu valoarea înregistrată la nivel național. La nivel local, există diferențe importante între județe, pe de-o parte județul Timiș cu 34,1 companii/1.000 loc., urmat de Arad cu 26,6 respectiv județul Hunedoara 19,9 și Caraș-Severin cu 15,1. Regiunea Vest reprezintă una dintre regiunile cu un nivel moderat de antreprenoriat din România: 9% din totalul întreprinderilor din România, densitatea IMM-urilor: 24,9 întreprinderi/1000 de locuitori, cifra de afaceri: 9,5% din totalul pe țară, iar dezvoltarea nu este uniform răspândită în regiune, motorul economic al regiunii fiind preponderent zona Timișoara-Arad.

Rata de supraviețuire a IMM-urilor nou create este mică. În Regiunea Vest, din toate întreprinderile înființate în urmă cu an, doar 58,1% mai sunt active, restul fiind inactive sau chiar desființate.

În ceea ce privește rata în care companiile după un an de la înființare se declară inactive, aceasta este în valoare de 27,9% în Regiunea Vest, depășind rata de la nivel național de 17,5%. Această rată este una dintre cele mai mari din țară și arată că aproape 1 din 3 companii înființate se declară inactive după doar un an de activitate.

În Regiunea Vest se remarcă existența mai multor clusteruri concentrate pe sectoarele dominante – automotive, TIC, construcții, agro-food, formate pentru a facilita interacțiunea și cooperarea dintre

actorii care își desfășoară activitatea în aceste sectoare prioritare pentru economia regiunii.

În aceste condiții, este necesară o intervenție mai clară asupra întreprinderilor, prin susținerea practică și financiară a întreprinderilor din sectoarele de specializare inteligentă, cu precădere la nivelul acelor întreprinderi care au potențial de "creștere-înaltă", inclusiv prin servicii pentru crearea de rețele de furnizori și internaționalizare, precum și prin dezvoltarea unei oferte integrate de structuri suport și servicii pentru afaceri. În paralel, avem în vedere îmbunătățirea nivelului productivității, prin transformarea cât mai multor idei în produse sau servicii noi sau îmbunătățite; creșterea ratei de formare și de supraviețuire a întreprinderilor și crearea unei culturi antreprenoriale începând de la școală; îmbunătățirea nivelului de investiții în sectorul serviciilor.

Fie că a fost vorba despre start-upuri, microîntreprinderi sau IMM-uri, mediul de afaceri din Regiunea Vest a manifestat un interes semnificativ, răspunzând la apelurile de proiecte dedicate lor cu propuneri a căror valoare totală este de obicei de două – trei ori mai mare decât pachetul financiar disponibil. Măsurile nefinanciare adresate întreprinderilor nou-înființate și întreprinderilor mici și mijlocii inovatoare (care oferă, de exemplu, servicii de sprijin pentru întreprinderi sau sprijin pentru dobândirea de competențe) rămân subdezvoltate, iar sistemele existente (în principal măsuri de finanțare) nu sunt orientate asupra clienților.

Se vor avea în vedere apeluri competitive generale în domeniile de specializare inteligentă, dar și apleuri dedicate anumitor domenii prioritare la nivel regional, precum turismul, educația, sănătatea, industriile creative. Se va analiza oportunitatea dezvoltării unor scheme de finanțare dedicate pentru serviciilor oferite rezidenților la nivelul infrastructurilor de sprijin a afacerilor, respectiv la nivelul de start-up și microîntreprinderi locatare sau utilizatoare.

Smart city

- **Problema identificată:** Aglomerările urbane nu reușesc să mai facă față în maniera tradițională provocărilor curente

Obiectiv specific: Stimularea dezvoltării orașelor din Regiunea Vest prin utilizarea tehnologiilor inovative

Conform statisticilor, până în anul 2050, două treimi din populația lumii va trăi în orașe, consumând peste 70% din energia globală și generând la fel de mult gaze cu efect de seră. Pe măsură ce populația orașului crește, cererea de servicii, dar și presiunea asupra resurselor va crește ceea ce va crea o situație de stres asupra mai multor categorii de factori, generând creșterea consumului și, implicit, a gradului de poluare a mediului înconjurător.

Această cerere crescută pune o presiune pe principalele servicii publice: energie și iluminat, apă și apă potabilă, deșeuri, mobilitate, securitate publică, educație, sănătate, cultură, turism, baze de date urbane și alte servicii care sunt esențiale pentru prosperitatea și durabilitatea unui oraș. Astfel, din ce în ce mai multe orașe se folosesc de tehnologia inovativă și digitalizare pentru îmbunătățirea situației.

Totuși, soluțiile smart city sunt rareori un simplu produs sau serviciu. Adesea constau în intervenții urbane complexe care implică multe părți diferite, cu interese, agende și capacități specifice. Vorbim de un întreg format din: tehnologii, modele de afaceri, structura de guvernare deschisă la nou,

acceptarea socială, motivația din spatele utilizatorilor, capacitățile și cunoștințele acestora, resursele financiare disponibile.

În Regiunea Vest nivelul general de cunoaștere cu privire la conceptul „smart city” este într-o fază incipientă, fapt ce se reflectă în gradul redus de implementare de proiecte ce utilizează pe scară largă tehnologii „smart”. În anul 2017, ARSC a lansat Harta Proiectelor Smart City, un program pilot prin care fiecare primărie din România își poate prezenta stadiul de implementare a proiectelor Smart City. La acel moment, în Regiunea Vest erau în implementare sau deja funcționale 58 de proiecte smart.

Reducerea consumului general de energie și materiale prin utilizarea tehnologiilor „smart”, proiectarea inteligentă a dezvoltării localităților, sunt metode prin care orașele din regiune, sub coordonarea unei administrații „smart” pot atinge sinergia necesară pentru o dezvoltare durabilă.

Eficiență energetică

- **Problema identificată:** Poluarea zonelor urbane ca urmare a consumului de energie ridicat în clădiri

Obiectiv specific: adaptarea Regiunii Vest la provocările globale privind schimbarea modului în care sunt produse și consumate energia și utilizarea resurselor europene pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Ținta României de eficiență energetică pentru anul 2020 este de 43 Mtep, exprimată în consum de energie primară (30,3 Mtep exprimate în consumul final de energie). Atât consumul primar, cât și consumul final de energie au înregistrat o creștere în 2017 și, prin urmare, sunt necesare eforturi continue pentru a limita consumul de energie în contextul creșterii economice. Pentru anul 2030 România țintește un consum primar de energie de 32,3 Mtep, respectiv un consum final de energie de 25,7 Mtep, obținând astfel economii de energie de 45,1%, raportate la consumul primar aferent anului 2030, respectiv de 40,4% pentru consumul final de energie, comparativ cu scenariul de referință PRIMES 2007.

Sectorul clădirilor este unul dintre cei mai importanți consumatori de energie la nivel național. Conform *Strategiei naționale de renovare pe termen lung*, consumul final de energie în sectorul de construcții reprezintă 42% din totalul consumului final de energie, din care 34% reprezintă clădiri rezidențiale, iar restul (aproximativ 8%) clădiri comerciale și publice. De asemenea, sectorul clădirilor emite și cele mai multe emisii cu gaze de efect de seră. La nivelul unei clădiri, consumul de energie termică pentru încălzire și pentru asigurarea necesarului de apă caldă menajeră reprezintă aproximativ 70% din consumul total de resurse energetice.

Regiunea Vest, datorită caracterului urban mai pregnant, are un fond construit de locuințe anterior anului 1989 important, caracterizate prin confort redus și prin eficiență energetică extrem de scăzută conform standardelor actuale. Fondul de locuințe construit după anul 1989 este mult mai scăzut, iar în cazul construcțiilor din perioada dezvoltării imobiliare, acestea respectă din faza de execuție un nivel ridicat de eficiență datorat materialelor disponibile, cât și experienței privind creșterea costurilor cu încălzirea. Aceste clădiri sunt mai puțin pretabile la politici de eficiență energetică bazate pe soluții de izolare termică.

Prin POR 2007-2013 și POR 2014-2020 au fost reabilitate sau urmează să fie reabilitate până în anul 2023 doar 4,1% din totalul locuințelor din blocuri din regiune și un număr de 60 de clădiri publice.

La nivelul eficienței energetice, în Regiunea Vest se vor finanța intervențiile în clădiri publice și rezidențiale. Eficiența energetică a clădirilor publice și spațiilor de locuit contribuie la sporirea confortului, la predictibilitatea costurilor în bugetul familiei și implicit la calitatea vieții și atractivitatea zonelor de locuit. Renovarea clădirilor în vederea creșterii eficienței energetice, investițiile în sistemele de încălzire centralizată pentru îmbunătățirea serviciilor de încălzire și dezvoltarea sistemelor de răcire centralizată vor sprijini tranziția către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon.

Proiectele vor fi finanțate în baza Planurilor locale de Acțiune pentru Energie Durabilă sau altor strategii în care se propun măsuri pentru creșterea eficienței energetice.

Se va analiza și posibilitatea unor intervenții în construcții pasive, sub forma unor proiecte demonstrative sau pilot.

Încălzirea centralizată

- **Problema identificată: Poluarea zonelor urbane ca urmare a creșterii emisiilor din instalațiile de încălzire locale**

Obiectiv specific: îmbunătățirea încălzirii la domiciliu cu accent pe combustibili alternativi

Încălzirea rezidențială reprezintă 78% din consumul de energie, în vreme ce răcirea reprezintă doar circa 1%.

Serviciul public de alimentare cu energie termică în România se realizează în sistem centralizat, prin centrale termice și centrale electrice de termoficare, care furnizează energie termică pentru un oraș, o zonă a orașului sau un cartier. Serviciul public se realizează prin intermediul infrastructurii tehnico-edilitare specifice, aparținând, de regulă, domeniului public sau privat al autorității administrației publice locale ori asociației de dezvoltare comunitară.

Sistemul de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) reprezintă ansamblul instalațiilor tehnologice, echipamentelor și construcțiilor, situate într-o zonă precis delimitată, legate printr-un proces tehnologic și funcțional comun, destinate producerii, transportului și distribuției energiei termice, prin rețele termice, pentru cel puțin 2 utilizatori. În ultimii 20 de ani, sistemul se confruntă cu debranșări masive ale consumatorilor, aceștia alegând soluții individuale de încălzire.

Din totalul locuințelor, numai cca. 1,2 milioane sunt racordate la SACET-uri. O treime din locuințele României (aproape 2,5 mil) se încălzesc direct cu gaz natural, folosind centrale de apartament, dar și sobe cu randamente extrem de scăzute (cel puțin 250.000 de locuințe). Aproximativ 3,5 mil. locuințe folosesc combustibil solid – majoritatea lemne, dar și cărbune – arse în sobe cu randament foarte scăzut. Restul locuințelor sunt încălzite cu combustibili lichizi (păcură, motorină sau GPL) sau energie electrică.

În Regiunea Vest, regăsim operatori ai serviciului public de termoficare la nivelul următoarelor localități urbane: Arad, Brad, Hunedoara, Lupeni, Nădlac, Petroșani și Timișoara. În aceste localități se distribuie 8,4% din cantitatea de energie termică națională, către aproximativ 200.000 de utilizatori casnici.

Investițiile propuse vor viza, prioritar, conformarea cu cerințele privind calitatea aerului (prin utilizarea unor combustibili alternativi), fiind totodată abordate și probleme de eficiență energetică, prin finanțarea sistemelor de producție (ex. introducerea cogenerării) și introducerea de noi tehnologii.

Se are în vedere dezvoltarea unor proiecte pilot. Prioritare sunt orașele care își propun rezolvarea problemelor de termoficare la nivel de condominiu. Proiectele vor fi condiționate de implementarea investițiilor care să sporească eficiența energetică și să reducă cererea de energie în clădirile pentru care este furnizată energie termică, asigurându-se că investițiile se bazează pe cererea de căldură utilă.

Mobilitate urbană și interconectivitate regională

- **Problema identificată: Poluare excesivă a zonelor urbane ca urmare a utilizării prioritare a transportului personal cu mașina, în defavoarea mijloacelor de transport ecologice**

Obiectiv specific: creșterea calității și atractivității transportului public de călători și a modurilor prietenoase cu mediul în vederea reducerii emisiilor poluante și a congestiei din orașe

Mobilitatea urbană este slab dezvoltată în toată România, fiind afectată de subfinanțare, de organizarea și planificarea necorespunzătoare a sectorului și de slaba capacitate administrativă a autorităților publice și furnizorilor locali, precum și de calitatea slabă a planurilor de mobilitate urbană și a punerii în aplicare cu întârziere a proiectelor existente. Slaba planificare a mobilității urbane durabile generează poluare și congestie în orașe.

Transporturile și industria sunt sectoarele cu cea mai mare pondere în consumul final de energie după cel rezidențial. Astfel, pentru conformarea la obligațiile prevăzute în Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică, în domeniul transporturilor sunt necesare economii anuale noi de aproximativ 0,6 Mtep în perioada 2021 - 2030, în condițiile în care estimările Planului Național de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice IV indică economii potențiale în sector de 0,4 Mtep la nivelul anului 2020. Pentru atingerea obiectivelor anuale vor fi necesare măsuri susținute în modernizarea transportului public urban. Nu în ultimul rând, încurajarea mobilității alternative (estimată a aduce economii de energie de 0,16 Mtep numai în 2020) poate contribui semnificativ la reducerea consumului de energie finală în transporturi.

Dezvoltarea și promovarea mobilității alternative prin încurajarea formelor de transport alternativ (mersul pe bicicletă, car-pooling, car-sharing etc.) prin planificarea urbană și dezvoltarea unei infrastructuri adecvate pentru ciclism (piste pentru biciclete) și extinderea zonelor pietonale, în special în marile aglomerări urbane, aduce beneficii considerabile și dimensiunii Decarbonare - emisiile și absorbțiile GES. În cadrul sectorului transporturilor, eficiența energetică este influențată și de promovarea electromobilității în transportul rutier (vehicule ușoare și transport public urban), ce are un impact considerabil în sensul creșterii eficienței energetice, având în vedere consumul mai mic de energie al vehiculelor electrice.

În Regiunea Vest există 42 de localități urbane: 12 municipii și 30 de orașe, în cadrul cărora regăsim probleme de mobilitate diverse ca urmare a congestiei traficului și poluării. În perioada 2014-2020 s-au făcut pași importanți în ceea ce privește mobilitatea urbană în regiune prin accesarea de fonduri

prin POR 2014-2020 pentru mobilitate urbană, punându-se un accent deosebit pe dezvoltarea transportului public electric: tramvaie, troleibuze sau autobuze electrice, dar și pe transportul public alternativ – piste de biciclete și alei pietonale, pe baza planificării investițiilor din Planurile de Mobilitate Urbană Durabilă. Cele 4 municipii reședință de județ au depus un număr de 22 de proiecte ce vizează mobilitatea urbană durabilă, iar alte 12 orașe din regiune au depus 12 proiecte.

Calitatea transportului public rămâne problematică în Regiunea Vest, aceasta neavând un sistem de transport public bine dezvoltat, cu valori limitate în termeni de linii de transport public, pasageri transportați, confort pentru călători. În Regiunea Vest doar aproximativ jumătate din orașe au un sistem propriu de transport public urban de călători sau investesc în prezent pentru introducerea lui. În majoritatea orașelor, transportul public de pasageri se face cu autobuze și/sau microbuze pe combustibili tradiționali (benzină sau motorină), aflate în proprietate privată sau publică.

Doar municipiile Arad și Timișoara au transport public electric. Transportul public electric cu tramvaie are o tradiție îndelungată în Arad și Timișoara existând un potențial mare ca acesta să devină unul din cele mai importante mijloace de deplasare în interiorul celor 2 orașe. Lungimea rețelelor de tramvai însumează 263,5 km, ceea ce reprezintă 20,1% din totalul acestor rețele, la nivel național. Aradul și Timișoara sunt pe locul al doilea și al treilea la nivel național, după București la lungimea căilor de rulare și parcul de tramvaie. Și municipiul Reșița va reintroduce în perioada imediat următoare sistemul de transport public cu tramvaiul, sistat în anul 2011, prin fondurile POR 2014-2020. Procesul de modernizare a flotei rămâne o prioritate în regiune și pe perioada viitoare.

De asemenea, există și o serie de probleme generate de expansiunea recentă a zonelor funcționale periurbane din Timișoara și Arad. În zona suburbană, transportul public este insuficient dezvoltat, iar în lipsa unor conexiuni viabile cu centrul urban majoritatea fluxului de transport se desfășoară cu mașina personală sau cu mijloace poluante (microbuze, autobuze), ceea ce congestionează și mai mult aceste zone.

De asemenea, sunt necesare investiții în continuare în planificarea urbană, prin modificarea și adaptarea tramei stradale pentru a permite transportului public să devină prioritar. Procesul de modernizare a flotei și a traseelor de transport electric cu tramvaiul și troleibuzul sau cu autobuzele rămâne o prioritate în regiune, mai ales că acest aspect permite și extinderea sau consolidarea serviciului de transport public în zona urbană funcțională sau în zona metropolitană.

Pentru orașe, deosebit de importante pentru decongestionare și promovarea transportului public sunt investițiile în coridoare de mobilitate urbană, în sensul creării unor trasee pe axele principale deservite de transportul public și care includ obiectivele majore generatoare de trafic și care să favorizeze, prin investiții integrate, călătoriile cu transportul public și modurile de transport nemotorizate.

În Regiunea Vest infrastructura pentru biciclete este slab dezvoltată, fiind construite în orașe 227,68 km de piste de biciclete, dintre care 180 de km sunt în orașele mari ale Regiunii Vest: Timișoara și Arad. Lipsa facilităților care să permită o deplasare sigură a bicicliștilor în mediul urban este

principalul motiv pentru care ponderea acestui mod de deplasare este încă redus (sub 5%). Va fi nevoie în primul rând extinderea infrastructurii pentru biciclete (inclusiv dotări aferente: parări, sisteme închiriat biciclete, stații „self care”, etc.)

De asemenea, trebuie susținut în continuare procesul de pietonizare, mai ales a zonelor centrale, dar se resimte nevoia de a interveni și în zonele rezidențiale, pentru a crea legături cu zonele centrale și trasee integrate.

Se vor finanța proiecte în baza Planurilor de Mobilitate Urbană Durabilă.

Planificarea dezvoltării rețelelor de transport de persoane pentru facilitarea mobilității necesită însă și o abordare regională, în contextul în care avem multe călătorii/deplasări care se desfășoară în afara limitelor administrative ale unui oraș/municipiu/județ, la nivel regional. Această abordare este necesară și pentru creșterea eficienței gestionării traficului și a cererii de transport, pentru promovarea transportului intermodal și a lanțurilor integrate de transport. Folosind o abordare bazată pe **colaborarea voluntară dintre județe / municipii reședință de județ/orașe din Regiunea Vest**, se propune înființarea unei **Asociații de Dezvoltare Intercomunitară Regională de Transport**, cu rolul de a coordona dezvoltarea, implementarea și evaluarea politicii de transport de persoane și a mobilității la nivel regional.

Un astfel de proiect vine să răspundă unei *conectivități insuficiente între orașe și în zonele înconjurătoare acestora*:

Conectivitatea față de Timișoara-Arad: timpii de deplasare până la aglomerarea Timișoara-Arad indică faptul că doar jumătățile vestice ale județelor Timiș și Arad se încadrează într-o navetă de o oră de la Timișoara sau Arad. Situația este și mai dificilă în cazul județelor Caraș-Severin și Hunedoara. În Caraș-Severin, doar o zonă foarte mică (Măureni-Gherteniș) se încadrează într-o izocronă de o oră de Timișoara. Restul populației județului are nevoie de mai mult timp pentru a ajunge la Timișoara, cu timpi aproximativi de o oră și jumătate pentru Reșița și Caransebeș, și peste 2 ore pentru zonele sudice din jurul localităților Moldova Nouă, Bozovici sau Băile Herculane. În cazul județului Hunedoara, timpii apropiați sau în jur de 2 ore și jumătate caracterizează orașe ca Hunedoara, Brad, Orăștie sau Hațeg. Zonele din Munții Metaliferi, Găina, Șureanu și Poiana Ruscă se află la peste 3 ore distanță, în timp ce Bazinul Petroșani este cel mai îndepărtat în ceea ce privește timpii de condus.

Reșița-Caransebeș: Cele două centre urbane principale din județul Caraș-Severin, Reșița (municipiul de județ) și Caransebeș, se află la o distanță de circa 45 de minute unul de celălalt, morfologia mai degrabă muntoasă a celei mai mari părți a județului Caraș-Severin făcând ca timpii de deplasare să fie mai mari în general, datorită drumurilor în pantă și numărului redus de șosele. Izocrona de 20 de minute pentru Reșița include astfel doar o mică zonă din jurul orașului, până la Bocșa în nord, Carașova în sud, Brebu în est și Lupac în Vest. Aceeași izocronă pentru Caransebeș este mai amplă și alungită în direcția nord-sud, urmată de șoseaua principală, de-a lungul Coridorului Timiș-Cerna, până la Sădova Nouă în sud și până la Sacu în nord. Pe Coridorul Bistra către est, izocrona include orașul Oțelu Roșu.

Deva-Hunedoara-Simeria: Deși județul Hunedoara este o regiune muntoasă, zona centrală a acesteia (inclusiv centrele urbane enumerate mai sus) este mai accesibilă decât în cazul județului Caraș-Severin. Marile coridoare Mureș și Strei sunt însoțite de șosele importante, astfel încât timpii de deplasare sunt mai mici față de situația din județul Caraș-Severin. Drept urmare, se poate ajunge la

Deva, Hunedoara sau Simeria în mai puțin de 20 de minute de la Leșnic până la Orăștie de-a lungul Coridorului Mureș, până la Bretea Română de pe Coridorul Strei, precum și de la majoritatea așezărilor din sudul Munților Metaliferi, de la periferia estică a Munților Poiana Ruscă și a Dealurilor Hunedoarei. Se poate ajunge la Deva într-o oră sau mai puțin de la Săvârșin de pe Valea Mureșului sau Hălmașiu de pe Valea Crișului Alb, ambele din județul Arad, sau de la Făget, din județul Timiș.

Petroșani-Valea Jiului: Dacă indicele conectivității se raportează la Petroșani, zona este foarte accesibilă, izocrona de 20 de minute, acoperind perfect zona Bazinului Văii Jiului, cât și localitățile rurale din apropiere. Bazinul Văii Jiului rămâne o zonă mai degrabă izolată datorită conectivității sale scăzute față de regiunile înconjurătoare și a barierelor (în principal relieful muntos) pe care drumurile trebuie să le traverseze pentru a asigura accesul.

Sistemul de transport public regional se va finanța în baza unui analize regionale cu privire la mobilitatea bunurilor și persoanelor. Prioritare vor fi rutele care leagă între ele aglomerările urbane în baza unei liste de proiecte.

Regenerare urbană

- **Problema identificată: Existența a numeroase areale urbane degradate**

Obiectiv specific: O abordare verde pentru revitalizarea orașelor și a cartierelor lor

Regândirea planificării spațiale a orașelor pentru creșterea calității vieții locuitorilor și reducerea poluării aerului este una din direcțiile de investiții stipulate de *Agenda 2030*, unde în cadrul *Obiectivul strategic de dezvoltare 11: Orașe și comunități durabile*, este reducerea impactului negativ pe cap de locuitor al mediului înconjurător, prin acordarea unei atenții speciale calității aerului, asigurarea accesului universal la spații verzi și publice sigure, inclusive și accesibile. Viziunea Uniunii Europene consideră soluțiile verzi drept măsuri sustenabile, direcționate simultan către obiectivele de mediu, societale și economice și este exprimată în politici și strategii promovate de Uniunea Europeană: *Strategia pentru Infrastructuri Verzi*, *Strategia Uniunii Europene pentru Biodiversitate 2020*.

Fiecare oraș are porțiuni de teren slab utilizate/degradate/abandonate sau zone urbane neamenajate, majoritatea dintre acestea fiind adesea rezultatul schimbărilor la nivelul creșterii urbane și gradului de productivitate. Spațiile verzi fac parte din rețeaua de bază a comunității și sunt utilizate de toți cetățenii, indiferent de statutul lor economic. Refacerea acestora are ca obiectiv creșterea gradului de atractivitate, se înscrie în procesul general de regenerare urbană, și presupune renovarea, în paralel, a ansamblurilor rezidențiale vechi sau a celor istorice și refacerea infrastructurii, ca o condiție esențială a creșterii calității vieții populației.

În ceea ce privește *suprafața spațiilor verzi în interiorul orașelor*, legislația în vigoare recomandă un minimum de 26 m²/locuitor de spațiu verde. În prezent, în Regiunea Vest suprafața medie a spațiilor verzi este sub media națională și mult sub media europeană. Un pas important în ceea ce privește creșterea suprafeței spațiilor verzi în orașele din Regiunea de Vest s-a făcut prin accesarea fondurilor disponibile pentru POR 2014-2020 care au vizat transformarea unor terenuri degradate sau abandonate în spații verzi. Cu toate acestea suprafața spațiului verde în mediul urban este încă redusă și slab amenajată.

Accesibilitatea regională la rețeaua TEN-T

- **Problema identificată:** Infrastructura rutieră regională este încă într-o stare generală insuficient conectată la rețeaua TEN-T

Obiectiv specific: crearea unui sistem de transport modern care să răspundă nevoilor de dezvoltare economică și adecvată nevoilor unei societăți mobile, prin creșterea conectivității și accesibilității în / și din Regiunea Vest

O infrastructură de transport modernă și eficientă creează condiții favorabile creșterii atractivității investiționale a regiunii și permite diseminarea spațială a beneficiilor legate de dezvoltarea socio-economică continuă. În ciuda resurselor financiare considerabile alocate, rețeaua rutieră din România este una dintre cele mai puțin dezvoltate din UE.

Regiunea Vest dispune de un sistem de transport care, în mare măsură, poate fi poziționat la nivelul standardelor europene medii de dezvoltare, atât în ceea ce privește latura ofertei de infrastructură (densitatea, diversitatea și calitatea infrastructurii), cât și a serviciilor de transport. Investițiile în reabilitarea sau modernizarea drumurilor județene s-au realizat din fonduri proprii ale autorităților județene, fonduri naționale prin programe guvernamentale (PNDL 1, și PNDL 2), respectiv fonduri europene nerambursabile (POR 2007 – 2013, respectiv POR 2014-2020).

Conectivitatea în interiorul Regiunii Vest, în special între zonele urbane, rămâne destul de scăzută. Proiectele prioritare referitoare la infrastructura de transport propuse la nivel regional vor aduce îmbunătățiri semnificative în domeniul accesibilității și deschiderii accesului inclusiv pentru zone izolate ale regiunii la centrele de dezvoltare. De asemenea, investițiile strategice în reconfigurarea infrastructurii de transport, din zona marilor orașe care să contribuie semnificativ la decongestionarea traficului pe arterele principale, vor avea efect direct asupra îmbunătățirii traficului interurban, între orașe și zona lor funcțională, contribuind la creșterea accesibilității regionale. În plus, accesul îmbunătățit la Aeroportul Timișoara din alte zone ale regiunii poate ajuta, de asemenea, la creșterea accesibilității acestuia.

Un aspect important legat de proiectele de transport este siguranța circulației. Creșterea numărului persoanelor rănite și decedate în accidente rutiere este cauzată atât de expansiunea rapidă în ultimii ani a utilizării autoturismelor, dar și de calitatea drumurilor - consecință a fondurilor limitate destinate lucrărilor de întreținere - de insuficiența zonelor de siguranță a drumurilor publice și a sistemelor de control și monitorizare a traficului rutier. În Regiunea Vest, se înregistrează a doua cea mai ridicată valoare de la nivelul regiunilor din România cu privire la numărul de victime din accidente rutiere.

O atenție deosebită se va acorda proiectelor care au rolul de a decongestiona traficul și de a reduce blocajele, precum și de a asigura conexiunile directe necesare la treceri de frontieră, aeroporturi, terminale de marfă, centre logistice, alte zone de activitate economică sau care asigură completarea rețelei prin asigurarea conectivității unor moduri diferite de transport.

Se va organiza un apel necompetitiv, pe baza prioritizării la nivel de CDR și validării cu Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor, prioritare fiind proiectele pregătite cu ajutorul POAT 2014-2020.

Educație

- **Problema identificată:** Accesul la o educație de calitate este inegal, iar dobândirea competențelor de bază și digitale este încă limitată

Obiectiv specific: îmbunătățirea accesului la servicii de calitate în educație și dezvoltarea în permanență la nivel regional a aptitudinilor / competențelor populației ca urmare a schimbării tiparelor economice

Slaba performanță a sistemului de învățământ și de formare nu ajută România să recupereze decalajele față de UE. Cheltuielile pentru educație se numără printre cele mai mici din UE, în anul 2016 media cheltuielilor din PIB pentru Educație au fost de doar 2,58% față de media EU de 4,6% (și sunt insuficiente pentru volumul investițiilor necesare. Participarea redusă la învățământul preșcolar împiedică dezvoltarea competențelor cognitive și sociale. Rata de părăsire timpurie a școlii rămâne ridicată, iar nivelurile de instruire în ceea ce privește competențele de bază sunt scăzute și nu se îmbunătățesc. Calitatea învățământului superior și a educației și formării profesionale, precum și relevanța pe piața forței de muncă a acestora se confruntă cu provocări, iar accesul adulților la educație este limitat.

Regiunea Vest nu este economic sustenabilă cu valorile prezente ale participării în educație, în special la nivelul indicatorilor de participare în învățământul secundar superior și în învățământul terțiar. Se înregistrează întârzieri în ceea ce privește modernizarea rețelei de școli și optimizarea în vederea abordării tendințelor demografice. Sunt necesare noi strategii pentru a se asigura că toate persoanele considerate în deplină sănătate dobândesc până la împlinirea vârstei de 18 ani un set semnificativ de aptitudini profesionale, tehnice sau academice.

În ceea ce privește **infrastructura de educație** din Regiunea Vest, aceasta era alcătuită din **622 unități de învățământ**, predominând unitățile de învățământ primar și gimnazial (56,9%). Numărul și ponderea unităților în învățământul post secundar și terțiar (doar licență) era sub 2%.

În perioada 2011-2017 a avut loc o reducere a numărului total de unități de învățământ cu 2,2%. O scădere semnificativă s-a înregistrat în cadrul unităților de învățământ antepreșcolar și preșcolar.

La nivelul Regiunii Vest se constată o distribuție inegală a școlilor la nivel județean, județul Timiș ocupând primul loc, ca infrastructura educațională, la toate categoriile de învățământ.

Regiunea Vest a înregistrat o scădere a unităților școlare cu 152 în anul 2018 față de 2007, conform datelor disponibile pe INS. Numărul unităților de învățământ a fost redus pentru toate ciclurile de învățământ în special în învățământul preșcolar, unde față de 2007, a scăzut cu 42%. În privința infrastructurii, se observă creșterea cu 17,01% a sălilor de clasă și cu 18% a laboratoarelor în 2018 față de 2007, respectiv scăderea numărului de săli de gimnastică cu 8%. De asemenea, numărul total al absolvenților din învățământul preuniversitar a scăzut cu 35% în 2018 față de 2007, o scădere semnificativă fiind înregistrată în rândul absolvenților de licee tehnice, de 61%. Regiunea are o tradiție universitară importantă, cuprinzând la nivel de regiune 10% din rândul absolvenților de învățământ superior.

Evaluările de impact ale POR privind infrastructură educațională subliniază importanța investițiilor și recomandă ca finanțarea investițiilor în acest domeniu să se facă coerent cu o abordare strategică

națională a modernizării infrastructurii de educație pentru a asigura sustenabilitatea din perspectiva cererii reale previzionate pe termen lung.

Aceasta impune o viziune și plan adoptat de optimizare a rețelei școlare. De asemenea se recomandă ca investițiile în infrastructura educațională să aibă în vedere dincolo de asigurarea condițiilor minime pentru autorizarea funcționării, urmărind crearea unor medii de învățare moderne, absolut necesare pentru a produce efecte asupra performanței școlare. Aceste investiții în infrastructură, împreună cu alte măsuri de stimulare a retenției în sistem, conduc și la reducerea abandonului școlar prin crearea unui mediu atractiv pentru copii.

Cu toate că pe perioada 2014-2020, în Regiunea Vest pe POR au fost depuse proiecte pentru 129 unități școlare, din care 39 de creșe și grădinițe, 59 de școli din învățământul primar și gimnazial, 25 licee și licee tehnologice și 6 universități, de care au beneficiat circa 50.000 elevi din 47 de localități ale regiunii, din care 27 situate în mediul urban, necesitatea investițiilor în infrastructură pentru asigurarea accesului la servicii de calitate este în continuare foarte mare. În cele două perioade de programare (2007-2013 și 2014-2020) numărul total al unităților de infrastructură școlară care au beneficiat/vor beneficia de sprijin nerambursabil reprezintă aproximativ o treime din numărul total al unităților din Regiunea Vest.

Turism

- **Problema identificată: Lipsa unei identități turistice regionale**

Obiectiv specific: identificarea nișelor de turism și formularea unei oferte turistice agregate în Regiunea Vest

Utilizarea durabilă a potențialului endogen este o condiție pentru consolidarea competitivității externe a și îmbunătățirea atractivității Regiunii Vest ca loc pentru a trăi și a petrece timpul liber. Din punct de vedere al resurselor turistice și a tipurilor de turism practicate, Regiunea Vest se caracterizează prin varietate și heterogenitate.

Există în regiune un potențial de a dezvolta și susține produsele de nișă, dintre care unele pot fi organizate și comercializate în mod integrat- una dintre nișele cu potențial mare de dezvoltare este turismul gastronomic și oenologic, turismul de aventură. Oferta din Regiunea Vest trebuie să se adreseze cu precădere unuia dintre cei mai importanți clienți - familia, un segment în creștere în termeni de durată a sejurului și a volumului încasărilor.

Sectorul turismului trebuie să fie dezvoltat în același timp cu sectorul infrastructurii (îndeosebi transporturi și tehnico-edilitară), deoarece accesibilitatea spre anumite obiective sau zone turistice este vitală pentru atragerea fluxurilor de turiști și implicit punerea în valoare a patrimoniului natural și antropic.

Regiunea Vest nu s-a consacrat ca o regiune turistică în mentalul societății românești, motivul principal fiind slaba valorificare a elementelor de patrimoniu cultural sau natural care să genereze fluxuri turistice importante. Cu toate acestea, există premise pentru dezvoltarea turistică în toate formele, prin punerea în valoare și integrarea mai multor elemente de patrimoniu cu mediul natural

dar și prin asocierea cu servicii turistice.

Din analiza sectorului turism în Regiunea Vest a reieșit faptul că turismul balnear și wellness, ecoturismul și turismul activ, precum și turismul urban și cel de tip MICE (meetings, incentives, convention and exhibition) dețin un avantaj comparativ.

Regiunea Vest poate deveni prima regiune din România care să dezvolte destinații ecoturistice având în vedere că potențialul patrimoniului său natural este unul dintre cele mai importante din țară. Investițiile în patrimoniul natural, alături de cele în patrimoniul cultural antropoc cu potențial turistic și integrarea lor în circuite turistice pot aduce plus valoare regiunii din punct de vedere turistic. De asemenea, s-au dezvoltat în ultimii ani puternic stațiunile montane din județul Caraș Severin și Hunedoara, potrivite pentru turismul activ, atât pentru anotimpul de iarnă cât și pentru vară.

Regiunea Vest are mai multe stațiuni balneare importante, Buziaș, Băile Călacea, Moneasa, Băile Lipova, Băile Herculane, Geoagiu Băi și Vața de Jos. Aceste stațiuni sunt elemente cheie pentru turismul din Regiunea Vest datorită calității izvoarelor termale, amplasării lor, patrimoniului istoric, obiceiului național de a merge în concediu în stațiuni și noua tendință internațională de turism balnear și medical. Avem în vedere crearea unei regiuni pilot anti-îmbătrânire în partea de Vest a României, precum și poziționarea Regiunii Vest ca destinație turistică medicală transfrontalieră.

În marile orașe, o formă de turism cu importanță deosebită este reprezentată de turismul de afaceri. Atractivitatea zonei din punct de vedere economic și al investițiilor este ilustrată prin faptul că cei care călătoresc în scop profesional reprezintă majoritatea șederilor de o noapte în hotelurile din principalele orașe din Regiunea Vest.

Apropierea geografică a Regiunii Vest de Europa de Vest și Centrală și potențialul economic al regiunii atrag investitori, contribuind astfel la apariția și dezvoltarea turismului de tip MICE în Regiunea Vest. Pentru aceste orașe este importantă crearea / continuarea unui portofoliu de evenimente importante. În acest scop, prezența unei agende a evenimentelor care este echilibrată și include evenimente în fiecare sezon, reprezintă un aspect important pentru o destinație urbană. De asemenea, pentru extinderea sejurului turistic în orașe, alături de dezvoltarea unui portofoliu de evenimente este importantă și punerea în valoare în orașe a principalelor elemente de patrimoniu cultural antropoc care pot atrage turiști, împreună cu investiții în creșterea calității spațiilor publice.

Se va finanța în baza unei strategii integrate. Se are în vedere dezvoltarea unui proiect fanion la nivel regional. Se vor finanța prin apeluri necompetitive taberele și infrastructurile și serviciile de turism pregătite prin POAT 2014-2020.

Cultură

- **Problema identificată: Slaba capacitate de a valorifica economic și social cultura**

Obiectiv specific: Promovarea culturii în toate domeniile din regiune și oferirea unei game largi de facilități de petrecere a timpului liber

Dezvoltarea patrimoniului cultural și participarea la cultură (printre altele, prin stimularea gândirii creative, a imaginației) este o metodă eficientă de dezvoltare a competențelor sociale și civice, precum și inițiativă și antreprenoriat, adică competențe cheie pentru economie bazată pe cunoaștere și inovare.

Sunt considerate activități culturale toate tipurile de activități bazate pe valori culturale și/sau pe expresii artistice, incluzând activități orientate sau nu către piață, cu caracter comercial sau nu și realizate de orice tip de producător sau de structură (de individ, grup de amatori sau de profesioniști, organizații, societăți comerciale, instituții publice). Astfel, activitățile culturale sunt considerate a reprezenta cadrul conceptual general, întrucât o activitate culturală este realizată în cadrul unui domeniu cultural și potrivit funcțiunii necesare îndeplinirii sale. Activitățile culturale pot fi puse în corespondență cu clasificările statistico-economice naționale.

Sunt multe dovezi care susțin cultura ca fiind un motor pentru reînnoirea socială și regenerarea economică. Luată ca un întreg, cultura aduce beneficii economice directe și indirecte clare la nivel local și în zonele înconjurătoare.

Atât în mediul urban cât și în cel rural, există o criză de spații în care cetățenii să își poată petrece timpul liber. Fie că este vorba de parcuri, terenuri de sport, piețe, zone pietonale, spații de agrement (ștranduri, parcuri, grădină botanică, grădină zoologică, etc.), acestea au un rol important în creșterea calității vieții locuitorilor. De asemenea, există posibilități reduse în special în orașele mici de a participa la evenimente culturale.

De asemenea, punerea în valoare a patrimoniul cultural antropic cu potențial turistic din regiune, poate întări identitatea regiunii, contribui la creșterea coeziunii teritoriale și poate fi o sursă importantă pentru dezvoltarea unor evenimente culturale, mai ales că Regiunea Vest deține un patrimoniu cultural antropic unic caracterizat prin diversitate.

Patrimoniul antropic al regiunii numără 2107 monumente istorice, ceea ce reprezintă 7% din totalul național. Monumentele de clasă A, aparținând celor cu valoare națională sau universală, cuprind 572 de elemente de patrimoniu, iar cele de categorie B, monumente istorice reprezentative pentru patrimoniul local, numără 1.535 elemente de patrimoniu. Cu toate că au fost realizate investiții pentru conservarea și punerea sa în valoare și în perioadele anterioare de finanțare, nevoia de investiții este mare, pentru că majoritatea sunt în stare de degradare și nu sunt integrate în circuite turistice.

Numărul de vizitatori ai muzeelor și colecțiilor publice a crescut semnificativ de la 405.204 (anul 2011) la 779.531 (anul 2014, +92%), respectiv 1.118.633 vizitatori (anul 2017, +44%), ceea ce indică o nevoie și un apetit cultural în creștere a locuitorilor și turiștilor regiunii. Crearea unor muzee/centre expoziționale moderne, interactive, adresate tuturor categoriilor sociale și grupurilor de vârstă și reabilitarea celor existente ar aduce beneficii vieții culturale prin diversitate și ar contribui la întărirea rolului cultural al regiunii.

Câștigarea titlului de Capitală Culturală Europeană de către municipiul Timișoara poate fi un imbold pentru recuperarea decalajelor, astfel patrimoniul cultural poate fi îmbunătățit prin ample acțiuni de reabilitare și o diversificare a elementelor incluse în circuitul turistic. De asemenea, toată regiunea va avea beneficii prin implicarea tuturor actorilor în susținerea, modernizarea și diversificarea ofertei turistice.

Se va finanța în baza unei strategii integrate.

Aspectele de mediu din perspectiva Programului Operațional Regional Vest 2021-2027

Proiectele finanțate prin POR au potențialul de a contribui la îmbunătățirea infrastructurii verzi, prin adoptarea unor soluții care să permită reducerea amprente ecologice a componentei antropice. Adoptarea unor soluții compatibile cu principiile infrastructurii verzi contribuie totodată la îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale, prin asigurarea menținerii condițiilor ecologice optime. Aceste soluții includ:

- Reducerea impactului asupra ariilor protejate și menținerea / refacerea conectivității coridoarelor ecologice;
- Extinderea coridoarelor ecologice în mediul urban;
- Măsuri de identificare și protejare a animalelor sălbatice ce se adăpostesc în clădirile supuse reabilitării;
- Implementarea în mediul urban de soluții tip acoperiș verde, pereți verzi sau grădini urbane;
- Îmbunătățirea condițiilor de habitat pentru speciile de faună sălbatică din mediul urban (ex: adăposturi artificiale pentru lilieci și păsări, amenajarea spațiilor verzi în scopul susținerii unor specii protejate sau polenizatori).

Proiectele de reabilitare / modernizare / extindere a infrastructurilor de transport finanțate prin POR vor identifica toate presiunile existente și potențialele amenințări asupra infrastructurii verzi și vor include măsuri pentru reducerea / evitarea impacturilor semnificative. O atenție importantă va fi acordată refacerii conectivității ecologice în zona coridoarelor ecologice.

Proiectarea măsurilor de menținere/refacere a conectivității ecologice, pentru fiecare proiect finanțat prin POR, se va realiza într-o manieră integrată ținând cont de impactul cumulat cu alte presiuni și amenințări din zona de implementare a proiectelor, precum și de contribuția schimbărilor climatice. Măsurile de evitare a fragmentării și/sau de defragmentare trebuie să fie eficiente la nivelul coridorului ecologic și nu doar la nivelul zonei de proiect.

Axele prioritare ale programului

Ca urmare a analizei parteneriale realizate la nivelul Regiunii Vest, pentru perioada 2021–2027, la nivelul Programului Operațional Regional pentru Regiunea Vest au fost identificate următoarele **7 axe prioritare**, care corespund tuturor celor 5 obiective de politică din Regulamentul nr. ..., după cum urmează:

Axa prioritară 1 O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice și 2 O regiune cu orașe Smart pentru obiectivul de politică 1 "o Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente";

- **Axa prioritară 3 O regiune cu orașe prietenoase cu mediul** pentru obiectivul de politică 2 "o Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon, prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor";
- **Axa prioritară 4 O regiune accesibilă** pentru obiectivul de politică 3 "o Europă mai conectată, prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale";

- **Axa prioritară 5 O regiune educată** pentru obiectivul de politică 4 ”o Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale”;
- **Axa prioritară 6 O regiune atractivă** pentru obiectivul de politică 5 ”o Europă mai aproape de cetățeni, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale”.

Axa prioritară 7 Asistență tehnică, nu corespunde unui obiectiv de politică, dar are rolul de a susține sistemul de management și control instituit pentru gestionarea programului, pentru acțiuni de sprijinire a beneficiarilor pentru pregătirea portofoliului de proiecte, măsuri de informare și publicitate, analize, studii, analize, evaluări.

Lecții învățate

Cadrul instituțional propus pentru perioada de programare 2021-2027 are la bază lecțiile învățate, o descentralizare a implementării și apropierea de beneficiari, cu scopul de a crește leadership-ul în implementarea fondurilor europene.

Trebuie continuate activitățile de animare pentru îmbunătățirea gradului de implicare a ecosistemului regional de inovare și identificarea unor instrumente de finanțare, în special în zona transferului tehnologic, adaptate nevoilor IMM-urilor.

POR 2014-2020 a fost singurul PO care a finanțat investiții referitoare la îmbunătățirea competitivității IMM. Apelurile lansate s-au bucurat de un mare apetit, fiind în toate cazurile depuse proiecte peste valoarea alocată.

Beneficiarii proiectelor de eficiență energetică trebuie să se concentreze asupra operațiunilor cu valoare adăugată și să fie informați despre cele mai bune practici în domeniu. De asemenea, asociațiile de locatari trebuie să fie implicate mai mult în inițierea, pregătirea și implementarea proiectului.

Intervențiile de dezvoltare urbană integrată trebuie să urmărească în subsidiar componenta de creștere a calității vieții locuitorilor spațiului urban, pentru a stimula atractivitatea socio-economică a acestui areal bazată pe condiții de infrastructură îmbunătățită.

Restaurarea obiectivelor de patrimoniu pe termen mediu și lung, cu un set de politici coerente și susținute la nivel central și local, va determina dezvoltarea și diversificarea economiilor locale. Pentru localitățile de dimensiuni mai mici, integrarea obiectivelor finanțate prin POR în circuite turistice regionale / naționale, poate reprezenta motorul revigorării economice cu real impact asupra nivelului de trai al comunităților. În apropierea localităților interesate de investiții în zona de turism și patrimoniu, au fost identificate ca necesare și investiții în infrastructura.

Atât dezvoltarea și modernizarea drumurilor județene, inclusiv a centurilor ocolitoare, cât și accesul la coridoarele TEN-T și, implicit la orașe și municipii, au condus la beneficii economice importante și au în continuare o relevanță mare și foarte mare pentru beneficiari.

În ceea ce privește nivelul de integrare și coerență internă a investițiilor finanțate în domeniul turismului, pentru sustenabilitatea investițiilor și complementaritatea cu alte inițiative locale, se vor avea în vedere intervenții la nivel de drumuri județene sau ocolitoare ale orașelor principale din apropierea resursei turistice, reabilitarea patrimoniului cultural și investiții private în structuri de primire turistică. Se pot identifica intervenții diferite, de la servicii de bază (servicii de sănătate adresate cetățenilor și turiștilor), la mobilitate sustenabilă, recalificarea clădirilor istorice, pe lângă investițiile operatorilor privați (pe structurile de primire, serviciile turistice, SPA și serviciile comerciale).

Pe dimensiunea educațională, un anumit număr de preșcolari, elevi și studenți vor învăța în clădiri

renovate, care asigură confort și stare de bine absente anterior, și vor beneficia de dotări suplimentare. Acestea vor avea efect asupra participării școlare și universitare (vor contribui la reducerea abandonului școlar/universitar), dar și asupra rezultatelor învățării. Interesul beneficiarilor față de învățământul profesional și tehnic (în general) este crescut

Deși POR 2014-2020 a fost orientat pe domenii/sectoare distincte (eficiența energetică, educație, sănătate, competitivitate, etc), obiectivele sale de intervenție deși abordate individual au rezultate complementare. Pentru urmărirea dezvoltării integrate a Regiunii Vest, ar fi necesară corelarea rezultatelor cu celelalte programe și surse de finanțare.

Axele prioritare ale POR 2014-2020 au fost fragmentate (14 axe prioritare + 1 asistență tehnică), ceea ce a însemnat o rigiditate a opțiunilor de a dezvolta proiecte. De asemenea ghidurile specifice elaborate pe fiecare prioritate de investiție/ obiectiv specific au avut caracteristici diferite și derogări de la ghidul general, aducând un risc al apariției erorilor în cadrul proiectelor pentru beneficiarii care implementează mai multe proiecte din mai multe priorități de investiție, cum sunt UAT-urile.

Implicarea timpurie a administrațiilor publice locale și a mediului de afaceri în vederea stabilirii noilor priorități, respectiv participarea acestora în pregătirea noilor ghiduri, poate crea o imagine de ansamblu din punct de vedere strategic asupra Regiunii Vest.

Din experiența POR 2007-2013 și în cadrul POR 2014-2020, a fost menținut mecanismul cererilor de plată ce a condus la evitarea blocajelor financiare și a contribuit la creșterea ratei absorbției. În condițiile unei economii fluctuante dar și a unui cadru legislativ în permanentă schimbare, se recomandă menținerea unui astfel de mecanism și pentru următoarea etapă de programare.

POR 2014-2020 a răspuns în mare parte nevoilor regionale economice și sociale, și deși a existat interes puternic față de apeluri, se remarcă în continuare o nevoie de simplificare a procedurilor pentru unele etape ale proiectelor, depunerea cererilor de finanțare, contractarea și monitorizarea care se confruntă cu obstacole care încetinesc progresul atât tehnic, cât și financiar. Din experiență, au fost acumulate perioade lungi de timp (chiar și peste 1 an) de la depunerea proiectului până la contractarea acestuia, pentru majoritatea priorităților de investiții. Astfel apare necesitatea actualizării sau revizuirii anumitor documente, fapt ce poate cauza întârzieri suplimentare. De asemenea, sarcinile administrative ale beneficiarilor în perioada de implementare nu pot fi considerate reduse față de perioada precedentă, în special derularea procedurilor de achiziții pentru beneficiarii de tip public. Ca măsuri de reducere a timpului dedicat procesului de evaluare și contractare, ar fi desfășurarea procesului de verificare a conformității administrative și a evaluării tehnice și financiare concomitent, evitarea necesității reaprobării proiectelor de către consiliile locale sau județene dacă modificările nu schimbă substanțial soluția tehnică sau indicatorii tehnico – economici precum și reglementarea mai clară a cerințelor referitoare la dovedirea dreptului de proprietate.

Un alt factor important care provoacă întârzieri în implementarea proiectelor este demararea achiziției Proiectului Tehnic după semnarea contractului de finanțare. Procesul de achiziție, elaborare și evaluare a Proiectului Tehnic poate trece de 9 luni calendaristice. Sperăm că prin modificarea art. 17 din HG 395 din 2016 această problemă să fie rezolvată.

Pentru proiectele importante, prioritizate la nivel regional, s-a constatat faptul că pregătirea din timp a acestora a dus la documentații mai bine realizate. O măsură de reducere a atenuare a întârzierilor

În evaluarea acestor proiecte ar fi depunerea lor la faza de Proiect Tehnic. Astfel în urma semnării contractului de finanțare, beneficiarul poate să demareze procedura de achiziție publică de lucrări de construcții. De asemenea, prin pregătirea unor documentații tehnico-economice proiecte în avans, prin intermediul POAT 2014-2020, se va putea asigura un portofoliu regional de proiecte care să poată fi depuse, evaluate și contractate rapid.

Pentru proiectele de anvergură, cum au fost cele de pe axa prioritară dedicată sprijinirii dezvoltării urbane durabile, preverificarea proiectelor de către organismele intermediare au condus la proiecte mai calitative, concomitent cu reducerea numărului necesar de clarificări și implicit a termenelor de evaluare.

Calitatea ghidurilor a crescut, încă sunt necesare progrese la nivelul reducerii timpului de evaluare și predictibilitate a apelurilor.

Tipologia acțiunilor propuse la finanțare se pliază pe nevoile APL, iar costurile eligibile au acoperit în mare măsură nevoia de investiții. Abordarea integrată utilizată pentru dezvoltarea urbană răspunde mai bine nevoilor zonelor urbane funcționale decât abordarea sectorială.

Aplicația MySMIS a contribuit esențial la creșterea gradului de transparență în gestionarea și utilizarea FESI.

S-au evidențiat deseori situații de blocaj al investițiilor, cu precădere datorate întârzierilor în aprobarea documentațiilor de atribuire sau finalizarea procedurilor de achiziții publice (de ex., contestații sau anulări).

Există normative clare în domeniul dezvoltării regionale, care necesită adaptare la contextul instituțional actual. La nivel regional/ OI POR, resursele umane sunt adecvate din toate punctele de vedere (calitativ și cantitativ); totuși, resursele financiare reprezintă o provocare pentru viitor, care trebuie abordată în paralel cu asigurarea funcției strategice de legătură dintre nivelul central și nivelul teritorial al politicii de dezvoltare regională.

Complexitatea POR 2014-2020 a avut impact și asupra resurselor și organizării ADR-urilor. Față de perioadă precedentă se arată o creștere semnificativă a sarcinilor legate de alte funcții la nivel regional (dezvoltarea birourilor la nivel județean, înființarea OI PO CE etc.), evidențiind capacitatea de adaptare și asumare a responsabilităților legate de obiective complexe, aspecte de care se poate ține cont la o viitoare revizuire a legislației în domeniu.

În regiuni ADR-urile sunt singurele entități care pot susține o viziune strategică asupra dezvoltării regionale, depășind granițele administrative, în beneficiul tuturor comunităților din regiuni.

Sunt necesare eforturi suplimentare în direcția creșterii capacității administrative a beneficiarilor POR, a administrațiilor publice locale / județene.

Sistemul de management si control pentru POR Vest 2021-2027

Pornind de la prevederile legislației în vigoare: Legea 315/2004 privind dezvoltarea regională în România și HG 1115/2004 privind elaborarea în parteneriat a Planului Regional de Dezvoltare cu completările ulterioare, principalele instituții la nivel regional sunt:

Consiliul pentru Dezvoltare Regională (CDR) Vest cu rol de asumare și decizie, care conform Art. 7 din legea 315/2004 analizează și aprobă strategia și programele de dezvoltare regională, având competența de a asuma în numele regiunii aceste programe și de a verifica și analiza implementarea lor. CDR este format din reprezentanții administrației locale, președinții consiliilor județene, primarii

municipiilor reședință de județ, câte un reprezentant al primarilor de orașe și unul al primarilor de comune din fiecare județ al regiunii.

Agencia pentru Dezvoltare Regională (ADR) Vest care conform legii este un organism non-guvernamental, nonprofit, de utilitate publică, cu personalitate juridică, care funcționează în domeniul dezvoltării regionale și care va îndeplini, în perioada 2021-2027, rolul de autoritate de management pentru Programul Operațional Regional.

Comitetul Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regională (CRP) Vest, organism consultativ care reunește și implică în procesul de planificare principalii actori cheie din regiune într-un cadru larg partenerial, și care participă la elaborarea și avizarea Planului de Dezvoltare Regională (PDR) Vest - document care fundamentează POR Vest pentru perioada 2021-2027.

Consortiul Regional de Inovare Regiunea Vest (CRI) este structura consultativă implicată în procesul de actualizare și monitorizare a Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă, de avizare a Documentului Cadru Regional, precum și de analiză și prioritizare a propunerilor de proiecte aferente entităților regionale de inovare și transfer tehnologic.

Acest sistem asigură implicarea și reprezentativitatea principalilor actori din regiune în procesul de elaborare, implementare și control al Programului Operațional Regional, având o îndelungată colaborare de mai bine de 20 de ani, asigurând echilibrul structurilor locale și regionale fiind un organism bine încheiat. Mai mult de atât, sistemul decizional se bazează într-o măsură mai mare pe un sistem de reguli/proceduri profesionale și într-o măsură mai mică pe decizii administrative care pot fi uneori subiective.

Implementarea, monitorizarea și evaluarea POR Vest 2021-2027 vor fi realizate cu sprijinul viitorului **Comitet de Monitorizare al POR (CM POR) Vest**. Comitetul va avea 24 membri, reprezentând la paritate administrația publică locală, respectiv mediul academic, de afaceri și societatea civilă. Astfel jumătate din membri vor fi reprezentanți ai celor 4 consilii județene și a celor 4 primării ale municipiilor reședință de județ și a 4 primării de orașe, câte unul din fiecare județ. Cealaltă jumătate va fi formată din reprezentanți ai celor mai active și relevante firme din regiune, universități, ONG-uri care activează în domeniile de interes ale POR. Criteriile și procesul de selecție ale acestora vor fi realizate ulterior aprobării POR Vest 2021-2027.

Având în vedere că, în conformitate cu prevederile Regulamentului comun, Comitetele de Monitorizare se pot constitui doar după aprobarea de către Comisia Europeană a Programelor Operaționale Regionale, propunem pregătirea și constituirea acestora în două etape, pentru a asigura cadrul și continuitatea funcțiilor privind programarea și monitorizarea la nivel regional.

Astfel, într-o primă etapă, propunem constituirea la nivelul Regiunii Vest a unui Comitet Strategic de Programare Regională, care să sprijine procesul de identificare a nevoilor de dezvoltare și de prioritizare a investițiilor care urmează a fi incluse în Programele Operaționale Regionale.

Într-o etapă ulterioară, Comitetul Strategic de Programare Regională va sta la baza formării Comitetului de Monitorizare, prin preluarea membrilor, fie în calitate de membrii cu drept de vot, fie în calitate de membrii observatori. Acestor membrii de la nivel regional, li se vor adăuga ca și membrii cu drept de vot reprezentanți ai autorităților de la nivel național, cu care Programele Operaționale Regionale trebuie să se coreleze și coordoneze.

Capacitatea administrativă – Sunt avute în vedere atât măsuri pentru sistemul de management și control, pentru întărirea capacității administrative a Agenției pentru Dezvoltare Regională Vest în calitate de autoritate de management, cât și măsuri de capacitate administrativă la nivelul principalilor beneficiari pentru creșterea capacității de implementare a proiectelor. În cadrul fiecărei axe sunt propuse acțiuni legate de creșterea capacității în ceea ce privește pregătirea și implementarea proiectelor.

Portofoliu de proiecte - În cadrul atelierelor de descoperire antreprenorială organizate în cursul anului 2019 și 2020, au fost identificate un număr de 7 proiecte strategice, propuse de actorii ecosistemului regional de inovare. De asemenea, au fost propuse și alte aproximativ 20 de inițiative, care au nevoie de dezvoltare a ideilor și transformare în proiecte. În cadrul exercițiului de pregătire de proiecte cu sprijinul POAT 2014-2020, estimăm de asemenea că va putea fi pregătit un portofoliu de aproximativ 30 de proiecte în domenii precum mobilitate și regenerare urbană, infrastructuri și servicii publice de turism, centre / baze de agrement de tip tabere școlare, drumuri județene. În urma evaluării făcute la nivelul listei de rezervă a POR 2014-2020 au fost identificate 56 proiecte în domenii precum eficiență energetică, mobilitate și regenerare urbană, turism, patrimoniu, educație. De asemenea, estimăm că la nivelul beneficiarilor publici mai sunt în pregătire un număr de aproximativ 50 de proiecte, în zona de eficiență energetică, smart city, achiziții de material rulant, obiective de patrimoniu, turism.

Metodologia de alocare financiară la nivelul POR 2021-2027 – Alocarea prevăzută pentru regiunea Vest se încadrează și respectă constrângerile financiare impuse prin regulamentul privind dispozițiile comune. Cu privire la alocările financiare propuse în interiorul programului, acestea țin cont de nevoile de dezvoltare identificate la nivel de sector și axă prioritară și au în vedere criterii de priorizare precum: populația, bugetul de investiții, capacitatea de cofinanțare, nevoia de finanțare și experiența perioadelor anterioare, portofoliul de proiecte pregătit din POAT 2014-2020.

Abordarea privind dezvoltarea urbană

Programul Operațional Regional este un program eminamente adresat mediului urban, chiar dacă în anumite apeluri de proiecte orașele sunt în competiție pentru obținerea finanțării cu zone rurale. Din punct de vedere al dezvoltării urbane, în Regiunea Vest există 42 de municipii și orașe. Conform legislației naționale, împărțirea în categorii ar fi următoarea:

- a. Municipii reședință de județ (4), municipii (8) și orașe (30);
- b. Orașe poli de creștere (1), orașe poli de dezvoltare (2), centre urbane (39), conform HG 998/2007;
- c. Orașe de rang 1 (1), orașe de rang 2 (9), orașe de rang 3 (32) conform legii 351/2001.

În POR Vest se va gândi un sistem adaptat specificului regiunii care să aibă în vedere translatarea principiilor coeziunii la nivel regional, date fiind actualele disparități intra-regionale. Se are în vedere construirea unui sistem care să pună în valoare următorii indicatori: nevoia de dezvoltare, capacitatea financiară reală, populația, specificitatea arealului asupra căruia se intervine.

Acest mecanism de implementare va fi determinat atât de analizele bazate pe indicatori socio-

economici, dar și prin consultări partenariale ale mediului socio-economic. Detaliile mecanismului de alocare bugetară urmează a fi stabilit și validat la nivelul regiunii.

Abordarea privind Investițiile Teritoriale Integrate

Zona Valea Jiului, situată în județul Hunedoara, a fost cel mai reprezentativ bazin carbonifer de pe teritoriul României, o zonă exclusiv monoindustrială axată pe minerit, cu ramuri și activități industriale care au derivat din aceasta. Odată cu închiderea progresivă a minelor, zona a fost afectată de diverse probleme economice, sociale și de mediu generând nevoi de investiții diverse și complexe care vizează reconversia și regenerarea zonei din punct de vedere al mediului și al creșterii calității vieții.

Ansamblul urban format din cele 6 localități urbane din județul Hunedoara: Aninoasa, Lupeni, Petrila, Petroșani, Uricani și Vulcan va beneficia de finanțare prin instrumentul ITI. Structura de guvernanta a ITI Valea Jiului va fi asigurată de o Asociație de Dezvoltare Intercomunitară - ADI ITI Valea Jiului, care va asigura atingerea obiectivelor tranziției energetice și ale dezvoltării economice în comunitățile din Valea Jiului. Proiectele se vor selecta și prioritiza având la bază domeniile identificate în Strategia de Dezvoltare Socială, Economică și de Mediu a Văii Jiului, și a Planului de acțiuni.

ITI Valea Jiului va beneficia de finanțare din POR Regiunea Vest, prin apeluri regionale cu sume dedicate. Alocarea financiară din POR se bazează pe PIB și populație ca pondere a Văii Jiului în Regiunea Vest. De asemenea, în funcție de domeniile finanțate prin Fondul pentru Tranziție Justă, se va analiza posibilitatea complementarității intervențiilor.

În ceea ce privește, **guvernanta mecanismului ITI pentru Teritoriul Văii Jiului**, începând cu 1 ianuarie 2021, poate cuprinde:

- *semnarea unor protocoale / acorduri de colaborare* cu Autoritățile de Management din cadrul MFE ca gestionare de finanțări de interes pentru Valea Jiului;
- *constituirea și operaționalizarea* sistemului de guvernanta ITI Valea Jiului;
- *realizarea unei evaluări ex-ante a conformității și eligibilității* cererilor de finanțare a proiectelor înaintate spre avizare de către beneficiarii publici, (anterior transmiterii aplicațiilor în platforma electronică a fiecărui program), pentru a se asigura că cererile de finanțare și documentele-anexă sunt pregătite corespunzător, reducând riscurile de respingere a aplicațiilor în faza de evaluare administrativă;
- *pregătirea pentru îndeplinirea funcției de monitorizare a strategiei* și o comunicare periodică către AM-uri a rezultatelor acestei acțiuni;
- *la solicitarea Autorităților de Management*, experții ADI ITI VJ vor realiza vizite de monitorizare punctuale pe probleme specifice la beneficiarii din teritoriul ITI;
- *acordarea de sprijin AM-urilor la elaborarea ghidurilor specifice dedicate apelurilor pentru ITI*, prin completarea condițiilor specifice teritoriului, cerințelor, criteriilor de selecție;
- contribuție la stabilirea tipurilor de apeluri (competitive sau necompetitive) pentru

fiecare axă prioritară.

În cadrul proiectului de asistență tehnică al DG Reform, pentru microregiunea Valea Jiului va fi elaborată strategia și identificat un portofoliu de 10 proiecte integrate. De asemenea, la nivel microregional va fi dezvoltat un portofoliu de proiecte individuale la nivel de UAT sau asocieri de UAT-uri.

Abordarea integrată cu privire la obiectivul de politică 5

În conformitate cu implementarea abordării teritoriale, acțiunile din Obiectivul 5 vor rezulta din strategii integrate, planuri de acțiune sau alte documente strategice de la nivel local sau regional care conțin propuneri de proiect. Strategiile de dezvoltare integrate vor reflecta legăturile funcționale și spațiale ale teritoriului.

Obiectivul 5 prin consolidarea sentimentului de identitate regională, va fi, de asemenea, axat pe punerea în aplicare a ideilor de dezvoltare inovatoare / experimentale, astfel încât să permită testarea la nivel regional a unor proiecte, atât în urban, cât și în rural, din domenii precum:

- protecția, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor în domeniul culturii ca factori importanți pentru dezvoltarea socio-economică a regiunii;
- dezvoltarea zonelor cu valori naturale și de peisaj ridicate, precum și a celor bazate pe proprietăți balneare și valori culturale care determină atractivitatea turistică ridicată.

For the Investment for Jobs and Growth goal:

Table 1		
Policy objective	Specific objective	Justification (summary)
OP 1 „o Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente”	(i) dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;	<p>Regiunea Vest este un inovator modest, fiind inclusă într-o grupă cu alte 28 de regiuni din Uniunea Europeană care înregistrează cele mai scăzute scoruri în ceea ce privește inovarea. Chiar dacă în perioada 2014-2018, Regiunea Vest înregistrează o creștere a cheltuielilor CDI, încă există necesitatea investițiilor CDI pentru a putea susține integrarea actorilor CDI în organisme și parteneriate europene sau internaționale și pentru a putea susține preluarea tehnologiilor avansate la nivelul regiunii (Raportul de Țară 2019).</p> <p>În plus, conform datelor Eurostat, Regiunea Vest înregistrează performanțe peste media națională la „cheltuieli CDI în mediul de business”(115%), „aplicații ,patente” (120%), „ocupare în sectoare productive cu tehnologie ridicată și medie, respectiv servicii intensive în cunoaștere” (256%).</p> <p>Companiile create pe baza ideilor inovatoare au nevoie de sprijin, și</p>

		<p>succesul lor este condiționat de accesul la o ofertă profesională și personalizată de servicii oferite de entitățile și centrele de inovare și transfer tehnologic, respectiv parcuri tehnologice, tehnice și/sau științifice. Din acest motiv, dezvoltarea de astfel de centre și entități, care se concentrează pe servicii pro-inovatoare, necesită sprijin. În Regiunea Vest, acestea sunt reduse ca număr și sunt localizate predominant în județul Timiș. Rolul centrelor care operează în domeniile de specializare regională va fi inițierea și susținerea cooperării unităților științifice și a entităților de afaceri în domeniul cercetării și dezvoltării și inovării, în special prin furnizarea de servicii de consultanță de specialitate și îndeplinirea funcțiilor brokerilor de inovare regionali.</p> <p>Potențialul de dezvoltare la nivelul regiunii este unul ridicat. Infrastructura CDI a regiunii este una diversificată, acoperind domenii cu tradiție precum agricultură, protecția mediului dar și domenii noi din sfera ingineriei auto, eco-nano-tehnologii, IT&C și sănătate, dar este preponderent localizată în Timișoara (aproximativ 82% din total laboratoare și centre), cuprinzând toate tipurile de organizații CDI: universități, entități de cercetare, structuri suport pentru afaceri (parcuri industriale, zone industriale, parcuri științifice și tehnologice, acceleratoare, alte structuri formale și informale de sprijinire a afacerilor).</p> <p>Intervențiile propuse în cadrul acestui obiectiv specific ar trebui să se asigure că rezultatele cercetării-dezvoltării, atât din domeniul public, cât și din cel privat, generat în regiune sau la nivel internațional) sunt integrate mai eficient în activități economice, capitalizate comercial, contribuind la creșterea inovării întreprinderilor.</p>
OP 1 „o Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente”	(ii) fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor;	<p>O regiune cu o economie puternic digitalizată este vitală pentru inovare, ocupare și creșterea competitivității. Utilizarea tehnologiilor noi/TIC și apartenența la comunități „smart” permite companiilor identificarea de noi nișe de business și de optimizare a costurilor, crescând productivitatea și generând valoare adăugată.</p> <p>Extinderea folosirii tehnologiilor TIC în toate domeniile societății a condus la o nevoie acută de a investi în dezvoltarea competențelor digitale, pentru a forma un capital uman pregătit pentru schimbările din economie și societate.</p> <p>Pe lângă investițiile în tehnologii, este nevoie de investiții în competențe și cunoștințe digitale care permit ca toți cetățenii să poată fi activi în noua societate digitală, dar și competențe avansate pentru pregătirea profesioniștilor în TIC pentru noile sectoare ale industriei cât și pregătirea administrației publice</p>

		<p>pentru transformarea în administrație "smart".</p> <p>Pentru a asigura interoperabilitatea serviciilor publice, la nivel național există platforma PCUe, un sistem ce facilitează dialogul cu instituțiile publice locale și centrale, pe cale electronică, a cetățenilor și a mediului de afaceri. În octombrie 2019, în PCUe erau înrolate 731 de unități administrativ teritoriale/instituții publice, adică aproximativ 82% dintre municipiile și orașele din România. Totuși, din numărul total de 2.861 comune, doar 0.13% utilizează instrumentul de e-guvernare PCUe. În plus, se identifică absența unui instrument de e-guvernare care să faciliteze interoperabilitatea între unitățile administrativ teritoriale.</p> <p>Dezvoltarea orașelor "smart" este la nivel incipient în România, integrarea tehnologiilor informației și comunicațiilor pentru utilizarea eficientă a infrastructurilor și resurselor nefiind valorificată de acestea. Există un nivel slab general de cunoaștere cu privire la conceptul „smart city” și ”tehnologii smart”. Folosirea tehnologiilor IT poate fi folosită pentru dezvoltarea tuturor domeniilor de bază la nivelul unei comunități: energie inteligentă, infrastructură inteligentă, mobilitate inteligentă și administrație smart.</p>
OP 1 „o Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente”	(iii) impulsionează creșterii și competitivității IMM-urilor;	<p>Acest obiectiv specific este dedicat creșterii competitivității economiei, în special prin crearea condițiilor pentru funcționarea mai flexibilă a sectorului întreprinderilor pe piață și creșterea importanței acestora, prin stimularea dezvoltării de noi modele de afaceri și extinderea capacităților de afaceri la nivelul întreprinderilor existente, inclusiv dimensiunea internațională pentru a accede pe noi piețe.</p> <p>Provocarea nivelului regional rămâne punerea în aplicare a mecanismelor care stimulează cererea întreprinderilor pentru inovare, pentru a crește cheltuielile pentru activități inovatoare și pentru a consolida cooperarea cu sectorul de cercetare și dezvoltare, public și privat, regional și internațional în special în rândul IMM-urilor.</p> <p>În anul 2018 existau un număr de 53.711 întreprinderi, aproximativ 9% din total România. Dintre acestea majoritatea sunt microîntreprinderi (89,4%). Cifra de afaceri aferentă Regiunii Vest pentru anul 2018 a fost de 137.487 milioane lei, locul 5, și reprezintă 9% din totalul înregistrat pe țară. În întreprinderile din Regiunea Vest, în anul 2018, erau angajate 426.844 persoane, reprezentând 10% din totalul salariaților din România.</p> <p>Principalele caracteristici ale sistemului productiv al Regiunii Vest</p>

		<p>sunt: specializarea din ce în ce mai puternică în industriile considerate în categoria celor cu tehnologie mijlocie; producția, exporturile și în special locurile de muncă din sectorul serviciilor din Regiunea Vest sunt cu mult sub media națională; integrarea tot mai mare cu lanțurile de valori regionale, conducând la o mică valoare adăugată locală; dominanța tot mai mare a investițiilor străine directe (ISD) cu legături slabe în rândul întreprinderilor și al furnizorilor locali; legături intersectoriale emergente, în care prezența unui sector beneficiază de competențele din alt sector.</p> <p>Implementarea unor măsuri de stimulare a inovării trebuie să aibă în vedere o abordare globală a întregului proces de management al inovării, tipurile de inovare (produs, serviciu, proces, organizațional și de model de afaceri) și susținerea ciclurilor de viață a inovării prin metodele AGILE, în contextul economic imprevizibil. Prin dezvoltarea activităților inovative și creșterea gradului de tehnologizare, companiile vor avea ca rezultat îmbunătățirea productivității dar și diversificarea producției, respectiv adăugarea de noi servicii.</p> <p>Pentru Regiunea Vest, oferirea unui mix de măsuri suport pentru inovare și creșterea IMM-urilor, are ca scop susținerea strategică a obiectivelor de internaționalizare și scalare. În cadrul ADR Vest, prin Biroul EEN, există deja un istoric al oferirii de servicii în acest sens, din 2015.</p>
<p>OP 2</p> <p>„o Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și</p>	<p>(i) promovarea măsurilor de eficiență energetică;</p>	<p>Una din măsurile principale ale obiectivului de creștere a eficienței energetice a României prevăzute în Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030, prevede valorificarea potențialului de eficiență energetică în sectorul clădirilor, prin programe de izolare termică în sectorul public, al blocurilor de locuințe și al comunităților afectate de sărăcie energetică, adoptarea tehnologiilor SRE, precum instalarea de panouri solare termice, panouri fotovoltaice și pompe de căldură, ce va contribui la îndeplinirea Țintelor SRE-E și SRE-Î&R la nivelul anului 2030.</p> <p>Fondul locativ din Regiunea Vest are un grad de redus de eficiență energetică, majoritatea locuințelor colective fiind construite înainte de 1985. De asemenea, majoritatea clădirilor ocupate de către instituțiile publice au fost construite înainte de 1989 și au un consum mare energetic, fiind construite în conformitate cu cerințele de izolare termică din vremea respectivă. Procesul de reabilitare termică a acestora va aduce economii considerabile a cantității de energie folosită, respectiv scăderea gazelor cu efect de seră.</p> <p>Conform <i>Strategiei naționale de renovare pe termen lung</i>, sectorul</p>

gestionării riscurilor”		<p>public ar trebui să aibă un rol demonstrativ și să-și asume rolul de lider prin îmbunătățirea eficienței energetice prin renovarea a 26% de clădiri publice până în 2030.</p> <p>La nivel național, pe baza programelor actuale susținute din fonduri de la bugetul de stat și bugetele locale, fonduri UE și instituții financiare internaționale (IFI), se estimează că aproximativ 6% din clădiri vor fi renovate până în 2020 (5% în cazul clădirilor rezidențiale și, respectiv, 9% în cazul clădirilor publice și comerciale) și că aproximativ 77% din suprafața totală a fondului de clădiri va trebui renovată sau reconstruită până în 2050, pentru a se atinge obiectivele de eficiență energetică.</p> <p>Creșterea performanței energetice a clădirilor permite importante economisiri de energie și reducerea vizibilă a gazelor cu efect de seră, ceea ce contribuie în mare măsură la dezvoltarea unei regiuni mai ecologice și mai prietenoase cu mediul. Pe de altă parte un astfel de trend poate debloca și reorienta piața construcțiilor într-o nouă zonă emergentă unde noii actori locali pot performa la nivel concurențial internațional în special în zona serviciilor cu valoare adăugată (testarea, materialelor, tratarea superioară a lemnului, design, software).</p> <p>Prin urmare, pe perioada viitoare de programare, investițiile în eficiența energetică rămâne una din prioritățile regiunii, în vederea îmbunătățirii confortului termic și scăderii costurilor cu energia (încălzire – răcire, iluminat) în clădirile instituțiilor publice (instituții de învățământ, instituții de cultură, sedii primăriei, etc.) și în locuințe.</p>
OP 2 „o Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la	(vii) dezvoltarea biodiversității, a infrastructurii verzi în mediul urban și reducerea poluării;	<p><i>Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR)</i> identifică ca provocare majoră a orașelor din România scăderea accentuată a populației urbane din orașele cauzată de migrația populației din orașe către rural și periurban în principal din cauza existenței unor probleme de mediu accentuate în zonele urbane, a căror soluții pot fi și creșterea suprafeței și calității spațiilor verzi din orașe.</p> <p>În Regiunea Vest există o nevoie accentuată de a mări suprafața spațiului verde în mediul urban deoarece suprafața medie a spațiilor verzi este de aproximativ 22 mp/locuitor, sub media recomandată de legislația în vigoare. Spațiile verzi reprezintă unul dintre instrumentele noi, ce pot ajuta orașele să-și crească reziliența și durabilitatea. Ele pot favoriza reglarea ecosistemului și contribui la ameliorarea problemelor legate de schimbările climatice, managementul apelor și calitatea aerului.</p> <p>Crearea de noi spații verzi urbane prin reconversia unor terenuri</p>

<p>schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor”</p>		<p>degradate/abandonate și neutilizate din orașe, dar și reamenjarea celor existente pentru creșterea gradului de atractivitate al acestora, poate contribui la diminuarea procesului de expansiune urbană. De asemenea, soluția verde odată implementată aduce beneficii economice spațiului, prin creșterea valorii proprietății. Spațiile verzi pot contribui la crearea de legături între membrii unei comunități, pot crește nivelul de participare publică în luarea deciziilor. Mai mult decât atât, spațiile verzi sunt juste din punct de vedere social, fiind accesibile unui grup mare de locuitori (persoane cu dizabilități, bătrâni, copii).</p> <p>Nu în ultimul rând, sunt importante pentru îmbunătățirea sănătății, creșterea biodiversității urbane fiind cunoscută pentru reducerea stresului.</p> <p>În acest sens, este necesar să se continue investițiile în refacerea zonelor afectate din punct de vedere ecologic din orașe dar și din zonele urbane funcționale ale acestora, în special prin reconversia spațiilor abandonate/neutilizate/degradate, pentru a consolida biodiversitatea și a reduce poluarea. Pe lângă asigurarea unei suprafețe optime de spațiu verde, orașele din regiune trebuie să aibă în vedere și necesitățile de recreere ale diverselor grupe de utilizatori și distribuția echitabilă a acestora în orașe. Nu doar asigurarea suprafeței optime este importantă, ci și distribuția lor spațială în cadrul orașelor, astfel încât fiecare zonă să poată beneficia de avantajele lor. Ideal, spațiile verzi ar trebui să fie accesibile pietonal, bicicliștilor și transportului public și să aibă în vedere accesul tuturor persoanelor cu dizabilități sau cu mobilitate redusă.</p>
<p>OP 2</p> <p>„o Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la</p>	<p>(viii) Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile</p>	<p>Transportul este considerat principala sursă de poluare și congestie în orașele din România, datorită traficului motorizat în interiorul acestora, generat de utilizarea prioritară a transportului rutier cu mașina personală, în defavoarea mijloacelor de transport prietenoase cu mediul. Cota modală a transportului cu autovehicule personale este net superioară tuturor celorlalte moduri de transport.</p> <p><i>Raportul de țară privind România</i>, precizează că sunt necesare investiții în toate orașele din România, care să facă tranziția de la traficul individual motorizat către transportul sustenabil, ecologic și nepoluant. De asemenea, România trebuie să se alinieze ”Strategiei Europene pentru Mobilitatea cu emisii scăzute de gaze de seră”(2016), prin care UE își propune să reducă cu 60% emisiile rezultate din transport, până în anul 2050, față de nivelul din anul 1990 și să ne înscriem în mod ferm pe o traiectorie care să tindă spre zero. Pentru atingerea acestei ținte, una dintre măsurile</p>

schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor”		<p>propușe vizează dezvoltarea mobilității urbane durabile.</p> <p>La fel ca în România, conform PDR al Regiunii Vest 2021-2027, poluarea urbană și congestia datorată cotei modale crescute a transportului cu autovehicule personale rămâne una din problemele majore ale tuturor orașelor din regiune. Transportul public și mijloacele de transport prietenoase cu mediul sunt puțin utilizate. Deficitară este și planificarea urbană eficientă a spațiului urban, astfel încât să poată fi încurajate modurile de transport nemotorizate.</p> <p>Cu toate că pe perioada 2014-2020 s-au făcut unii pași importanți în ceea ce privește tranziția orașelor spre mobilitate urbană durabilă, prin accesarea de fonduri prin POR 2014-2020, pe baza planificării investițiilor din Planurile pentru Mobilitate Urbană Durabilă, aceasta este încă slab dezvoltată în regiune, existând decalaje mari între orașe. Mai mult decât atât, zonele urbane se confruntă cu provocări din ce în ce mai mari ca urmare a expansiunii recente a zonelor lor funcționale și a suburbanizării (în special a municipiilor reședință de județ).</p>
OP 3 „o Europă mai conectată prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale”	(iii) dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere;	<p>România se află sub media europeană la sectorul infrastructură și transport la toate criteriile de analiză privind investițiile și infrastructura, conform celui mai recent <i>European Transport and Infrastructure ScoreBoard (2019)</i>. De asemenea, nici calitatea infrastructurii rutiere nu este foarte bună (<i>World Economic Forum, 2018</i>), România având cea mai mare rată a deceselor cauzate de accidente rutiere din UE.</p> <p>În <i>Raportul de țară privind România</i> se subliniază că rețeaua rutieră este una dintre cele mai puțin dezvoltate din UE, ceea ce are un impact negativ asupra competitivității țării. Starea precară a infrastructurii rutiere limitează mobilitatea forței de muncă și agravează disparitățile regionale. Conform Raportului, ar fi necesare investiții semnificative pentru a crește cantitatea și calitatea infrastructurii.</p> <p><i>Strategia pentru Dezvoltare Teritorială a României</i> menționează că investițiile din domeniul infrastructurii de conectare ar trebui să se afle în „topul priorităților naționale”, în special cele care vizează conectarea zonelor urbane principale din regiuni cu rețelele majore de transport.</p> <p>Concluziile <i>Raportului de evaluare al POR 2014-2020</i> apreciază că modernizarea drumurilor județene, cât și accesul la coridoarele TEN-T și, implicit la orașe și municipii, au în continuare o relevanță mare și foarte mare pentru dezvoltarea regiunilor, generând un impact semnificativ asupra creșterii accesibilității zonelor rurale și</p>

		<p>urbane situate în proximitatea rețelei TEN-T și implicit a creșterii lor economice.</p> <p>Pe perioada viitoare, conform <i>Planului pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest 2021-2027</i>, creșterea conectivității și mobilității în / și din Regiunea Vest este în continuare una din prioritățile majore identificate pentru susținerea dezvoltării și creșterii competitivității regionale.</p> <p>Investițiile în infrastructura de drumuri regionale sunt cu atât mai importante, în contextul în care Regiunea Vest este localizată la granița vestică a României, la confluența rețelelor mari de transport european și este unică în România din perspectiva faptului că este traversată de ambele culoare europene TEN-T care trec prin țară: Rin-Dunăre și Orient / Mediterana de Est. Astfel, modernizarea cu prioritate a infrastructurii arterelor suport pentru rețelele TEN-T care să pună baza unui transfer eficient între modurile de transport, precum și a centurilor ocolitoare ale orașelor care să decongestioneze traficul urban trebuie continuate și pe perioada 2021-2027.</p>
<p>OP 4</p> <p>„o Europă mai socială prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale”</p>	<p>(ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;</p>	<p>În <i>Monitorul educației și formării, 2019</i>, Raportul pentru România al Comisiei Europene subliniază că România are încă decalaje semnificative față de celelalte state UE în ceea ce privește majoritatea indicatorilor cheie privind educația.</p> <p>Cu toate că Regiunea Vest are o poziție relativ bună la nivel național la majoritatea indicatorilor economici sau de mediu relevanți, educația rămâne unul din domeniile în care este există decalaje importante față de valorile europene și uneori chiar și față de indicatorii naționali. Sistemul de învățământ este unul dintre pilonii pe care se sprijină viitorul regiunii, atrăgând stabilitate, inovare și prosperitate generațiilor viitoare. Ca și deficiențe majore identificate sunt: gradul scăzut de modernizare al infrastructurii, iar pe de altă parte calitatea actului educațional și relevanța sistemului de educație și formare care nu sunt adecvate pieței muncii.</p> <p>În primul rând, dezideratul de a avea un acces crescut la educație în regiune și de a asigura un proces educațional modern și de calitate nu se poate realiza fără o infrastructură adecvată pentru toate ciclurile educaționale. Necesarul de reabilitare a infrastructurii educaționale din regiune este ridicat, iar finanțarea infrastructurii educaționale este insuficientă pentru a acoperi nevoile de investiții ale școlilor, fapt ce a atras întârzieri în ceea ce privește modernizarea rețelei de școli și optimizarea în vederea abordării tendințelor demografice. Unul din factorii educației de calitate presupune și o bază materială modernă, care corespunde standardelor actuale educaționale, clădiri noi sau modernizate, cu</p>

		<p>săli de clasă atractive, cu laboratoare, ateliere, terenuri de sport și biblioteci dotate. Ca și rezultat al investițiilor reduse, a apărut fenomenul de supraaglomerare a școlilor din regiune, care a dus indirect la scăderea drastică a actului educațional. <i>Strategia privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023</i> evidențiază faptul că pentru Regiunea Vest supraaglomerarea unităților de învățământ se manifestă cu precădere în județul Timiș, unde între 40% și 60% dintre elevi sunt expuși acestui fenomen. Județele Arad, Caraș-Severin și Hunedoara au între 20% și 40% dintre elevi expuși fenomenului de supraaglomerare. Același document precizează faptul că în mediul urban fenomenul de supraaglomerare este mult mai ridicat decât în mediul rural, explicat prin reducerea numărului de locuitori din sate dar și prin încercarea unor părinți de a asigura elevilor un învățământ calitativ în alte unități școlare decât în zona de domiciliu în urban.</p>
<p>OP 5 „o Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale”</p>	<p>(i) promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane;</p>	<p>Turismul este a treia cea mai importantă activitate socio-economică din UE și are cel mai mare potențial pentru accelerarea creșterii și a locurilor de muncă. Sectorul turismului este considerat un instrument esențial pentru stimularea coeziunii teritoriale în UE, în special pentru încurajarea integrării economice și sociale a zonelor rurale și de munte, precum și a regiunilor mai puțin prospere.</p> <p>Prin comparație, în Regiunea Vest, turismul nu este una din activitățile cu importanță majoră în economia regională, dat fiind faptul că regiunea nu este una consacrată din punct de vedere turistic la nivel național. Totuși, conform <i>PDR al Regiunii Vest 2021-2027</i> și <i>Strategiilor de dezvoltare</i> ale celor 4 județe ale regiunii, există un potențial turistic remarcabil, insuficient sau chiar deloc exploatat, dat de patrimoniul natural, dar și de cel cultural. De asemenea, poziția favorabilă a regiunii, la granița vestică a României poate fi un factor determinant pentru ca regiunea să devină un punct turistic important pe harta României. Investițiile în turism, atât în zonele urbane, cât și în zonele rurale pot crește atractivitatea și coeziunea regiunii.</p> <p>În mod special în zonele urbane, investițiile în patrimoniul cultural construit, concomitent cu dezvoltarea serviciilor culturale pot atrage beneficii atât în ceea ce privește turismul, concomitent cu creșterea calității vieții în orașe. Recunoașterea importanței valorificării patrimoniului cultural pentru dezvoltarea durabilă a orașelor este subliniat în <i>Agenda 2030, Obiectivul strategic de dezvoltare 11: Orașe și comunități durabile</i>, unde una dintre direcțiile majore de investiții pentru orașe până în 2030 este considerată protejarea patrimoniului cultural. De asemenea, Uniunea Europeană, prin lansarea <i>Cadrului de acțiune european</i></p>

		<p><i>pentru patrimoniul cultural</i>, menționează patrimoniul cultural ca o resursă importantă pentru viitor, care trebuie protejată, dezvoltată și promovată.</p> <p>În Regiunea Vest, resursele de patrimoniu cultural sunt slab valorificate, iar viziunea investițională s-a concentrat mai mult pe conservarea acestuia și mai puțin pe o exploatare sustenabilă care să aducă beneficii economice și turistice. În absența unei viziuni integrate și a investițiilor reduse pentru reabilitarea și introducerea unor monumente în circuitul turistic, multe dintre acestea au ajuns într-o stare avansată de degradare. Lipsa datelor regionale cu privire la indicatori precum starea de conservare face dificilă inventarierea stării monumentelor, dar se poate aprecia că și Regiunea Vest se încadrează în trendul de la nivel național. În România, în anul 2015, conform ultimei situații de la nivel național, doar 16% din monumentele istorice aveau o stare medie, bună și foarte bună, 38% aveau o stare proastă, iar 3% erau în stare de precolaps și colaps.</p> <p>Împreună cu investițiile în patrimoniul cultural din orașe, s-au identificat ca fiind prioritare reabilitarea centrelor istorice prin operațiuni de regenerare urbană integrată care vizează creșterea accesibilității acestor zone, dar și amenajarea unor spații publice de calitate. Conform <i>Studiului de fundamentare nr.20 al Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României, Protecția monumentelor istorice și a patrimoniului construit</i>, se consideră prioritară extinderea operațiunilor de reabilitare a centrelor istorice ale orașelor, fapt ce are un impact deosebit asupra peisajului urban.</p>
OP 5 „o Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale”	(ii) promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului la nivel local, a patrimoniului cultural și a securității, inclusiv în zonele rurale și de coastă și inclusiv prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității.	<p>Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de unicatitate și identitate reprezintă condiții esențiale pentru realizarea unei dezvoltări durabile a întreg teritoriului Regiunii Vest.</p> <p>Pentru Regiunea Vest legat de patrimoniul cultural antropoc rural se propun investiții în monumentele incluse în patrimoniul UNESCO și anume cele 5 cetăți din Munții Orăștiei, toate din județul Hunedoara: Sarmizegetusa Regia-Grădiștea de Munte, Costești Cetățuia, Costești Blidaru, Luncani-Piatra Roșie, Bănița, care au un potențial turistic major, atât pe plan național, cât și internațional.</p> <p>Dezvoltarea patrimoniului natural și ecoturismului sunt identificate ca și priorități în <i>Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030</i> dar și în <i>Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național 2007 – 2026</i>. Obiectivele principale susțin între altele dezvoltarea durabilă a turismului într-o manieră în care</p>

		<p>resursele de mediu, culturale și de patrimoniu să fie apreciate în prezent și păstrate pentru generațiile viitoare și recunoașterea turismului ca factor cheie în cadrul economiei și un generator de locuri de muncă.</p> <p>Regiunea Vest deține aproximativ 40,2% din total suprafață parcuri naționale și naturale din România (conform <i>PDR al Regiunii Vest 2021-2027</i>), ceea ce reprezintă un potențial extraordinar de valorificare a acestor zone cu particularități naturale deosebite.</p> <p>De asemenea, pentru turismul activ, la nivel regional au devenit consacrate stațiunile montane din județe Hunedoara și Caraș-Severin, care se bucură de o mare popularitate în sezonul de iarnă. Cu toate acestea, investițiile în dezvoltarea infrastructurii au fost incoerente și insuficiente, ele nefiind exploatate la potențialul real.</p> <p>Turismul curativ (balnear și wellness) a fost epicentrul activităților turistice din județul Timiș, Arad și Caraș-Severin. Chiar dacă pe parcursul perioadelor anterioare au fost realizate investiții în infrastructura stațiunilor considerate de interes național, turiștii încă preferă deplasarea pentru wellnes și turism balnear spre locațiile consacrate din Ungaria.</p> <p>Prin investiții strategice în infrastructura turistică, aceste zone care dispun de un potențial turistic valoros pot promova regiunea ca o destinație pentru ecoturism, turism activ și turism wellnes/curativ.</p> <p>De asemenea, Regiunea Vest s-a bucurat de o diversitate mare a taberelor și centrelor de agrement pentru preșcolari și elevi până la începutul anilor 2000. După această perioadă, taberele și centrele de agrement au fost abandonate, fiind închise rând pe rând din cauza condițiilor improprie pentru cazare a elevilor și desfășurării evenimentelor. Din totalul celor 27 de tabere și centre de agrement, cele mai numeroase s-au aflat în județul Caraș-Severin, unde au funcționat 10 astfel de centre, fiind urmat de județul Arad cu 7 centre, județul Hunedoara cu 6 centre și județul Timiș cu 4 centre.</p> <p>În prezent, conform INS, mai sunt funcționale doar 5 tabere și centre de agrement la nivel regional.</p> <p>Prin investiții, aceste centre pot fi integrate în circuitul turistic rural și ar permite realizarea unui turism educațional, de incluziune dar și pentru promovarea și perpetuarea tradițiilor, obiceiurilor și meșteșugurilor regiunii.</p>
--	--	--

Table 1A			
Policy objective	Priority	SWOT analysis (for each priority)	Justification (summary)
		Strengths [10 000 per priority]	[20 000 per priority]
		Weaknesses [10 000 per priority]	
		Opportunities [10 000 per priority]	
		Threats [10 000 per priority]	
		Identification of needs on the basis of the SWOT analysis and taking into account the elements set out in Article 6(6) of the EMFF Regulation [10 000 per priority]	

1bis. Coordination, demarcation, complementarities between the Funds, and complementarities between the Funds and other Union instruments and funds (where a Partnership Agreement is not prepared)

Reference: Article 17(3) fifth subparagraph, CPR; Article 8(1)(b)(ii)-(iii), CPR

Text field [120 000]

2. Priorities

Reference: Article 17(2) and 17(3)(c) CPR

ID	Title [300]	TA	Basis for calculation	Fund	Category of region supported	Specific Objective selected
1	Priority 1 O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	No		ERDF	Less developed	OP 1 a(i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate
				ERDF	Less developed	OP 1 a(ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor
				ERDF	Less developed	OP 1 a(iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor
2	Priority 2 O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată	No		FEDR	Less developed	OP 1 a(ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor
3	Priority 3 O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	No		FEDR	Less developed	OP 2 b(i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

				FEDR	Less developed	OP 2 b (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării
				FEDR	Less developed	OP 2 b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile
4	Priority 4 O regiune accesibilă	No		FEDR	Less developed	OP 3 c (iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere
5	Priority 5 O regiune educată	No		FEDR	Less developed	OP 4 d (ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe

						tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii
				FSE+	Less developed	iv. Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale
6	Priority 6 O regiune atractivă	NO		ERDF	Less developed	OP 5 e (i) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane;
				ERDF	Less developed	OP 5 e (ii) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității înafara zonelor urbane
7	Priority technical assistance Asistență Tehnică	Yes		ERDF	Less developed	NA

..	Dedicated priority youth employment)	No		ESF+		
..	Dedicated priority CSRs	No		ESF+		
..	Dedicated priority Innovative actions	No		ESF+		SO 8
	Dedicated priority Material deprivation	No		ESF+		SO 9

2.A Priorities other than technical assistance

2.A.1 Title of the priority [300] (repeated for each priority)*

Reference: Article 4(1), 10 and 13 ESF+

☐ This is a priority dedicated to youth employment
☐ This is a priority dedicated to innovative actions
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the to specific objective set out in point (xi) of Article 4(1) of the ESF+ regulation**
☐ This is a priority dedicated to support to the most deprived under the to specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ regulation ⁸

* Ticking box applicable to ESF+ priorities. In case of EMFF, title of the priority is pre-defined.

** If marked go to section 2.A.2.a

2.A.2 Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention (not applicable to the EMFF) [This was point 2.1.1.3 in the Commission proposal and has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR]

Reference: Article 17(3)(c) CPR

Table 4: Dimension 1 – intervention field				
Priority No	Fund	Category of region ⁹	Code	Amount (EUR)

Table 5: Dimension 2 – form of support
--

⁸ In case resources under the specific objective set out in point (x) of Article 4(1) of the ESF+ Regulation are taken into account for the purposes of Article 7(4) of the ESF+ Regulation.

⁹ Not relevant for CF

Priority No	Fund	Category of region ¹⁰	Code	Amount (EUR)

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus				
Priority No	Fund	Category of region ¹¹	Code	Amount (EUR)

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes				
Priority No	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)

2.A.3 Specific objective¹² (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Axa Prioritară 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

OS. Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate

Prin această axă sunt avute în vedere implementarea rezultatelor cercetării industriale și dezvoltării experimentale care duc la dezvoltarea de produse, procese sau servicii noi sau îmbunătățite semnificativ, împreună cu pregătirea pentru capitalizarea operațiunilor de afaceri. Sprijinul poate fi

¹⁰ Not relevant for CF

¹¹ Not relevant for CF

¹² Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

alocat și achiziționării de cunoștințe / tehnologii rezultate din activități de cercetare, cu scopul de a dezvolta sau adopta soluții inovatoare care cresc competitivitatea întreprinderilor. Obiectul suportului poate fi pregătirea prototipurilor și/sau derularea de acțiuni demonstrative sau pilot, inclusiv. –validarea prototipului și demararea producției pilot, în vederea testării, validării și optimizării pentru exploatarea soluției la scara industrială.

Va fi posibilă susținerea pregătirii rezultatelor fazei de cercetare pentru utilizarea în operațiunile de afaceri, în sfera de aplicare, inclusiv în special cercetarea de piață pentru o soluție nouă sau semnificativ îmbunătățită, dezvoltarea de proceduri legate de utilizarea pieței unei soluții date, precum și activități legate de certificare, protecția proprietății intelectuale și proiectare, precum și achiziția de servicii de consultanță pentru inovare și servicii de asistență pentru inovare. În acest domeniu, în special, vor fi sprijinite proiectele care asigură posibilitatea implementării întregului proces de creare/adoptare a unei soluții inovatoare: de la faza de cercetare și dezvoltare până la prima producție, inclusiv pregătirea pentru implementare sau etapele selectate ale acestui proces.

Printre instrumentele suplimentare de sprijin, voucherele de inovare sunt principalul mecanism pentru consolidarea cooperării IMM-urilor cu sectorul de cercetare și dezvoltare și cu mediul de afaceri pro-inovator. Acest instrument răspunde nevoii diagnosticate de a implementa stimulente eficiente pentru a întreprinde activități de cercetare și dezvoltare, în special de către entitățile de afaceri mici și mijlocii. Acest mecanism va combina asistența directă pentru entități din sectorul IMM-urilor cu sprijin la cerere de la unități specializate în furnizarea de servicii legate de cercetare și dezvoltare și inovare. Asistența în formula voucherului de inovare poate fi utilizată în special pentru achiziționarea unui serviciu de CD aferent dezvoltării sau utilizării practice a unui produs, serviciu sau proces noi sau îmbunătățirea acestora într-o întreprindere, servicii de proiectare sau protecție a proprietății intelectuale. Proiectele implementate cu sprijinul obținut ca parte a voucherelor de inovare ar trebui să conducă la îmbunătățirea procesului de transfer de tehnologie și să crească nivelul de implementare a inovațiilor tehnologice sau non-tehnologice în activitatea de piață a întreprinderilor. Sprijinul sub această formă va fi pus în aplicare în mod complementar cu măsurile pentru consolidarea competitivității sectorului IMM-urilor și pentru consolidarea competențelor angajaților și potențialul angajatorilor (sectorul IMM-urilor).

Tipurile de acțiuni vor urmări:

- susținerea colaborării dintre entitățile de cercetare-dezvoltare-inovare și întreprinderi, inclusiv a transferului tehnologic,
- susținerea și dezvoltarea capacității de inovare în cadrul întreprinderilor,
- susținerea ecosistemului regional de inovare prin crearea și/sau dezvoltarea structurilor de transfer tehnologic, inclusiv diversificarea serviciilor suport și încurajarea asocierii,
- crearea și maturizarea start-up-urilor / spin-off-urilor inovatoare în domeniile de specializare inteligentă regional,
- sprijinirea și dezvoltarea structurilor și serviciilor de sprijin a afacerilor în domeniile de specializare inteligentă regionale,
- susținerea transferului în piață a rezultatelor generate de drepturile de proprietate

intelectuală și tehnologii inovative,

- crearea Agenției Regionale de Inovare,

Investițiile în infrastructură și echipamente ale centrelor de inovare, vor fi susținute într-o măsură limitată, ca element necesar dezvoltării ofertei și profesionalizării serviciilor, inclusiv oferirea de spațiu fizic pentru crearea și dezvoltarea de noi companii tehnologice, în special în primele etape ale operațiunilor, exclusiv spațiile de birouri. De asemenea, vom urmări ca proiectul propus să nu dublice o infrastructură existentă la nivel regional, cu excepția cazului în care oferta disponibilă a fost epuizată / nu poate satisface nevoile pieței.¹³

Resursele financiare alocate în cadrul axei prioritare 1 vor fi direcționate către creșterea cheltuielilor private pentru cercetare-dezvoltare-inovare în sectorul întreprinderilor, precum și complementare pentru sprijinirea intervenției care vizează consolidarea potențialului sectorului de cercetare și dezvoltare și profesionalizarea serviciilor de sprijin a mediului de afaceri în conformitate cu strategia regională de specializare inteligentă. În același timp, fondurile acestei axe vor fi direcționate către construcția și dezvoltarea infrastructurii pentru dezvoltare economică (inclusiv infrastructura zonelor de activitate economică, în acest sens, de asemenea, parcuri industriale și incubatoare de afaceri).

Investițiile vor fi posibile numai dacă se îndeplinesc următoarele condiții:

- activitatea propusă face parte din strategia regională de specializare inteligentă,
- activitatea se bazează pe nevoile identificate la nivel regional,
- proiectul nu dublică o infrastructură disponibilă cu un profil localizat similar într-o anumită regiune, cu excepția cazului în care limita ofertei disponibile a fost atinsă.

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Text field [1 000]

Categorii de beneficiari: întreprinderi, universități, entități de CDI, parteneriate inclusiv clustere,

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

Text field [2 000]

The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)

Text field [2 000]

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Text field [1 000]

¹³ În Strategia Regională de Specializare Inteligentă a Regiunii Vest sunt inventariate infrastructurile de CDI. De asemenea, din atelierele de descoperire antreprenorială de la nivel regional au rezultat unele nevoi în materie de infrastructura necesară pentru desfășurarea activităților de CDI.

In funcție de analiza ex-ante se poate avea în vedere dezvoltarea unui instrument financiar regional

2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Axa Prioritară 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	<i>a (i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate</i>	FEDR			RCO 05 - Întreprinderi nou înființate care beneficiază de sprijin			
					RCO 07 - Instituții de cercetare care participă la proiecte de cercetare comune			
					RCO 10 - Întreprinderi care cooperează cu instituții de cercetare			
					RCO 15 – Capacității de incubare create			

Table 3: Result indicators

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
Axa Prioritară 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	<i>a (i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor or avansate</i>				RCR 01 - Locuri de muncă create în entitățile care beneficiază de sprijin						
					RCR 03 - IMM-uri care introduc inovații în materie de produse sau procese						
					RCR 04 - IMM-uri care introduc inovații în materie de comercializare sau organizare						
					RCR 05 - IMM-uri care introduc inovații la nivel intern						
					RCR 06 - Cereri de brevete depuse la Oficiul European de Brevete						
					RCR 07 - Cereri de înregistrare a mărcilor și						

					desenelor						
					RCR 18 – IMM care folosesc serviciile incubatoarelor						

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

2.A.3 Specific objective¹⁴ (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Text field [8 000]

Axa Prioritară 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

OS Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor

La nivel regional, există o pondere redusă a comerțului electronic, comparativ cu nivelul UE. Accesul online al clienților la bunuri și servicii reprezintă una dintre cele mai importante premise ale dezvoltării economiei ca ansamblu. *E-economia* oferă beneficii pentru o gamă largă de activități specifice mediului de afaceri. La nivelul întreprinderilor aplicațiile TIC sunt esențiale pentru comunicațiile în interiorul și exteriorul firmei, precum și pentru un management eficient al resurselor și clienților. În acest sens, este necesar sprijinul pentru adoptarea TIC la nivelul întreprinderilor, cu scopul de a crește competitivitatea, însoțit de măsuri de creștere a securității transferurilor electronice, în special plățile și facturarea electronică, fără a pierde din vedere faptul că piața digitală suferă de o lipsă de încredere a utilizatorilor în ceea ce privește siguranța plăților sau respectarea vieții private. În acest sens, atât la nivel de politici, cât și la nivel de finanțare, vor fi susținute măsuri pentru combaterea criminalității cibernetice (furtul de identitate și fraudă on-line) și a nerespectării vieții private și a datelor cu caracter personal.

Tipurile de acțiuni vor urmări:

- susținerea adoptării în întreprinderi a tehnologiilor și a instrumentelor digitale care susțin inovarea și productivitatea
- susținerea și dezvoltarea produselor și serviciilor digitale ale întreprinderilor în corelare cu nevoile regionale de digitalizare
- sprijin pentru dezvoltarea Hub-ului Inovativ Digital (DIH) Regiunea Vest

Regiunea Vest este membră în cadrul European Regions Network for the Application of Communications Technology – ERNACT, al cărui obiectivul principal constă în promovarea economiei bazate pe cunoaștere și a societății informaționale la nivelul regiunilor partenere, cu precădere prin dezvoltarea și implementarea de proiecte transfrontaliere, inter-regionale și trans-naționale care să contribuie la definirea unor modele de dezvoltare regională bazate pe tehnologia informației și a comunicațiilor.

¹⁴ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

Astfel, ca urmare a planurilor de acțiune elaborate în cadrul a două proiecte derulate împreună cu ERNACT, Devise și Digital Regions, în Regiunea Vest vor fi sprijinite, prin intermediul unor bune practici internaționale acțiuni specifice de digitalizare automatizare, Industry 4.0, VR ,etc. Este esențial pentru Regiunea Vest, ca cunoașterea acumulată în aceste proiecte și planurile de acțiune realizate să fie transferate în proiecte de investiții pe noul ciclu financiar.

În vederea sprijinirii rolului ICT în antreprenoriat, ADR vest a semnat deja două protocoale de colaborare pe componenta digitală cu două regiuni, în cadrul unor inițiative de tip cascade - funding alături de Funding box: **I4MS**, inițiativă Europeană care sprijină IMM-urile producătoare în utilizarea pe scară largă a tehnologiilor informaționale și de comunicare (TIC) în operațiunile lor de afaceri. Și facilitarea transferului de tehnologii și testării viitoarelor tehnologii digitale de pionierat în regiunile partenere. **Robot Union** – o inițiativă europeană bazată pe un parteneriat public privat pentru o robotică europeană având ca scop accelerare pan-europeană pentru start-up-uri din domeniul roboticii. Se dorește stimularea IMM-urilor, dezvoltarea de sisteme noi aplicabile noilor piețe.

Sporirea interoperabilității dintre dispozitive, aplicații, depozite de date, servicii și rețele și a standardizării sunt de asemenea printre preocupările majore de la nivel european. Astfel, un aspect esențial este formularea de recomandări privind elaborarea unei politici vizând servicii de cloud computing sigure și interoperabile, care va contribui la dezvoltarea pieței digitale unice la nivel european.

Începând cu 2018, Comisia Europeană și DG Regio au generat o nouă inițiativă similară cu EEN, dar în vederea sprijinirii adopției tehnologiilor TIC de către IMM-uri și Administrație. Este vorba de Hub-uri de Inovare Digitală care urmează a fi selectate și finanțate printr-un program de operaționalizare. Rețeaua europeană DIH contribuie masiv la internaționalizarea regiunilor partenere. ADR Vest alături de partenerii regionali Tehimpuls, Cluster-ul Tic și Automotivest a trecut prin programul de mentoring și dezvoltare a unui concept de business plan pentru un posibil DIH regional. Rolul DIH pentru Regiunea Vest va fi de a acționa ca un actor dinamizator și facilitator al transformării digitale la nivelul IMM-urilor dar și la nivelul proiectelor complexe de digitalizare a administrației publice locale pe componentele deja prevăzute în programul draft al EDIH:

- Modernizarea administrațiilor și serviciilor publice prin mijloace digitale;
- Interoperabilitatea serviciilor publice;
- Conformarea cu Principiile declarației de la Tallinn privind guvernarea electronică, unde România este semnatară;
- aplicarea standardelor agreeate și soluții open source, acces la platforme guvernamentale sau infrastructuri partajate (oferite la nivel european sau SM
- utilizarea Inteligenței Artificiale și Blockchain pentru elaborarea de politici în timp real (de exemplu, optimizarea traficului) sau suport oferit administrației publice să își îmbunătățească cibersecuritatea,

În acest context, EDIH-ul din Regiunea Vest va ajuta autoritățile să utilizeze pe deplin potențialul achiziționării inovației și să le aducă în contact cu companii care sunt gata să furnizeze soluțiile tehnologice digitale necesare („furnizorii de tehnologie”), stimulând în continuare dezvoltarea ecosistemului local.

Nevoile de investiții vor urmări:

- Sprijin pentru dezvoltarea Hub-urilor Inovative Digitale (DIH)

Consortiul DIH existent la nivelul Regiunii Vest, a propus în urma participării la programul de mentorat și dezvoltare a conceptului de plan de afaceri, un set de servicii adiționale care pot aduce valoare adăugată la nivel regional:

- Servicii de facilitare a unor proiecte de digitalizare complexe cu mai mulți stake-holderi,
- Mapping de resurse digitale,
- Facilitare și acces la expertiză de nișă la nivel internațional,
- Servicii target de internaționalizare,
- Training și audit digital.

Este nevoie de asigurarea co-finanțării operaționale a DIH-ului regional și susținerea financiară a planurilor de fezabilitate elaborate de DIH în vederea transformării în proiecte de investiții asumate de stake-holderii regionali și cofinanțarea acestor proiecte prin POR 2021-2027. Astfel, DIH regional va deveni un actor catalizator prin managementul expertizei, tehnologiilor și exemplelor de bune practici la nivel internațional, angrenarea antreprenorilor și beneficiarilor în elaborarea de proiecte de digitalizare de anvergură: e-administrație, Smart City.

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Text field [1 000]

Categorii de beneficiari: intreprinderi, membri DIH

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

Text field [2 000]

The interregional and transnational actions –Article – 17(3)(d)(v)

Text field [2 000]

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Text field [1 000]

2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Table 2: Output indicators

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)

	or EMFF)							
Axa Prioritară 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	a (ii) <i>Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor</i>				RCO 12 - Întreprinderi care beneficiază de sprijin pentru a-si digitaliza produsele si serviciile			
					RCO 14 - Instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta servicii și aplicații digitale			

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
Axa Prioritară 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi	a (ii) <i>Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al</i>				RCR 13 – Întreprinderi care ating un nivel ridicat de intensitate digitală						

dinamice	companiilor și al guvernelor										
----------	------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

2.A.3 Specific objective¹⁵ (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Text field [8 000]

Axa Prioritară 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

OS Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor

În România, ponderea societăților comerciale inovatoare este de cinci ori mai mică decât media UE, iar nivelul investițiilor efectuate de mediul de afaceri în cercetare și inovare este în mod constant scăzut.

Regiunea Vest va trebui să facă investiții pentru a îmbunătăți mediul de afaceri atât în punctele forte, cât și în părțile mai puțin competitive. Acest lucru este important nu doar pentru a facilita trecerea regiunii la activități cu valoare adăugată mai mare ci, în mod esențial, pentru a sprijini dezvoltarea întreprinderilor locale. Printre posibilele priorități amintim:

- sprijinirea dezvoltării unui sector de servicii competitiv: existența unui sector de servicii competitiv este vitală, astfel că Regiunea Vest va trebui să dispună de structuri de înaltă calitate, de muncitori instruiți și de infrastructură de sprijin pentru a facilita dezvoltarea acestui sector.
- susținerea dezvoltării capacității IMM-urilor locale: întreprinderile se confruntă cu deficite considerabile în ceea ce privește dimensiunea, productivitatea și capacitatea de investiții. Multe IMM-uri locale sunt extrem de precaute în creșterea producției sau diversificarea portofoliului lor de produse. Acest lucru este datorat în principal incertitudinilor de pe piață și ratelor ridicate ale dobânzilor practicate de băncile locale la creditele pentru achiziționarea unui echipament nou / unei linii tehnologice noi. În acest sens vor fi necesare investiții pentru dezvoltarea instruirii și a competențelor, însă și pentru a sprijini întreprinderile pentru îndeplinirea standardelor de calitate, pentru a se angaja în activități de inovare și pentru a investi în noi tehnologii.
- promovarea antreprenoriatului: ratele scăzute de înființare a firmelor din zonele stagnante ale Regiunii Vest subliniază importanța investirii în continuare în susținerea antreprenoriatului, și în furnizarea de suport IMM-urilor existente
- facilitarea legăturilor dintre investitorii străini și economia locală: Investitorii străini domină peisajul din Regiunea de Vest și au puține legături cu întreprinderile locale. Având în vedere natura producției regionale și globale de lanț valoric, există limite privind gradul de integrare

¹⁵ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

al acestor sectoare, însă investițiile pentru promovarea unor legături mai mari vor fi importante pentru a introduce investitorii străini în regiune și pentru a trage foloase de pe urma tehnologiei și a cunoștințelor pe care aceștia le oferă. Pot fi avute în vedere măsuri pentru folosirea ISD pentru dezvoltarea formării profesionale pentru construirea competențelor relevante, prin acreditarea furnizorilor privind standardele de calitate, SSM și alte standarde și prin facilitarea transferului de tehnologie inclusiv prin licențierea tehnologică și sprijin pentru investițiile în echipamente.

- continuarea promovării ISD, încurajarea strategiei ‘pe două nivele’. În ciuda îngrijorărilor legate de dependența de investitori străini, atracția regiunii pentru producătorii străini a constituit un catalizator important pentru dezvoltarea regiunii în ultimul deceniu. În ultimul timp, există dovezi că unii investitori care inițial au deschis fabrici în jurul orașelor Timișoara și Arad fac în continuare investiții în alte zone din regiune. În același timp, investitorii existenți și cei noi înființează centre de cercetare și dezvoltare. Acest lucru crește perspectiva unei strategii pe două niveluri pentru investiții în regiune, cu activități de ‘comandă-control’ ce necesită un aport mai semnificativ de competențe concentrându-se în conurbăția Timișoara-Arad, în timp ce activitățile ce necesită un aport mai semnificativ de forță de muncă se concentrează în zonele periferice ale regiunii. Deși o asemenea strategie este de fapt implementată de multe firme individuale, aceasta reprezintă încă un model potrivit pe care regiunea să îl urmeze în strategia sa de promovare a ISD. Acest lucru are evident implicații pentru tipurile de infrastructură și servicii ce vor fi necesare în aglomerarea centrală: de exemplu, spații pentru activități corporatiste și de cercetare, telecomunicații de calitate, servicii pentru firme, legături cu universitățile, și dotări de confort sporit; precum și în zonele mai periferice: de exemplu, accesul la o infrastructură industrială bine deservită și gestionată, legături de transport, o forță de muncă disponibilă și calificată.
- încurajarea și diversificarea exporturilor prin crearea de condiții pentru mai multe firme, și în special firme naționale, pentru ca acestea să exporte cu succes; ar trebui să contribuie la creșterea gamei de produse exportate; și să încurajeze intrarea acestora pe piețe noi.

S-au identificat tipurile de acțiuni prioritare pentru a consolida creșterea și competitivitatea întreprinderilor mici și mijlocii și, în special:

- sprijin pentru întreprinderi de tip start-up, scale-up în zonele și domeniile relevante din regiune,
- facilitarea investițiilor tehnologice în IMM-uri, inclusiv tehnologii TIC, IoT, automatizare, robotică, inteligență artificială, customizare de masă, Industria 4.0, printare 3D, metode avansate de producție, tehnologii sustenabile, contracarea efectelor schimbărilor climatice,
- susținerea cooperării între IMM-uri, la nivel asociativ, clustere sau lanțuri de valori, hub-uri
- îmbunătățirea productivității și competitivității IMM-urilor, prin dezvoltarea capacității de producție și/sau a serviciilor, inclusiv prin susținerea internaționalizării,
- instrumente financiare specifice pentru IMM

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Text field [1 000]

Categorii de beneficiari: IMM, clustere și consorții de întreprinderi, administratori de instrument financiar,

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

Text field [2 000]

The interregional and transnational actions –Article – 17(3)(d)(v)

Text field [2 000]

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Text field [1 000]

2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Axa Prioritară 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	<i>a (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor</i>				RCO 01 - Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari			
					RCO 02 - Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi			
					RCO 03 - Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin instrumente financiare			

					RCO 05 - Întreprinderi nou înființate care beneficiază de sprijin			
					RCO 15 - Capacități create pentru pepinierile de afaceri			

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	Indicator [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
Axa Prioritară 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	a (iii) <i>Impulsion area creșterii și competitivității IMM-urilor</i>				RCR 17 - Întreprinderi înființate cu 3 ani în urmă aflate încă pe piață						
					RCR 18 - IMM-uri care utilizează						

					ă servicii pentru pepinier ele de afaceri la un an de la crearea pepinier ei						
					RCR 19 - Întreprin deri cu cifră de afaceri mare						
					RCR 25 - Valoarea adăugat ă per angajat în IMM- urile care benefici ază de sprijin						

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

2.A.3 Specific objective¹⁶ (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Text field [8 000]

Axa prioritară 2. O regiune cu orașe SMART

OS Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor

Tipurile de acțiuni propuse în cadrul acestei axe prioritare au ca scop promovarea utilizării tehnologiilor smart/digitale pentru dezvoltarea durabilă a orașelor din regiune. Se urmărește pe de o parte facilitarea tranziției către o administrație „smart” prin digitalizarea administrației publice și pe de altă parte, implementarea de proiecte ce utilizează pe scară largă tehnologii „smart” în diverse domenii/sectoare, în funcție de nevoile specifice diagnosticate în orașele regiunii.

În ceea ce privește tranziția către o administrație smart, procesul de digitalizare, care conduce la un acces mai ușor la datele și serviciile din sectorul public, va contribui la obținerea de beneficii economice și sociale, favorizarea participării sporite a cetățenilor la viața publică și combaterea diverselor forme de excludere. Investițiile în domeniul informatizării implementate în ultimii ani au contribuit la creșterea disponibilității serviciilor electronice publice și la îmbunătățirea funcționării administrației. Totuși, la nivel local există un nivel relativ scăzut de dezvoltare a e-guvernării, iar creșterea eficienței administrației necesită activități suplimentare în domeniul digitalizării, asigurând un acces mai larg și mai ușor la informații și servicii furnizate de instituțiile publice. O parte semnificativă a proiectelor derulate a fost fragmentată sau locală, motiv pentru care impactul asupra procesului de digitalizare la scară regională rămâne limitat. În domeniul serviciilor publice, vor fi implementate operațiuni legate de furnizarea de noi servicii și îmbunătățirea funcționalității și a nivelului de maturitate a serviciilor disponibile deja. Resursele financiare alocate sub axa prioritară vor fi direcționate atât către intervenții care vizează creșterea sferei de date disponibile în formă digitală, cât și către proiecte care vizează îmbunătățirea disponibilității serviciilor publice furnizate prin mijloace electronice.

În același timp, pe baza nevoilor specifice diagnosticate în fiecare regiune, va fi acordată prioritate proiectelor de implementare a soluțiilor smart din domeniile: utilizării eficiente a energiei, utilități publice, protecția mediului, transport, sănătate, informații spațiale, educație și știință, cultură și patrimoniu cultural, turism și siguranță publică.

Această intervenție este un răspuns la provocarea legată de necesitatea diseminării tehnologiilor informaționale și de comunicare, precum și utilizarea economică și socială a posibilităților societății digitale, ținând cont de sprijinul activ al activităților pentru diseminarea administrației electronice și accesul la resursele colectate de instituțiile din sectorul public.

¹⁶ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

În implementarea proiectelor „smart city”, este necesar ca autoritățile publice să abordeze aspectele de interoperabilitate necesare schimbului de date. Interoperabilitatea electronică reprezintă astfel o cerință de bază pentru ca un serviciu „smart” să existe și să funcționeze. Infrastructurile IT&C aferente serviciilor publice electronice ale autorităților publice trebuie să poată comunica și schimba date între ele în formate comune, inteligibile. Este necesar a se lua în considerare și schimbul de date între sisteme aparținând unor autorități publice diferite, cu specificații tehnologice diferite. De asemenea, se vor lua în seamă și aspectele ce țin de securitate cibernetică.

Tipurile de acțiuni propuse:

- sprijin pentru intervenții de tip smart-city, crearea unui sistem de măsurare, evaluare și monitorizare a consumurilor pentru toate tipurile de sisteme de energie în clădiri publice
- susținerea digitalizării serviciilor publice într-un cadru integrat la nivel local și regional
- dezvoltarea infrastructurii pentru interoperabilitate și redundanță în cadrul operațiunilor de digitalizare a serviciilor publice la nivel local și regional
- susținerea dezvoltării capacității de management a proiectului la nivel de beneficiar
- sprijin pentru întărirea capacității administrative de a utiliza și gestiona soluții de tip „smart city”, de a elabora și monitoriza strategii investiționale pentru „smart city”, inclusiv de a elabora/dezvolta proiecte care utilizează tehnologii „smart”

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Text field [1 000]

Categorii de beneficiari: UAT din mediul urban, UAT din zona urbană funcțională, parteneriate între UAT, EDIH

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

Text field [2 000]

The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)

Text field [2 000]

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Text field [1 000]

2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Table 2: Output indicators

Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Axa prioritară 2. O regiune cu orașe SMART	<i>a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor</i>				RCO 14 - Instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta servicii și aplicații digitale			

Table 3: Result indicators											
Priorit y	Specific objectiv e (Investm ent for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Categ ory of region	I D [5]	Indica tor [255]	Measure ment unit	Baselin e or refere nce value	Refere nce year	Targ et (202 9)	Sour ce of data [200]	Comme nts [200]
Axa prioritară 2. O regiune cu orașe SMART	<i>a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor</i>				RCR 11 Utilizatori de noi servicii și aplicații digitale publice						

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

2.A.3 Specific objective¹⁷ (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Text field [8 000]

Axa prioritară 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

OS Promovarea măsurilor de eficiență energetică

În Raportul de țară privind România, se menționează că intensitatea energetică la nivel național se menține peste media UE și sărăcia energetică afectează o gospodărie din patru. Conform Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030, la nivel sectorial, sectorul rezidențial a avut cea mai mare pondere în total consum final de energie.

Conform INS, în Regiunea Vest, sunt 833.499 locuințe, în anul 2017, din care 63,3% sunt în mediul urban. Dintre acestea, un număr de 345.884 gospodării sunt în blocuri de locuințe, reprezentând astfel aproximativ 10,4% din total România. Ponderea cea mai mare a blocurilor de locuințe se regăsește în județele Hunedoara și Timiș (peste 30%), în timp ce în județele Arad și Caraș – Severin este o pondere mai scăzută (15 – 16%).

Strategia de Renovare pe Termen Lung presupune, suplimentar renovării clădirilor în scopul creșterii eficienței energetice, adoptarea tehnologiilor SRE precum instalarea de panouri solare termice, panouri fotovoltaice și pompe de căldură, ce vor susține îndeplinirea ȋntelilor SRE-E și SRE-Î&R la nivelul anului 2030, asigurând creșterea producției de energie din surse regenerabile cu peste 0,2 Mtep.

Pentru perioada 2021-2027, promovarea măsurilor de eficiență energetică și a celor aferente energiei din surse regenerabile, rămâne una din prioritățile regiunii, în vederea asigurării ȋntelilor de reducere a consumului de energie în clădiri și a reducerii gazelor cu efect de seră.

Tipuri de acțiuni sunt următoarele:

- Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice și rezidențiale;
- Consolidarea capacității autorității de management, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților publice în domeniul eficienței energetice;
- Dezvoltarea de instrumente financiare pentru susținerea cofinanțării proiectelor de eficiență energetică în clădiri rezidențiale sau publice,
- Îmbunătățirea eficienței energetice, precum și reducerea emisiilor în sistemele de

¹⁷ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

alimentare centralizate cu energie termică (SACET), prin introducerea utilizării energiei din surse regenerabile sau alternative

Se poate acorda sprijin pentru investiții în surse de căldură care ard biomasă sau care utilizează combustibili alternativi, gaz numai în cazuri deosebit de justificate în care se obține o creștere semnificativă a eficienței energetice și când există nevoi deosebit de urgente. Investițiile în dispozitive de încălzire de condominiu (surse de căldură individuale pentru un cartier /cvartal de blocuri) trebuie să contribuie la reducerea emisiilor de CO₂ și a altor poluanți ai aerului și la creșterea semnificativă a economiilor de energie. Aceste investiții pot fi susținute numai dacă conexiunea la rețeaua de termoficare din zonă nu este justificată economic.

Tipuri de acțiuni:

- Îmbunătățirea eficienței energetice, precum și reducerea emisiilor în sistemele de alimentare centralizate cu energie termică (SACET), prin promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și utilizarea de combustibili alternative celor fosili

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Text field [1 000]

Categorii de beneficiari: UAT si parteneriate, autorități publice centrale cu clădiri publice la nivel regional, instituții de învățământ superior de stat, firme in cazul ESCO, parteneriat UAT – asociații de locatari, parteneriat UAT cu alte instituții publice locale sau centrale

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

Text field [2 000]

The interregional and transnational actions –Article – 17(3)(d)(v)

Text field [2 000]

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Text field [1 000]

În funcție de analiza ex-ante se poate avea în vedere dezvoltarea unor instrmente financiare de tip garanții pentru susținerea contribuției proprii pentru proiectele de eficiență energetică din zona publică (clădiri publice și clădiri rezidențiale)

2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Axa prioritară 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	<i>b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</i>				RCO 18 – Gospodării care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea performanței energetice a locuinței			
					RCO 19 – Clădiri publice care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea performanței energetice			

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
Axa prioritară 3. O regiune cu orașe	<i>b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea</i>				RCR 26 – Consum final anual de energie (din care: utilizatori						

prieten oase cu mediul	a emisiilor de gaze cu efect de seră				rezidenția li, privați nereziden țiali, publici nereziden țiali)						
					RCR 29 – Emisii de gaze cu efect de seră estimate						

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

2.A.3 Specific objective¹⁸ (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Text field [8 000]

Axa prioritară 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

OS. Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

Lipsa spațiilor verzi accentuează puternic riscurile ecologice urbane și are un impact negativ asupra calității vieții și stării de sănătate a populației. Regiunea Vest are o suprafață deficitară privind suprafața medie a spațiului verde pe locuitor, dacă se are în vedere norma OMS de 50 mp/locuitor, dar și standardul UE de 26 mp/locuitor. În plus, în majoritatea orașelor sunt suprafețe de teren neutilizate, degradate, abandonate care contribuie la poluare și la menținerea aspectului inestetic a unor zone centrale sau din cartierele orașelor. Dezvoltarea infrastructurii verzi poate fi un instrument important prin care orașele pot să reducă poluarea, dar și să-și sporească atractivitatea. Amenajarea spațiilor verzi prin adoptarea unor soluții compatibile cu principiile infrastructurii verzi pot asigura menținerea unor condiții ecologice optime pentru speciile de faună și floră sălbatică din mediul urban (ex: amenajarea spațiilor verzi în scopul susținerii unor specii protejate sau polenizatori).

Printre provocările majore identificate în regiune amintim:

- Neîndeplinirea standardelor din legislație și de la nivel UE în ceea ce privește suprafața spațiilor verzi la nivelul orașelor;
- Existența unor zone în cadrul orașelor cu terenuri abandonate/ degradate /neutilizate ca urmare a încetării unor activități economice și industriale, sau a slabei planificări urbane. Ele își pun amprenta asupra calității mediului și esteticii urbane, afectând calitatea vieții în orașe;
- Distribuția spațială inegală a spațiilor verzi în orașe, care nu asigură accesul echitabil tuturor.

Tipurile de acțiuni vor urmări:

- Valorificarea terenurilor publice neutilizate prin transformarea acestora în spații verzi
- Îmbunătățirea și modernizarea spațiilor verzi în orașe, inclusiv a accesibilității și conectivității acestora;

¹⁸ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

- Reabilitarea și modernizarea spațiilor publice urbane din zonele centrale sau ansamblurilor istorice, ansambluri urbane din zone de interes public, spații comune publice din cartierele de locuit, amenajarea zonelor publice de-a lungul cursurilor de apă, inclusiv infrastructura tehnico-edilitară aferentă;

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Text field [1 000]

UAT din mediul urban, UAT din zona funcțională urbană ale municipiilor reședință de județ, inclusiv parteneriate

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

Text field [2 000]

The interregional and transnational actions –Article – 17(3)(d)(v)

Text field [2 000]

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Text field [1 000]

2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Axa prioritară 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	<i>b (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special</i>				RCO 36 – Suprafața infrastructurii verzi care beneficiază de sprijin în zonele urbane			

	<i>în mediul urban și reducerea poluării</i>				RCO 38 – Suprafața de sol reabilitat care beneficiază de sprijin			
					RCO X – Open space created or rehabilitated in urban areas			

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
Axa prioritară 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	<i>b (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării</i>				RCR 95 – Populația care are acces la infrastructuri verzi noi sau modernizate în zonele urbane						
					RCR 52 – Sol reabilitat utilizat pentru zone verzi, locuințe sociale, activități economice						

					ce sau la nivel de comunit ate						
					RCR 50 – Populați a care beneficia ză de măsuri privind calitatea aerului						

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

2.A.3 Specific objective¹⁹ (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Text field [8 000]

Axa prioritară 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

OS Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile

Orașele din Regiunea Vest trebuie să continue investițiile bazate pe Planurile de Mobilitate Urbană Durabilă pentru promovarea mobilității multimodale durabile. Pe baza acestora, s-au identificat nevoile de investiții cu un rang înalt de prioritate și care se referă la dezvoltarea modurilor de transport durabile: transportul public cu emisii scăzute de dioxid de carbon și modurile de transport active, care vor reduce congestia, emisiile poluante, accidentele rutiere.

Investițiile în orașele regiunii în ceea ce privește transportul public electric sau ecologic din perioada actuală de programare 2014-2020 sunt insuficiente față de nevoile existente, astfel încât transportul public să poată deveni o alternativă viabilă transportului rutier cu mașina personală. Un procent de 10,9% din totalul transportului local de pasageri din țară se desfășoară în Regiunea Vest, regiunea ocupând locul 5 între regiunile României, iar numărul de călători cu transportul public este în scădere.

De asemenea, este nevoie de continuarea investițiilor pentru promovarea ciclismului în orașe, în vederea punerii statutului de ciclism pe o poziție egală cu celelalte moduri de transport, în ceea ce privește politicile și investițiile. Ciclismul este un instrument principal de reducere a congestiei în trafic. Alături de mersul pe jos, ciclismul este cel mai "curat" mod de transport din punct de vedere al emisiilor de gaze cu efect de seră și prezintă avantaje pentru mediul înconjurător și sănătate.

În domeniul infrastructurii pentru pietoni, problemele cu care se confruntă orașele sunt siguranța pietonilor, lipsa unor coridoare pietonale de calitate, pe alte aliniamente decât ale marilor artere de circulație, care să conecteze între ele zonele orașului. Este necesar un efort financiar și logistic considerabil pentru modernizarea infrastructurii pietonale, nu doar în centrul orașului, ci și în cartierele de locuințe. O rețea integrată de alei pietonale și piste de biciclete ar trebui să acopere întregul oraș, acordându-se o atenție deosebită traseelor de la /către: universități, școli, parcuri, locuri de interes turistic și cultural, centre de birouri, centre comerciale, instituții publice, etc

Pentru ca mobilitatea urbană să devină mai ecologică în Regiunea Vest, aceasta trebuie să aibă parte de o organizare mai eficientă bazată pe digitalizare pe partajarea de date și pe standarde interoperabile. Acest lucru va permite gestionarea inteligentă a traficului și mobilitatea din ce în ce mai automatizată în toate modurile de transport, ceea ce va duce la reducerea congestionării

¹⁹ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

traficului.

De asemenea, va fi nevoie și de dezvoltare a sistemelor de e-ticketing, testarea și implementarea unor platforme de tip Mobility as a Service / Mobilitatea ca un Serviciu, conturarea unei rețele de noduri și puncte intermodale, facilități de tip park & ride, car-sharing.

Pentru noua perioadă de programare, se vor implementa cu prioritate măsurile care nu au putut fi finanțate în prezenta perioadă de programare, precum și cele care vor rezulta din actualizarea documentelor strategice.

Printre provocările majore identificate în regiune amintim :

- Materialul rulant pentru transport public este subdimensionat și învechit, rutele de transport public și stațiile de călători sunt parțial modernizate și nu acoperă toate zonele;
- Confortul, fiabilitatea, informarea călătorilor, accesibilitatea pentru persoanele cu mobilitate redusă, viteza de deplasare sunt încă deziderate pentru transportul public;
- Infrastructura pentru ciclism și serviciile aferente sunt slab dezvoltate;
- Zonele pietonale continuă să fie o provocare în orașele regiunii;
- Ponderea ridicată a cotei modale a transportului cu mașina privată în defavoarea transportului public, cu bicicleta și pietonal;
- Lipsa sistemelor inteligente de transport: e-ticketing, management trafic, semaforizare;
- Lipsa traseelor de transport public dintre orașe și zonele învecinate, care duce la congestionarea orașelor datorită navetismului cu mașina personală;
- Lipsa de interoperabilitate, interconectare și integrare între mijloacele de transport.

Tipuri de acțiuni:

- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii sistemelor de transport public curat, inclusiv lucrări de artă, trasee pietonale, stații de alimentare cu combustibili alternativi;
- Achiziționare/ modernizare material rulant pentru sistemul de transport public urban curat,
- Achiziționare troleibuze/autobuze pentru transport urban curat, inclusiv biciclete, sisteme de bike -sharing sau alte mijloace de transport ecologice;
- Dezvoltarea sisteme inteligente de transport, e-ticketing, management de trafic;
- Dezvoltarea unor culoare de mobilitate și soluții de organizare a traficului care facilitează circulația eficientă a transportului public, inclusiv măsuri de siguranță rutieră ;
- Dezvoltarea unui sistem de transport interjudetean, inclusiv achiziția de mijloace de transport curat,
- Sprijin pentru creșterea eficienței operatorilor locali de transport, plecând de la analiza comportamentului și nevoilor utilizatorilor transportului public.

Investițiile în infrastructura locală sau regională pot fi finanțate doar ca un element necesar și complementar (non-dominant) al proiectului pe un sistem de mobilitate urbană durabilă.

Măsuri hard pot fi complementate cu măsuri soft, de educație pentru mediu, care își propune să promoveze utilizarea transportului public, mersul cu bicicleta sau mersul pe jos ca alternativă la

vehiculele individuale.

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Categorii de beneficiari:
<ul style="list-style-type: none">• UAT din mediul urban, inclusiv parteneriate cu alte UAT-uri,• UAT judetene sau parteneriat pentru sistemul regional de transport,• parteneriate UAT -uri cu alte instituții publice locale sau centrale

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

Text field [2 000]

The interregional and transnational actions –Article – 17(3)(d)(v)

Text field [2 000]

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Text field [1 000]

2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Axa prioritară 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	<i>b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile</i>				RCO 55 – Lungimea liniilor de tramvai și metrou – noi			
					RCO 56 – Lungimea liniilor de tramvai și metrou – reconstruite/modernizate			
					RCO 57 – Material rulant ecologic pentru			

					transportul public			
					RCO 58 – Piste ciclabile care beneficiază de sprijin			
					RCO 59 – Infrastructuri pentru carburanți alternativi (puncte de realimentare/reîncărcare) care beneficiază de sprijin			
					RCO 60 – Orașe și localități cu sisteme de transport urban digitalizate noi sau modernizate			

Table 3: Result indicators											
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
Axa prioritară 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	<i>b (viii) Promovarea mobilității urbane multimediale sustenabile</i>										
					RCR 62 – Număr anual de pasageri ai transporturilor publice						
					RCR 63 – Numărul anual de utilizatori ai liniilor de tramvai și de metrou noi/modernizate						

					nizate						
					RCR 64 – Numărul anual de utilizatori ai pistelor ciclabile						

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

2.A.3 Specific objective²⁰ (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Text field [8 000]

Axa prioritară 4. O regiune accesibilă

OS Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

Analiza diagnostic a *PDR al Regiunii Vest 2021-2027* arată faptul că infrastructura rutieră conectivă regională este încă într-o stare generală necorespunzătoare.

Conform INS, în anul 2018 în Regiunea Vest se regăseau 4670 km de drumuri județene. Ponderea drumurilor județene modernizate este de aproximativ 51% la nivel regional. În ceea ce privește starea de viabilitate a drumurilor, doar 44,9 % au o stare bună și foarte bună și un procent foarte mare 32,3% este reprezentat de drumurile în stare rea și foarte rea. Din punct de vedere al calității infrastructurii rutiere, 56,9% din drumurile județene prezintă îmbrăcăminte rutieră cu durabilitate mai mare (din beton asfaltic și beton de ciment), folosite pentru traficul greu, de mare intensitate și cu rezistență sporită împotriva factorilor climaterici. Un procent mare: 21,1%, este reprezentat de drumurile din pământ și pietruite, care necesită investiții importante pentru modernizarea acestora la parametri tehnici corespunzători. O problemă semnificativă a drumurilor județene este o sarcină de trafic foarte mare, confirmată de măsurătorile de trafic efectuate. Ar mai fi de menționat faptul că aceste valori nu sunt omogene în cadrul regiunii, existând diferențe mari între județele mai dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate. Din punctul de vedere al siguranței rutiere (numărul de accidente rutiere), în perioada 2011-2017, Regiunea Vest are una dintre cele mai mari valori în clasamentul regiunilor din România.

Investițiile realizate în infrastructura de drumuri județene au fost realizate din mai multe surse. Investițiile realizate din fondurile proprii ale autorităților județene au constat în mare parte doar în lucrări minimale, în mare parte în zona de câmpie, fără o complexitate deosebită, ce asigură condițiile minime pentru siguranța circulației autovehiculelor. Prin Programele guvernamentale PNDL 1 (2015-2019), respectiv PNDL 2 (2017-2020), în cadrul Regiunii Vest s-au reabilitat un număr total de 336,13 km. Prin Programul Operațional Regional 2007 – 2013, la nivelul Regiunii Vest a fost reabilitat un număr de 235,60 km de drumuri județene, iar prin Programul Operațional Regional 2014-2020 au fost finanțați 261,53 km. Scopul acestor proiecte a fost de a asigura conectivitatea populației la rețeaua principală de transport TEN-T în condiții de siguranță, respectiv de a îmbunătăți considerabil starea de viabilitate a drumurilor județene.

Implementarea proiectelor din perioada de programare 2014-2020 aduce la nivel regional o creștere

²⁰ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

a drumurilor modernizate în regiune de la 51% la 56,77%, o creștere cu 5,2% a procentului de drumuri județene în stare de viabilitate bună și foarte bună și asigură pentru 24,36% din populația Regiunii conexiunea directă sau indirectă la Rețeaua TEN-T prin intermediul infrastructurii secundare de calitate.

Opțiunile strategice ale Regiunii Vest pe perioada viitoare ar trebui să urmărească adaptarea și modernizarea sistemului de transport la viitoarele cerințe de mobilitate, luând în considerare aspecte precum: trend-ul strategic, existent la nivel european, referitor la transport, reducerea consumurilor energetice și scăderea poluării datorate activităților de transport rutier; nevoia de dezvoltare echilibrată a Regiunii Vest, care poate fi impulsionată de un sistem eficient de transport care să faciliteze accesul și mobilitatea forței de muncă, tendințele de dezvoltare, la nivelul economiei regionale și prevenirea factorilor asociați dezvoltării rapide și dezorganizate care pot afecta dezvoltarea viitoare: aglomerarea urbană, schimbarea densității populației, creșterea duratei de deplasare.

Investițiile prin POR 2021-2027 urmăresc să continue eforturile din perioadele anterioare de programare în dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport regionale. În acest sens, opțiunile strategice în domeniul infrastructurii de transport la nivel regional vor viza asigurarea modernizării drumurilor județene cu acces direct sau indirect la TEN-T, siguranța rutieră pentru toți participanții la trafic (în special pentru pietoni și bicicliști), scurtarea timpilor de deplasare și a protecției mediului înconjurător și implicit a creșterii competitivității întreprinderilor și a mobilității forței de muncă. Totodată, se vor urmări promovarea unor investiții strategice în marile orașe, care să pună accent pe decongestionarea traficului, astfel încât să fie îmbunătățit transportul inter-urban și cu zona funcțională urbană, care să faciliteze accesul și mobilitatea forței de muncă.

Tipuri de acțiuni:

- modernizarea și extinderea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de siguranță rutieră și ecologice,
- crearea sau extinderea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean, care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de siguranță rutieră și ecologice,
- construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres,
- decongestionarea traficului în marile orașe prin investiții în infrastructura rutieră, prin construirea / modernizarea / reabilitarea de pasaje / noduri rutiere și construirea de pasarele pietonale,

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Text field [1 000)

Categorii de beneficiari :

- UAT județ și parteneriate cu alte UAT-uri,
- parteneriate UAT cu administratori de infrastructuri sau instituții publice

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

Text field [2 000]

The interregional and transnational actions – Article – 17(3)(d)(v)

Text field [2 000]

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Text field [1 000]

2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Axa prioritară 4. O regiune accesibilă	c (iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere				RCO 44 – Lungimea drumurilor noi care beneficiază de sprijin – altele			
					RCO 46 – Lungimea drumurilor reconstruite sau modernizate – altele			

Table 3: Result indicators

Priorit y	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
Axa priorit ară 4. O regiune accesibilă	c (iii) Dezvoltare a unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere				RCR 55 – Utilizatori de drumuri nou construite, reconstruite sau modernizate						
					RCR 56 – Timp câștigat datorită îmbunătățirii infrastructurii rutiere						

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

2.A.3 Specific objective²¹ (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Text field [8 000]

Axa prioritară 5. – O regiune educată

OS îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;

În anul 2017, în Regiunea Vest au funcționat 622 unități de învățământ, predominând unitățile de învățământ primar și gimnazial (56,9%). Dintre acestea, multe școli funcționează în clădiri foarte vechi, cu un grad ridicat de deteriorare și degradare și au nevoie de investiții majore. În ceea ce privește amenajările pentru accesul persoanelor cu dizabilități în instituțiile școlare din regiune, în medie doar 30% din unitățile școlare beneficiind de aceste facilități.

În *Strategia privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023* dar și în Planul Regional de Dezvoltare al Regiunii Vest au fost identificate o serie de probleme care se transpun în nevoi pentru a asigura o calitate ridicată a actului educațional pentru toate ciclurile de educație. Acestea pot fi împărțite pe două categorii. O primă categorie este cea legată de infrastructura școlară, iar a doua este legată de calitatea actului de învățare-predare și îmbunătățirea acestuia pentru a pregăti elevi și studenți pentru noile tendințe din piața muncii. Multe școli funcționează în clădiri foarte vechi, cu un grad ridicat de deteriorare și degradare și au nevoie de investiții majore. Amenajările pentru accesul persoanelor cu dizabilități în instituțiile școlare din regiune, în medie doar 30% din unitățile școlare beneficiind de aceste facilități. Mai mult multe unități nu sunt conectate la sistemul public de alimentare cu apă sau canalizare sau toalete în incinta clădirilor.

Educația începe prin a asigura infrastructura necesară minimală și un acces facil tuturor elevilor și studenților. La nivelul Regiunii Vest, doar 30% din unitățile școlare au un acces dedicat persoanelor cu dizabilități. O situație gravă este în județul Caraș-Severin unde 78% din școli nu au rampă de acces.

Grupurile sanitare în interiorul școlilor nu se regăsesc peste tot iar această situație este frecvent întâlnită în mediul rural, aproximativ 30% nu au grupuri sanitare, față de mediul urban de 7%. În medie, 18% din totalul unităților școlare din regiune nu au aceste facilități, județul Caraș-Severin având cea mai mare pondere a școlilor fără grupuri sanitare – 29%.

Mai mult, foarte multe școli se află în clădiri vechi, deteriorate și degradate având nevoie de investiții majore pentru asigurarea unui confort decent, iar cele mai multe se găsesc în mediul rural. Regiunea Vest se suprapune peste o zonă cu risc seismic ridicat, iar școlile din județele Timiș, Caraș-Severin și

²¹ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

parțial Arad prezintă cele mai mari riscuri în fața acestui fenomen.

Un sistem educațional solid, modern, bazat pe cerințele pieței muncii și orientat spre viitor, este baza unei societăți care prosperă din punct de vedere social și economic. Educația joacă un rol cheie în spațiile mai puțin dezvoltate, așa cum sunt județele Hunedoara și Caraș-Severin din Regiunea Vest unde investițiile trebuie să fie susținute și majore, însă nevoi de investiții sunt resimțite și în județele Arad și Timiș. Din infrastructura școlară și baza materială fac parte atât școlile în sine cât și laboratoarele, atelierele, bibliotecile, sălile de gimnastică, bazinele de înot sau calculatoarele. Dinamica numărului acestora a fost diferit în fiecare județ, deși tendința generală este de stabilizare a lor.

Bibliotecile, școlare sau universitare, au înregistrat o scădere la nivel regional în anul 2017 față de anul 2011, astfel bibliotecile universitare sau redus de la 14 la 11, 2 s-au închis în Timiș iar una în Hunedoara. Pentru bibliotecile școlare scăderea numărului a fost mai accentuată, de 23% la nivel regional, însă județul Caraș-Severin a pierdut 43% de biblioteci în perioada 2011 – 2017. (INSSE, ART101C, 2020)

Laboratoarele școlare au înregistrat o creștere la nivelul regiunii în intervalul 2011-2017 de 14%, datorată creșterii numărului laboratoarelor din județele Arad și Timiș. Județele Hunedoara și Caraș-Severin au înregistrat reduceri de 3%, respectiv 16%. (INSSE, SCL106B, 2020)

Atelierele școlare sunt foarte răspândite în învățământul profesional și tehnic și au un rol decisiv în pregătirea și învățarea elevilor pentru unele deprinderi necesare în piața muncii. Acestea au cunoscut o creștere a numărului la nivelul regiunii cu 18%, doar județul Hunedoara a înregistrat o reducere a atelierele de 14%. Dotarea lor cu echipamente moderne, actuale este necesară pentru a asigura un set minimal de deprinderi pentru elevii care nu doresc să urmeze cursuri universitare, dar care vor să intre pe piața muncii. (INSSE, SCL108C, 2020)

Dezvoltarea competențelor digitale este esențială dacă privim tendințele actuale de pe piața muncii. Acestea deschid noi orizonturi tuturor elevilor, ajută la creșterea performanțelor educaționale și chiar permite creșterea gradului de alfabetizare digitală. Numărul de calculatoare din școli a crescut în regiune în medie cu 25%, dar județele Caraș-Severin și Hunedoara au înregistrat creșteri modeste de doar 7%, respectiv 12%. (INSSE, SCL112C)

Educația se poate realiza și pe terenul de sport sau în sălile de gimnastică, unde elevii pot învăța să aibă respect pentru propriul organism, să se dezvolte armonios și să adopte un stil de viață sănătos care va avea un beneficiu îndelungat asupra lor. Deși au fost realizate investiții majore în această direcție, nu toate unitățile de învățământ beneficiază de o sală de sport sau de gimnastică, mai mult, unele dintre acestea au fost închise. În perioada 2011 – 2017 în regiune au fost date în folosință 29 de astfel de săli, dar au fost închise 12 în județul Caraș-Severin. (INSSE, SCL107B, 2020)

Dotarea unităților școlare cu echipamente și mijloace modern și interactive va reuși pe de-o parte să reducă disparitățile interjudețene privind dotarea școlilor, dar cel mai important, vor avea un rezultat benefic asupra calității actului educațional, vor sporii capacitățile intelectuale ale elevilor, vor ajuta la dobândirea de noi abilități adaptate standardelor actuale, în cele din urmă, vor asigura progresul generațiilor viitoare.

Grădinița reprezintă baza prin care se formează oportunități educaționale pentru copii. Infrastructura antepreșcolară și preșcolară este slab dezvoltată în regiune. Investițiile sunt la un nivel foarte redus, generând disponibilitate limitată, calitate și accesibilitate redusă cu efecte asupra înscrierii și performanței în sistemul de învățământ obligatoriu, reprezentând o barieră în calea participării părinților pe piața muncii. Din datele analizate în PDR al Regiunii Vest 2021-2027 reiese faptul că grădinițele au cel mai mare grad de ocupare (136,9%) din Regiunea Vest, urmat de creșe (104,4%) respectiv școli gimnaziale (103,9%) și că acestea sunt supraaglomerate. Nevoia de unități de educație timpurie este evidențiată și prin raportarea copiilor înscriși în creșe și grădinițe la numărul total de copii cu vârste între 0 și 5 ani. Pentru Regiunea Vest analizele arată că doar 43,6% din totalul preșcolarilor au fost înscriși la creșe și grădinițe. Necesitatea investițiilor în noi creșe și grădinițe reiese din situația copiilor care beneficiază de această treaptă a educației. La nivel regional doar 43,6% din totalul preșcolarilor au fost înscriși la creșe și grădinițe, o pondere mai mică se întâlnește în județul Hunedoara aproape 40% din populația școlară a beneficiat de învățământul ante și preșcolar, celelalte județe având medii apropiate celei regionale. La nivelul mediilor de rezidență, situația este puternic disproporționată, în mediul rural se întâlnesc numai 8 unități dedicate învățământului antepreșcolar și preșcolar (6 în Timiș, 1 în Arad, în Caraș-Severin și Hunedoara 0 unități) deși aici trăiește 38,81% din totalul copiilor sub 6 ani, iar în mediul urban sunt 92 unități și aici trăiesc 61,19% din totalul copiilor sub 6 ani.

Învățământul profesional și tehnic are o importanță deosebită în regiune fiind considerat vital pentru întreaga economie și în special pentru acele domenii care presupun o pregătire medie și dobândirea de abilități tehnice. În Regiunea Vest, în ultimii ani, învățământul profesional și tehnic a reintrat în atenția autorităților și prin POR 2014-2020, s-au realizat investiții în infrastructura școlară din multe din orașe sau au fost create școli duale. Cu toate acestea, deși exemple de bune practici există în regiune (în orașe ca Arad, Timișoara și Reșița), învățământul profesional și tehnic nu reușește să-și atingă potențialul și să devină o alternativă credibilă pentru elevi. Învățământul profesional și tehnic a înregistrat cele mai însemnate valori ale abandonului școlar dintre toate nivelurile de instruire la nivel regional: 11,7% în 2017, de aproximativ 4 ori mai mare față de anul 2010 când rata de abandon era de doar 3,6%. Cauzele identificate rămân în continuare lipsa unei infrastructuri de calitate, slaba corelare a programelor școlare în conformitate cu cerințele actuale ale pieței muncii, lipsa unor cursuri de pregătire pentru profesori și utilizarea unor metode de predare și învățare învechite. Trebuie avute în vedere în continuare intervenții pentru orientarea educației pe specializarea locală, realizarea de parteneriate între școli și mediul privat, facilitarea de stagii de practică pentru elevi și absolvenți, burse, specializări solicitate de angajatori combinate cu ucenicii.

Regiunea Vest ocupă ultimul loc în țară la învățarea pe tot parcursul vieții, mai mult, acest indicator a înregistrat scăderi pe parcursul ultimilor trei ani. În anul 2018, în România doar 0,9% din totalul persoanelor cu vârsta cuprinsă între 25 – 64 ani au participat în forme de educație sau formare profesională, foarte departe de obiectivul fixat de UE de 15%, în pofida nevoii ridicate de perfecționare și de recalificare.. Grupurile care necesită o activare specială în acest domeniu sunt persoane cu vârsta peste 45 de ani, persoane cu un nivel de educație mai scăzut, angajați ai IMM-urilor și persoane care lucrează în posturi inferioare.

Învățământul superior reprezintă un stimulent major al competitivității economice, fiind esențial pentru atingerea obiectivelor economice și sociale. Regiunea Vest nu a atins obiectivul României

privind ponderea populației absolvente de educație terțiară, înregistrând un procent de 24,5% persoane cu vârstă de 30-34 ani absolvenți de studii superioare, ținta pentru acest indicator pentru România fiind de 26,7%, în timp ce în UE este 40%. De asemenea, cu un procent de doar 17,8% din populația cu vârsta între 25-64 ani cu educație terțiară, Regiunea Vest are una cele mai scăzute valori înregistrate de către regiunile Uniunii Europene, deși învățământul universitar are o puternică istorie și tradiție, aici desfășurându-și activitatea 11 universități publice și private (locul III la nivel național). Mai mult, în acord cu tendința de la nivel național, numărul studenților din Regiunea Vest este în continuă scădere.

Având în vedere contribuția importantă pe care universitățile o au în specializarea forței de muncă, în dezvoltare economică și încurajarea activităților de cercetare – inovare, investițiile vor sprijini dezvoltarea și modernizarea infrastructurii instituțiilor de învățământ superior (terțiar) și a resurselor relevante, ținând cont de tendințele de dezvoltare economică ale regiunii.

Părăsirea timpurie a școlii este una dintre cele mai mari amenințări cu care se confruntă atât România cât și Europa. Obiectivul Europa 2020 a fost de a reduce părăsirea timpurie a școlii la 10% la nivelul UE și de 11,3% pentru România. Regiunea Vest a atins, chiar depășit acest obiectiv, atingând valoarea de 10,6%. Cu toate acestea, vor trebui continuate măsurile de reducere a părăsirii școlii, concomitent cu investiții în educația târzie pentru a putea pregăti personal calificat, specializat în domenii cheie.

În anul 2017, un procent de 17,4% din tinerii din Regiunea Vest cu vârsta cuprinsă între 18 și 24 de ani nu erau încadrați profesional și nu urmau niciun program educațional sau de formare profesională, riscând să fie excluși definitiv de pe piața forței de muncă și să devină dependenți de prestații sociale. Acest procent este alarmant pentru o regiune care dorește să își accelereze dezvoltarea economică și coeziunea socială.

Un aspect generalizat perceput la nivelul regiunii îl reprezintă calitatea slabă a procesului educațional în general. Climatul educațional, în special din învățământul secundar, nu este adaptat la noile realități sociale. Se impun prin urmare măsuri care să conducă la creșterea calității procesului educațional și la creșterea apetitului și interesului elevilor pentru educație: formarea profesională a profesorilor, utilizarea de metode de predare și învățare moderne, extinderea utilizării TIC în școli, corelarea ofertei de educație și a curriculei cu realitățile de pe piața forței de muncă.

Problema constantă cu care se vor confrunta școlile din România în următorii ani este numărul în scădere al copiilor și al tinerilor rezultat în urma modificărilor demografice. Autoritățile publice locale din regiune, în calitate de autorități care administrează infrastructura școlară, vor trebui să regândească problemele de gestionare a școlilor, ținând cont de necesitatea de a le asigura disponibilitatea și calitatea educației adecvate. O atenție deosebită ar trebui acordată copiilor și tinerilor talentați din regiune care obțin rezultate bune la teste academice și interne, precum și a celor care au succes la olimpiade și concursuri.

Zonele defavorizate de la nivelul Regiunii Vest se regăsesc cu precădere în județele Hunedoara și Caraș-Severin atât în mediul rural, cât și în mediul urban (Valea Jiului, zonele Anina, Moldova Nouă), dar și sporadic în județe Arad și Timiș, acolo unde sunt concentrări însemnate de populații de etnie romă. Asigurarea unor condiții minimale pentru desfășurarea activității educaționale, la care se adaugă un transport școlar dedicat arealelor defavorizate va conduce la creșterea gradului de

accesibilitate a școlilor. Studii arată că durata mare de deplasare a elevilor spre și dinspre școală afectează performanța școlară și contribuie major la absenteismul școlar și conduce în cele din urmă la abandonul școlar. În județele Hunedoara și Caraș-Severin elevii nu beneficiază de un transport accesibil și rapid și au rate de inaccesibilitate a transportului ridicate, de 0,36 pentru Hunedoara, respectiv 0,32 pentru Caraș-Severin, semnificativ mai reduse față de media regională.

Intervențiile la nivelul învățământului au ca scop asigurarea unei oferte educaționale adecvate, accesibile și de calitate pentru toți copiii și vor avea în vedere, cu prioritate, grupurile care se află în risc sporit de abandon școlar și de părăsire timpurie a școlii, cum ar fi: copii și tineri provenind din familii cu nivel socio-economic scăzut, copii și tineri romi sau din alte grupuri dezavantajate sau subreprezentate.

Astfel, se va acorda prioritate județelor, respectiv zonelor în care rata de cuprindere și de participare școlară este mai scăzută decât media națională, respectiv județeană și/sau în care procentul de abandon sau părăsire timpurie a școlii este mai mare decât media națională, respectiv județeană, precum și unităților de învățământ cu rezultate școlare slabe. Se vor avea în vedere cu prioritate investițiile în infrastructura educațională care vizează asigurarea facilităților necesare pentru programele de sprijin/remediere sau de tip "Școala după școală", precum și programelor de tipul „A doua șansă”, contribuind la îmbunătățirea rezultatelor școlare și la o rată de tranziție mai mare către nivelurile superioare de educație, în special în ceea ce privește copiii care provin din zone sau grupuri defavorizate, îndeosebi copii/elevi de etnie romă, precum și copii/elevi cu cerințe educaționale speciale (CES). În conformitate cu legislația națională, investițiile realizate nu vor viza intervenții care conduc la segregare în școli.

Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rom pentru perioada 2014-2020 are printre obiectivele sale specifice: reducerea decalajului educațional dintre elevii romi și non-romi, eliminarea discriminării și segregării școlare pe baze etnice, de statut social, dizabilități sau alte criterii.

Tipuri de acțiuni:

- investiții în infrastructura educațională de nivel antepreșcolar și preșcolar, primar, secundar, terțiar, inclusiv învățământ special,
- investiții în infrastructura educațională pentru învățământul profesional și tehnic/ învățământ dual

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Text field [1 000]

Categorii de beneficiari: UAT, parteneriate între UAT și instituții ale administrației publice locale, centrale, instituții ale administrației publice locale, centrale, instituții de învățământ superior de stat.

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

Text field [2 000]

The interregional and transnational actions –Article – 17(3)(d)(v)

Text field [2 000]

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Text field [1 000]

2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Axa prioritară 5. – O regiune educată	<i>d (ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii</i>				RCO 66 – Capacitatea claselor din cadrul infrastructurilor pentru îngrijirea copiilor care beneficiază de sprijin (noi sau modernizate)			
					RCO 67 – Capacitatea claselor din cadrul infrastructurilor din domeniul învățământului care beneficiază de sprijin (noi sau modernizate)			

Table 3: Result indicators

Priorit y	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
Axa priorit ară 5. – O regiune educat ă	<i>d (ii) îmbunătă țirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii</i>				RCR 70 – Numărul anual al copiilor care utilizează infrastructurile pentru îngrijirea copiilor ce beneficiază de sprijin						
					RCR 71 – Numărul anual al elevilor care utilizează infrastructurile din domeniul învățământului ce beneficiază de sprijin						

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

2.A.3 Specific objective²² (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Text field [8 000]

Axa prioritară 6 – O regiune atractivă

OS favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane;

În zonele urbane, investițiile se vor concentra pe conservarea și exploatarea sustenabilă a patrimoniului cultural, concomitent cu dezvoltarea serviciilor culturale ca bază pentru dezvoltarea turismului, dar și a creșterii competitivității, deoarece pentru a putea fi pus în valoare, este necesară dezvoltarea infrastructurii de transport și a altor servicii conexe pentru a satisface nevoile consumatorilor, aducătoare de venit.

Conform *Listei Monumentelor Istorice din România*, ponderea monumentelor din grupa A reprezintă una dintre cele mai mari din România, fiind pe locul III între regiuni. 44,7% dintre monumente sunt localizate în mediul urban, iar 55,3% sunt localizate în mediul rural. Orașele Arad și Timișoara se regăsesc printre primele 24 de UAT din România cu cele mai multe monumente istorice.

Protejarea și valorificarea monumentelor istorice cu potențial turistic deosebit în teritoriile urbane (zone metropolitane, zone funcționale urbane, orașe) este o prioritate identificată și de *Strategia de Dezvoltare Teritorială a României*. Conform acesteia, acțiunile trebuie realizate cu precădere la nivelul orașelor care dețin obiective UNESCO și al celor cu o concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național. De asemenea, *Strategiile de dezvoltare ale județelor din Regiunea Vest, cât și Strategia de dezvoltare regională a Regiunii Vest 2021-2027* identifică ca și prioritate pentru regenerarea și revitalizarea orașelor investițiile în patrimoniul cultural național și UNESCO.

Prin urmare, la nivelul orașelor din regiune, se vor sprijini investițiile în patrimoniul cultural de interes național (clasa A) care au potențial turistic important, acestea fiind considerate de importanță majoră pentru creșterea competitivității și atractivității orașelor din regiune și conservarea identității regionale.

Activitățile care se vor realiza vizează conservarea și reabilitarea patrimoniului cultural cu potențial turistic, introducerea în circuitul turistic a patrimoniului reabilitat, integrarea în viața culturală a orașului, în circuite turistice/tematice, digitalizare, acțiuni de promovare.

²² Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

Investițiile în amenajarea unor spații publice de calitate sau a unor zone de agrement sau sportive nu au fost considerate priorități de către autoritățile publice din regiune în perioadele anterioare, deși este general acceptat la nivelul orașelor de succes din UE faptul că investițiile în calitatea vieții (spații publice, de agrement, patrimoniu construit, servicii culturale) sunt cele care fac ca orașele să-și sporească capacitatea de a atrage și a păstra capitalul uman necesar. Un spațiu public de calitate ajută oamenii să se conecteze, să interacționeze și să formeze o comunitate mai unită.

Investițiile în patrimoniul construit cu potențial turistic, în cartierele istorice, în spațiile publice ale orașelor din regiune vor contribui la renovarea urbană a orașelor și creșterea atractivității turistice. Acestea, împreună cu dezvoltarea de servicii culturale, vor conduce la dezvoltarea și consolidarea turismului urban de afaceri și de evenimente (MICE), considerate principala formă de turism în orașele din Regiunea Vest.

Tipuri de acțiuni:

- identificarea de areale urbane cu potențial de dezvoltare bazat pe valorificarea integrată a obiectivelor culturale, turistice sau de patrimoniu. Intervențiile propuse spre a fi susținute sunt:
 - ✓ conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și a serviciilor culturale,
 - ✓ punerea în valoare a clădirilor cu valoare istorică pentru noi activități economice, sociale și cultural-creative;
 - ✓ crearea și modernizarea de spații verzi,
 - ✓ regenerarea spațiilor publice, inclusiv infrastructura tehnico-edilitară și sisteme de securitate a cetățeanului
 - ✓ dezvoltarea și punerea în valoare a activelor turistice publice,
 - ✓ modernizarea infrastructurii culturale, cu accent pe păstrarea și valorificarea identității locale;
 - ✓ dezvoltarea și promovarea unor rute turistice, de agrement și culturale
- Conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural național și a serviciilor culturale în orașe,
- Dezvoltarea și punerea în valoare a infrastructurii turistice publice, în orașe care dispun de un potențial turistic valoros;
- Modernizarea infrastructurii culturale, cu accent pe păstrarea și valorificarea identității regionale;
- Dezvoltarea grădinilor botanice, zoologice și parcurilor dendrologice;
- Dezvoltarea unor rute turistice, culturale și de agrement;
- Dezvoltarea taberelor pentru elevi și preșcolari;
- Suport pentru dezvoltarea unor planuri de marketing a destinațiilor turistice prioritare la nivel

regional și local;

- Sprijin pentru dezvoltarea sistemului de educație prevocațională și vocațională pentru sectorul hotelier și de servicii în turism.

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Text field [1 000]

Categorii de beneficiari: UAT din mediul urban, parteneriate UAT și alte instituții publice centrale sau locale, instituții culturale, întreprinderi, ONG

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

Text field [2 000]

The interregional and transnational actions –Article – 17(3)(d)(v)

Text field [2 000]

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Text field [1 000]

2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Axa prioritară 6 – O regiune atractivă	e (i) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural,				RCO 77 – Capacitatea infrastructurilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin			
					RCOX-Open space created or rehabilitated in			

	<i>turismului și securității în zonele urbane;</i>				urban areas			
					RCO 74 - Populația care beneficiază de strategii de dezvoltare urbană integrată			
					RCO 75 - Strategii integrate de dezvoltare urbană			
					RCO 76 - Proiecte colaborative			

Table 3: Result indicators											
Priorit y	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference year	Target (2029)	Source of data [200]	Comments [200]
<i>Axa prioritară 6 – O regiune atractivă</i>	<i>e (i) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și</i>				RCR 77 Turiști/ vizite în siturile care beneficiază de sprijin						
					RCR 78 – Utilizatori ai infrastructurilor culturale care beneficiază de sprijin						

	<i>securității i în zonele urbane;</i>				RCR 76 - Părțile interesate implicate în pregătirea și implement area unor strategii de dezvoltare urbană						
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

2.A.3 Specific objective²³ (Investment for Jobs and Growth goal) repeated for each selected specific objective for priorities other than technical assistance

2.A.3.1 Interventions of the Funds

Reference: Article 17(3)(d)(i),(iii),(iv),(v),(vi);

The related types of actions – Article 17(3)(d)(i) CPR; Article 6(2) ESF+

Text field [8 000]

Axa prioritară 6 – O regiune atractivă

OS favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane

Regiunea Vest poate deveni prima regiune din România care să dezvolte destinații ecoturistice (conform *Studiu Banca Mondială: Regiunea Vest- Creșterea competitivității și specializarea inteligentă, 2013*), având în vedere că potențialul patrimoniului său natural este unul dintre cele mai importante din țară. Bunurile naturale ale Regiunii Vest par a fi extrem de apreciate de către turiștii străini din Serbia, Ungaria, Austria sau Republica Cehă.

Teritoriul regiunii numără 5 Parcuri Naționale care au o valoare științifică complexă atât la nivel național cât și mondial și 4 parcuri naturale. Celor 9 parcuri naționale sau naturale se adaugă un număr de 88 de rezervații naturale, rezervații științifice și monumente ale naturii, prin care se realizează o conservare adecvată și necesară a biodiversității regionale. Din patrimoniul natural mai fac parte și alte elemente, înscrise sau nu în lista celor protejate: lacurile, râurile, pădurile, fluviul Dunărea care pot fi exploatate din punct de vedere turistic în vederea petrecerii timpului liber cât mai aproape de natură.

Principalele provocări pentru dezvoltarea ecoturismului în Regiunea Vest a României includ: infrastructura de turism natural nedezvoltată sau învechită; lipsa integrării în circuite tematice integrate; lipsa infrastructurii de interpretare/ghidare sau informații turistice, în special în ecoturism.

Ca și nevoi de investiții amintim: amenajarea și valorificarea patrimoniului natural pentru activități turistice în regim controlat, extinderea și modernizarea sistemului de marcaje turistice, realizarea unor puncte de belvedere pentru creșterea atractivității, modernizare căi de acces, înființarea de noi trasee turistice (trasee pentru ciclism, pentru drumeții), în paralel cu promovarea resurselor pe plan național și internațional.

În stațiunile montane din județe Hunedoara și Caraș-Severin, sporturile de iarnă se află în mijlocul activităților turistice și s-au bucurat de investiții importante în ultima perioadă, dar cu toate acestea, absența unor planuri coerente și integrate de investiții se resimte la nivelul stațiunilor. Cele mai relevante stațiuni pentru sporturi de iarnă sunt Straja și Parâng din Hunedoara și Semenic și Muntele Mic din județul Caraș-Severin.

Turismul curativ (balnear și wellness) a fost epicentrul activităților turistice din județul Timiș și Arad și

²³ Except for a specific objective set out in Article 4(1)(c)(xi) of the ESF+ Regulation.

Caraș-Severin, dar în lipsa fondurilor pentru modernizarea și reabilitarea construcțiilor și a numărului de turiști scăzut aproape că avem de-a face cu dispariția unor stațiuni. Cele mai reprezentative sunt Buziaș și Băile Călacea din județul Timiș, Moneasa și Lipova Băi din județul Arad, Băile Herculane din județul Caraș-Severin și Geoagiu Băi, Călan și Vața de Jos din Hunedoara. Investiții majore trebuie realizate în aceste stațiuni care se bucură de o calitate superioară a apelor termale. Astfel, renașterea turismului balnear poate ajuta mediul economic regional și local și în final, să ajute la creșterea nivelului de trai.

Ca și nevoi de investiții amintim: reabilitarea, modernizarea și echiparea stațiunilor balneare, a stațiunilor montane, realizarea unor domenii schiabile ample, în paralel cu promovarea resurselor pe plan național și internațional.

Pentru Regiunea Vest sunt importante și investițiile în tabere, care ar conduce la dezvoltarea turismului educațional, în paralel cu cel rural. Conform INS, în regiune mai funcționează în prezent 5 tabere. Prin modernizarea, extinderea lor și dotarea la standarde actuale, pot atrage un număr important de vizitatori.

Tipuri de acțiuni:

- Dezvoltarea și punerea în valoare a infrastructurii turistice publice, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros;
- Restaurarea, conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural UNESCO;
- Punerea în valoare a patrimoniului natural regional în scopul dezvoltării eco-turismului,
- Dezvoltarea infrastructurilor integrate cu rol în administrare, protejare, informare și exploatare turistică sustenabilă;
- Modernizarea infrastructurii culturale, cu accent pe păstrarea și valorificarea identității regionale;
- Dezvoltarea unor rute turistice, culturale și de agrement;
- Dezvoltarea taberelor de elevi și preșcolari.

The main target groups - Article 17(3)(d)(iii):

Text field [1 000]

Categorii de beneficiari: UAT, parteneriate între UAT și instituții publice locale sau centrale, administratori de parcuri naționale / naturale, ONG

Specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – Article 17(3)(d)(iv)

Text field [2 000]

The interregional and transnational actions –Article – 17(3)(d)(v)

Text field [2 000]

The planned use of financial instruments – Article – 17(3)(d)(vi)

Text field [1 000]

2.A.3.2 Indicators

Reference: Article 17(3)(d)(ii) CPR

Table 2: Output indicators								
Priority	Specific objective (Investment for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fund	Category of region	ID [5]	Indicator [255]	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
Axa prioritară 6 – O regiune atractivă	e (ii) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane				RCO 77 – Capacitatea infrastructurilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin			

Table 3: Result indicators											
Priorit y	Specific objectiv e (Investm ent for Jobs and Growth goal or EMFF)	Fu nd	Categ ory of region	I D [5]	Indicator [255]	Measure ment unit	Baseli ne or refere nce value	Refere nce year	Targ et (202 9)	Sour ce of data [200]	Comme nts [200]

Axa priorită 6 – O regiune atractivă	e (ii) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane				RCR 77 – Turiști/ vizite în siturile care beneficiază de sprijin						
					RCR 78 – Utilizatori ai infrastructurilor culturale care beneficiază de sprijin						

[Point 2.1.1.3 in the Commission proposal has been moved up following changes in Article 17(3)(c) CPR and it is now point 2.1.1.bis]

2.B.2.1 Description of technical assistance under financing not linked to costs – Article 32

Text field [3 000]

Axă prioritară 7. Asistență tehnică

AT va fi rambursată pentru costuri directe, în conformitate cu art. 30 (4) al CPR.

Asistența tehnică va fi folosită pentru asigurarea funcționării sistemului de management al POR Vest și pentru sprijin pentru structurile de guvernanță ITI.

Tipologii de cheltuieli necesare pentru dezvoltarea capacității administrative și asigurarea instrumentelor necesare pentru coordonarea și managementul POR:

- costuri personal implicat în coordonare și management POR,
- costuri cu deplasarea personalului (cheltuieli de transport, cazare, indemnizații de deplasare),
- cheltuieli cu achiziționarea de servicii (informare și comunicare, publicitate, servicii de evaluare și expertiză tehnică și financiară, servicii de expertiză contabilă și juridică, organizarea de evenimente și cursuri de formare profesională pentru personal propriu și pentru categoriile de beneficiari ai POR, cheltuieli cu organizarea întrunirilor structurilor de guvernanță a POR Vest, cheltuieli cu studii/analize/sondaje/evaluări, cheltuieli cu servicii implementare program, cheltuieli cu serviciile de arhivare fizică și electronică a documentelor)
- cheltuieli pentru investiții (cheltuieli cu achiziționare/construire/modernizare sedii necesare desfășurării activităților, cheltuieli cu servicii IT, de dezvoltare/actualizare, configurare baze de date, migrare structuri de date, achiziționarea de materiale consumabile, achiziția de active fixe corporale, obiecte de inventar),
- cheltuieli de administrație.

Beneficiari: Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional Vest 2021-2027, potențiali beneficiari ai intervențiilor din POR Vest 2021-2027

2.B.2.2. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention

Reference: Article 17(3)(e)

Table 8: Dimension 1 – intervention field				
Priority No	Fund	Category of	Code	Amount (EUR)

		region		

3. Financial plan

Reference: Article 17(3)(f)(i)-(iii); Article 106(1)-(3), Article 10; Article 21; CPR

3.A Transfers and contributions²⁴

Reference: Article 10; Article 21; CPR

☐ Programme amendment related to Article 10, CPR (contribution to Invest EU)
☐ Programme amendment related to Article 21, CPR (transfers to instruments under direct or indirect management or between shared management funds)

²⁴ Applicable only to programme amendments in line with Article 10 and 21, CPR.

Table 15: Contributions to InvestEU*

	Category of regions	Window 1 (a)	Window 2 (b)	Window 3 (c)	Window 4 (d)	Window 5 (e)	Amount (f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e)
ERDF	More developed						
	Less developed						
	Transition						
	Outermost and northern sparsely populated						
ESF+	More developed						
	Less developed						
	Transition						
	Outermost and northern sparsely populated						
JTF*	More developed						
	Less developed						
	Transition						
CF							
EMFF							
Total							

* Initial JTF allocation (without complementary resources transferred) within the limits set in Article 21.

Table 16: Transfers to instruments under direct or indirect management*

Fund	Category of regions	Instrument 1 (a)	Instrument 2 (b)	Instrument 3 (c)	Instrument 4 (d)	Instrument 5 (e)	Transfer amount (f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e)
ERDF	More developed						
	Transition						
	Less developed						
	Outermost and northern sparsely populated						
ESF+	More developed						
	Transition						
	Less developed						

	Outermost and northern sparsely populated						
CF							
EMFF							
Total							

* Cumulative amounts for all transfers during programming period.

Table 17: Transfers between shared management funds*

Receiving fund / instrument Transferring fund /instrument		ERDF				ESF+				CF	EMFF	AMIF	ISF	BMVI	Total
		More developed	Transition	Less developed	Outermost and northern sparsely populated	More developed	Transition	Less developed	Outermost and northern sparsely populated						
ERDF	More developed														
	Transition														
	Less developed														
	Outermost and northern sparsely populated														
ESF+	More developed														
	Transition														
	Less developed														
	Outermost and northern sparsely populated														
CF															
EMFF															
Total															

* Cumulative amounts for all transfers during programming period.

Table 18: Initial JTF allocation to the programme¹

Reference: Article 21 a

	Initial JTF allocation to the programme* per category of region		
	More developed	Transition	Less developed
Initial JTF allocation in the programme*			

* Programme with the JTF allocation.

¹ When JTF is the ‘fund concerned’ (basic data on the programme, p.1 of programme template).”

(5) Under point 3.A, a new ticking box is inserted, after Table 18:

“Obligatory transfer of ERDF and ESF+ resources as complementary support to the Just Transition Fund²

Transfer to JTF	☐ concerns internal transfers within the programme with JTF allocation (Table 18A)
	☐ concerns transfers from other programmes to the programme with JTF allocation (Table 18B)
	☐ N/A (ie no support from JTF to the programme)

² In case a programme supported by the JTF receives complementary support (cf Article 21a) within the programme and from other programmes both Tables 18A and 18B need to be filled in.”

Table 18A: Transfer of ERDF and ESF+ resources to the Just Transition Fund (JTF) within the programme

		JTF allocation in the programme* per category of region		
		More developed	Transition	Less developed
Transfer within the programme* (complementary support) per category of region				
ERDF	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			
ESF+	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			
Total	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			

* Programme with the JTF allocation.”

Table 18B: Transfer of ERDF and ESF+ resources from other programme(s) to the Just Transition Fund (JTF) in this programme

		Complementary support to the JTF in this programme (CCI number)* per category of region		
		More developed	Transition	Less developed
Transfer(s) from other programme(s)** per category of region				
Programme 1 (CCI number)				
ERDF	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			
ESF+	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			
Programme 2 (CCI number)				
Programme 3 (CCI number)				
Total ERDF	More developed			

	Transition			
	Less developed			
	Outermost and northern sparsely populated			
Total ESF+	More developed			
	Transition			
	Less developed			
	Outermost			
Total				

* programme with JTF allocation, which receives complementary support from the ERDF and ESF+.

** programme providing the complementary support from the ERDF and ESF+ (source)."

3.1 Financial appropriations by year

Reference: Article 17(3)(f)(i)

Fund	Category of region	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
ERDF	More developed								
	Transition								
	Less developed								

	Outermost and northern sparsely populated								
Total									
ESF+	More developed								
	Transition								
	Less developed								
	Outermost and northern sparsely populated								
Total									
Cohesion Fund	N/A								
EMFF	N/A								
Total									

3.2. Total financial appropriations by fund and national co-financing *

Reference: Article 17(3)(f)(ii), Article 17(6)

For the Investments for Jobs and Growth goal:

Table 11: Total financial appropriations by fund and national co-financing										
Policy/JTF objective or TA	Priority	Basis for calculation EU support (total or public)	Fund	Category of region**	EU contribution	National contribution	Indicative breakdown of national contribution		Total	Co-financing rate
					(a)	(b)=(c)+(d)	public (c)	private (d)	(e)=(a)+(b)***	(f)=(a)/(e)***
	Priority 1	P/T	ERDF	Less developed						
				More developed						
				Transition						
				Special allocation for outermost and northern sparsely populated regions						
	Priority 2		ESF+	Less developed						
				More developed						
				Transition						
				Outermost and northern sparsely populated regions						
	Priority 3		JTF****	Less developed						
				More developed						
				Transition						
	Priority 4		CF							
TA	TA Art. 29 CPR		ERDF or ESF+ or CF or JTF							
	TA Art. 30 CPR		ERDF or ESF+ or CF or JTF							
Total ERDF				More developed						
				Transition						
				Less developed						
				Special allocation for outermost and northern sparsely populated regions						
Total ESF+				More developed						
				Transition						
				Less developed						

			Outermost and northern sparsely populated regions						
Total JTF			More developed						
			Transition						
			Less developed						
Total CF		N/A							
Grand total									

* Prior to the mid-term review in 2025 for the ERDF, the ESF+, the CF and the JTF, financial appropriations for the years 2021 to 2025 only.

**For ERDF: less developed, transition, more developed, and, where applicable special allocation for outermost and northern sparsely populated regions. For ESF+: less developed, transition, more developed and, where applicable, additional allocation for outermost and northern sparsely populated regions. For CF: not applicable. For technical assistance, application of categories of region depends on selection of a fund.

*** Where relevant for all categories of region.

**** Indicate the total JTF resources as a result of Table 18 (i.e. a JTF allocation and the complementary support transferred from the ERDF and the ESF+).”

For the EMFF:

Reference: Article 17(3)(f)(iii)

EMFF programmes using technical assistance according to Article 30(4)

Table 11 A						
Priority	Specific Objective (nomenclature set out in the EMFF Regulation)	Basis for calculation of EU support	EU contribution	National public	Total	Co-financing rate
Priority 1	1.1	Public				
	1.2	Public				
	1.3	Public				
	1.4	Public				
	1.5	Public				
Priority 2	2.1	Public				
Priority 3	3.1	Public				
Priority 4	4.1	Public				
Technical assistance (Article 30(4))	5.1	Public				
Technical assistance (Article 32)	5.2	Public				

EMFF programmes using technical assistance according to Article 30(5)

Table 11 A							
Priority	Specific objective (nomenclature set out in the EMFF Regulation)	Basis for calculation of EU support	EU contribution		National public	Total	Co-financing rate*
			EU contribution without flat rate TA	EU contribution for flat rate TA*			
Priority 1	1.1	Public					
	1.2	Public					
	1.3	Public					
	1.4	Public					
	1.5	Public					
Priority 2	2.1	Public					
Priority 3	3.1	Public					
Priority 4	4.1	Public					
Technical assistance (Article 32)	5.1	Public					

*** According the percentages set out in Article 30(5), CPR

4. Enabling conditions

Reference: Article 17(3)(h)CPR

Table 12: Enabling conditions							
Enabling conditions	Fund	Selected specific objective (N/A to the EMFF)	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
Buna guvernanță a strategiei naționale sau regionale de specializare inteligentă	FEDR	(i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al		<i>Strategia (strategiile) de specializare inteligentă trebuie să fie sprijinită (sprijinite) de:</i> C1. O analiză la zi a factorilor care împiedică diseminarea inovării, inclusiv digitalizarea C2. Existența unei	Y/N	[500]	[1 000]

		<p>companiilor și al guvernelor (iii)</p> <p>Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor (iv)</p> <p>Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat</p>		<p>instituții sau a unui organism național/regional competent responsabil cu managementul strategiei de specializare inteligentă</p> <p>C3. Instrumente de monitorizare și evaluare pentru a măsura performanțele în direcția atingerii obiectivelor strategiei</p> <p>C4. Funcționarea eficace a procesului de descoperire antreprenorială</p> <p>C5. Acțiuni necesare pentru îmbunătățirea sistemelor de cercetare și inovare naționale sau regionale, dacă este relevant</p> <p>C6. Acțiuni pentru managementul tranziției industriale, dacă este relevant</p> <p>C7. Măsuri în sprijinul colaborării internaționale</p>			
Un cadru de politică strategic pentru sprijinirea renovărilor destinate să îmbunătățească eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale		<p>b (i)</p> <p>Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</p>		<p>C1. Este adoptată o strategie națională de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în conformitate cu cerințele Directivei 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor, care:</p> <p>a. implică obiective de etapă orientative pentru 2030 și 2040, și ținte pentru 2050</p> <p>b. oferă o descriere orientativă a resurselor bugetare</p>	Y/N		

				necesare pentru a sprijini implementarea strategiei c.definește mecanisme eficace pentru promovarea investițiilor în renovarea clădirilor C2. Măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice pentru a realiza economiile de energie necesare			
Planificarea globală a transporturilor la nivelul corespunzător		<p>c (iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor</p> <p>climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere</p>		<p>Se efectuează o cartografiere multinodală a infrastructurilor existente și a celor planificate până în 2030, care:</p> <p>C1.conține o justificare economică a investițiilor planificate, susținută de o analiză solidă a cererii și de o modelare a traficului, care ar trebui să ia în considerare impactul preconizat al liberalizării sectorului feroviar</p> <p>C2.reflectă planurile privind calitatea aerului, ținând seama în special de planurile naționale de decarbonizare</p> <p>C3.include investițiile în coridoarele rețelei centrale TEN-T, astfel cum sunt definite în Regulamentul (UE) nr. 1316/2013, în conformitate cu respectivele planuri de lucru ale rețelei TEN-T</p> <p>C4.în ceea ce privește investițiile din afara rețelei centrale TEN-T, garantează complementaritatea</p>			

				<p>prin asigurarea unei conectivități suficiente la rețeaua centrală TEN-T și la nodurile acesteia pentru regiunile și comunitățile locale C5. unde este cazul, raportează implementarea ERTMS conform cu Regulamentul de implementare al Comisiei EU 2017/6 din 5 ianuarie 2017 referitor la planul de implementare ERTMS.</p> <p>C6.promovează multimodalitatea, identificând nevoile de terminale multimodale sau de transbordare din cadrul transportului de pasageri sau marfă, precum și nevoile de moduri active de transport</p> <p>C7.include măsuri vizând promovarea combustibililor alternativi, în conformitate cu cadrele naționale de politici C8.</p> <p>Include un rezumat al evaluării riscurilor de siguranță rutieră, în conformitate cu strategiile naționale de siguranță rutieră existente, împreună cu o cartografiere a drumurilor și secțiunilor afectate și furnizarea cu prioritate a investițiilor corespunzătoare relevante</p> <p>C9. furnizează informații privind resursele bugetare și de finanțare corespunzătoare investițiilor planificate și necesare pentru</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

				acoperirea costurilor de exploatare și de întreținere a infrastructurilor existente și a celor planificate			
Un cadru de politică strategic pentru sistemul de educație și formare, la toate nivelurile		d (ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;		Existența unui cadru de politică strategic la nivel național și/sau regional pentru sistemul de educație și formare, care cuprinde: C1.sisteme de anticipare și previziuni privind competențele, bazate pe date concrete, precum și mecanisme și servicii de monitorizare C2.măsuri care să garanteze un acces egal, participarea și absolvirea unor programe de educație și formare de calitate, relevante și incluzive și dobândirea de competențe-cheie la toate nivelurile, inclusiv în învățământul superior C3.un mecanism de coordonare la toate nivelurile sistemului de educație și formare, inclusiv la nivelul învățământului terțiar, și o atribuire clară a responsabilităților între autoritățile naționale relevante și/sau organismele regionale C4.modalități de monitorizare, evaluare și revizuire a cadrului de politică strategic C5.măsuri care să vizeze adulții cu calificări și			

				competențe reduse și persoanele provenind din medii socioeconomice dezavantajate, și parcursuri de perfecționare profesională C6. Măsuri de sprijinire a cadrelor didactice, a formatorilor și a personalului universitar în ceea ce privește metode de învățare adecvate, evaluarea și validarea competențelor-cheie măsuri destinate a promova mobilitatea cursanților și a personalului și colaborarea transnațională a formatorilor și a personalului didactic, inclusiv prin recunoașterea rezultatelor studiilor și a calificărilor.			

5. Programme authorities

Reference: Article 17(3)(j); Article 65, Article 78 CPR

Table 13: Programme authorities			
Programme authorities	Name of the institution [500]	Contact name [200]	E-mail [200]
Managing authority	Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest		
Audit authority	Autoritatea de Audit – Organism independent pe lângă Curtea de Conturi a României		
Body which receives payments from the Commission	Ministerul Finanțelor Publice prin Autoritatea de Certificare și Plată		
Where applicable, body or, bodies which receive payments from the Commission in case of technical assistance pursuant to Article 30(5)			
Accounting function in case this function is entrusted to a body other than the managing authority	Ministerul Finanțelor Publice prin Autoritatea de Certificare și Plată		

Reference: 4th subparagraph of Article 17(3)

The repartition of the reimbursed amounts for technical assistance pursuant to Article 30(5) if more bodies are identified to receive reimbursements

The portion of the percentages set out in Article 30(5)(b) that would be reimbursed to the bodies which receive payments from the Commission in case of technical assistance pursuant to Article 30(5) (in percentage points)

Body 1	p.p.
Body 2	p.p.

6. Partnership

Reference: Article 17(3)(g)

Text field [10 000]

În Regiunea VEST structurile partenariale sunt constituite în conformitate cu prevederile Legii 315/2004, cu modificările ulterioare. De asemenea, se iau în considerare:

- REGULAMENTUL de organizare și funcționare a Consiliului pentru Dezvoltare Regională (CDR) al Regiunii de Dezvoltare Vest;
- REGULAMENTUL - CADRU privind organizarea și funcționarea Comitetelor Regionale pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regională (CRP) 2021-2027;
- Regulament privind organizarea și funcționarea Consorțiului Regional de Inovare (CRI) în Regiunea Vest.

Astfel, relații partenariale se stabilesc la nivelul:

- Consiliului pentru Dezvoltare Regională (CDR)
- Comitetului Regional pentru elaborarea PDR (CRP)
- Consorțiului Regional de Inovare (CRI)

Consiliul pentru Dezvoltare Regională (CDR) este organismul regional deliberativ, fără personalitate juridică, care este constituit și funcționează pe principii partenariale la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare, în scopul coordonării activităților de elaborare și monitorizare ce decurg din politicile de dezvoltare regională.

Comitetului Regional pentru elaborarea PDR 2021-2027 (CRP) are rol consultativ, reprezentând cadrul larg partenerial al CDR pentru elaborarea și avizarea PDR și are în componența sa ca membri titulari sau supleanți, reprezentanți, la nivel decizional, ai ADR, ai compartimentelor de dezvoltare rurală județene ale Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale precum și ai altor servicii deconcentrate ale instituțiilor publice centrale, reprezentanți ai instituției prefectului, consiliilor județene, consiliilor locale, ai societății civile, precum și reprezentanți ai altor organizații cu activitate relevantă la nivel regional în diverse domenii specifice.

CRP este coordonat de ADR Vest care asigură și secretariatul acestuia.

Componența structurilor partenariale prevăzute în Regulamentul Cadru al Comitetelor Regionale sunt:

- Grupurile tematice regionale (GTR)

- Grupurile de lucru subregionale (GLSR)

Grupurile tematice regionale (GTR) stabilite la nivelul Regiunii Vest sunt în număr de șase structura acestora fiind corelată cu **obiectivele de politică (OP) de la nivel european** pentru perioada 2021-2027: Competitivitate, inovare și transfer tehnologic, digitalizare (**OP1**); Mediu și schimbări climatice, eficiență energetică, mobilitate (**OP2**); Infrastructura regională de transport (**OP3**); Educație, ocuparea forței de muncă, sănătate, servicii sociale (**OP4**); Turism, cultură, patrimoniu cultural (**OP5**); Administrație și bună guvernare.

Grupurile de lucru subregionale (GLSR) sunt organizate la nivel județean, organizate în funcție de prioritățile regionale de dezvoltare.

Atribuțiile grupurilor tematice regionale și grupurilor de lucru subregionale sunt de a examina analizele economice și sociale și problemele majore identificate la nivel județean, obiectivele de dezvoltare stabilite și strategia pentru realizarea acestora. Acestea contribuie la realizarea documentelor necesare elaborării PDR și formulează recomandări și propuneri care sunt transmise CRP.

Parteneriatul regional este compus din membrii titulari și membri supleanți, reprezentanți ai ADR VEST astfel:

- Consilii județene și Primării de municipii și orașe;
- Servicii și instituții județene publice (Agenții pentru ocuparea forței de muncă, pentru protecția mediului, direcții de asistență socială, direcții de cultură);
- Inspectorate școlare, Universități, licee, institute de cercetare;
- Camere de comerț și industrie, întreprinderi mari;
- Direcții regionale de drumuri și poduri, căi ferate, aeroporturi;
- Grupuri de acțiune locală (GAL-uri), organizații de cooperare transfrontalieră, dezvoltarea turismului;
- Organizații culturale.

O altă structură partenerială inițiată la nivelul Regiunii Vest este **Consortiul Regional de Inovare**, constituit în conformitate cu prevederile din Metodologia pentru elaborarea Documentului Cadru pentru Strategia de Cercetare și Inovare Regională pentru Specializare Inteligentă, emis de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP).

Rolul principal al Consortiului Regional de Inovare al Regiunii Vest este de a coordona elaborarea și implementarea Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă VEST (RIS3), de a aviza rapoartele de implementare, monitorizare și evaluare și de a aviza portofoliul de proiecte prioritare.

Componenta structurii parteneriale este prevăzută în Regulamentul privind organizarea și Funcționarea Consortiului Regional de Inovare în Regiunea Vest și este format din reprezentanții următoarelor categorii de instituții/entități/organizații:

- Instituții de învățământ superior de stat acreditate și structuri de cercetare-dezvoltare ale acestora;
- Institute de cercetare – dezvoltare, care operează (au sediul central sau filiala cu personalitate juridică) în Regiunea Vest;

- Institute, centre sau stațiuni de cercetare-dezvoltare din subordinea Academiei Române sau a academiilor de ramură;
- Alte institute, centre sau stațiuni de cercetare-dezvoltare, organizate ca instituții publice ori de drept public;
- Alte instituții publice sau de drept public care au ca obiect de activitate și cercetarea-dezvoltarea ori structuri ale acestora legal constituite;
- Institute sau centre de cercetare-dezvoltare fără scop patrimonial, recunoscute de utilitate publică;
- Alte institute, centre sau stațiuni de cercetare-dezvoltare, organizate ca persoane juridice de drept privat, fără scop patrimonial;
- Entități de management ale clusterelor;
- Entități de transfer tehnologic acreditate;
- Agenți economici care au activitate de CDI.

Pentru actualizarea Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă VEST (RIS3), dar și pentru actualizarea domeniilor de specializare inteligentă regionale, s-au realizat mai multe ateliere pentru descoperire antreprenorială (EDP), după cum urmează:

- 28.05.2019: Focus grup pentru descoperire antreprenorială - Agricultură și industria alimentară
- 29.05.2019: Focus grup pentru descoperire antreprenorială - Eficiență energetică și construcții sustenabile
- 04.06.2019: Focus grup pentru descoperire antreprenorială - Industriile culturale și creative
- 20.02.2020: Focus grup pentru descoperire antreprenorială - Industria manufacturieră/prelucrătoare

În următoarea perioadă se intenționează să se realizeze încă două ateliere pentru descoperire antreprenorială:

- Focus grup pentru descoperire antreprenorială - Sănătate și calitatea vieții
- Focus grup pentru descoperire antreprenorială - Digitalizare, Industrializare, Industry 4.0

Relațiile parteneriale se realizează și prin intermediul consultărilor publice ale documentelor realizate de către ADR Vest respectiv alte documente de interes / informații privind ultimele noutăți privind politica de dezvoltare regională de la nivel european / național.

Întâlnirile de lucru și consultări publice privind elaborarea Planului de Dezvoltare Regională 2021-2027 au avut loc astfel:

- Consultarea publică Analiza socio-economică și Analiza SWOT a Regiunii Vest, lansată pe site-ul ADR Vest - 15.04.2020
- Prima reuniune a Comitetului Regional pentru elaborarea Planului pentru Dezvoltare Regională 2021 – 2027 Regiunea Vest - 20.02.2020

Întâlniri de lucru pentru avizarea Documentului Cadru pentru Strategia de Cercetare și Inovare Regională pentru Specializare Inteligentă respectiv actualizarea domeniilor regionale de specializare inteligentă au avut loc astfel:

- Întâlnire de lucru Consorțiul Regional de Inovare - 20.02.2020
- Întâlnire de lucru Consorțiul Regional de Inovare - 17.08.2017
- Întâlnire de lucru Consorțiul Regional de Inovare - 04.04.2017

În perioada următoare, calendarul consultărilor și al întâlnirilor de lucru prevăd următoarele reuniuni:

- Întâlnirea grupurilor tematice regionale (GTR) aferente fiecărui obiectiv de politică (OP) respectiv GTR administrație și buna guvernare,
- Întâlniri ale grupurilor de lucru subregionale (GLSR), organizate pentru fiecare județ,
- Întâlnire de lucru CRP pentru avizarea PDR VEST 2021-2027,
- Întâlnire a CRI pentru actualizarea Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă VEST,
- Întâlnire de lucru CDR pentru avizarea PDR Vest 2021-2027 respectiv a Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă VEST (RIS3)

7. Communication and visibility

Reference: Article 17(3)(i) CPR, Article 42(2) CPR

Text field [4 500]

Regulamentul privind dispozițiile comune conține prevederi generale legate de comunicare, vizibilitate și transparență:

- Responsabilitățile privind vizibilitatea și comunicarea, care revin atât autorităților responsabile de programe, cât și beneficiarilor acestora, au fost întărite. Cerințele comune în materie de comunicare, transparență și vizibilitate asigură acțiuni de comunicare mai coerente, mai eficace și mai eficiente.
- Autoritățile responsabile de programe, beneficiarii și părțile interesate ale acestora din statele membre ar trebui să desfășoare acțiuni de sensibilizare privind realizările finanțărilor din partea Uniunii și să informeze publicul larg în consecință.
- Activitățile vizând transparența, comunicarea și vizibilitatea sunt esențiale pentru a da vizibilitate pe teren acțiunilor Uniunii și ar trebui să se bazeze pe informații adevărate, exacte și actualizate.

Autoritățile de management au următoarele atribuții:

- să publice informații structurate privind operațiunile și beneficiarii selecționați pe site-ul web al programului care furnizează sprijin operațiunii, ținând în același timp cont de cerințele referitoare la protecția datelor cu caracter personal în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului

- se asigură că, în termen de șase luni de la aprobarea programului, există un site web care conține informații privind programele aflate sub responsabilitatea sa, cuprinzând obiectivele, activitățile, posibilitățile de finanțare disponibile și realizările programelor.
- pe site-ul web, cel târziu cu o lună înainte de lansarea unei cereri de propuneri, un rezumat al cererilor de propuneri planificate și publicate
- publică pe site-ul web lista operațiunilor selectate pentru sprijin din partea fondurilor în cel puțin una dintre limbile oficiale ale Uniunii și actualizează lista respectivă cel puțin o dată la trei luni. Fiecare operațiune are un cod unic.
- datele se publică pe site-ul web în formate deschise și prelucrabile automat, care permit sortarea, căutarea, extragerea, compararea și reutilizarea datelor.
- informează beneficiarii cu privire la faptul că datele vor fi publicate înainte de publicarea lor
- se asigură că toate materialele de comunicare și vizibilitate, inclusiv cele de la nivelul beneficiarilor, sunt puse la dispoziția instituțiilor, organismelor sau agențiilor Uniunii, la cererea acestora, și că se acordă Uniunii o licență fără redevențe, neexclusivă și irevocabilă pentru utilizarea acestor materiale și a oricăror drepturi preexistente aferente acestora, în conformitate cu anexa VIII.
- Fiecare autoritate de management desemnează un responsabil cu comunicarea pentru fiecare program („responsabilul cu comunicarea al programului”).

Abordarea strategică a AM POR pentru Regiunea Vest 2021-2027

Accentul acțiunilor de promovare și informare a POR nu va fi pus pe doar pe creșterea notorietății programului, ci mai ales pe creșterea gradului de cunoaștere a obiectivelor finanțărilor oferite de program și de înțelegere a mecanismelor de acordare a finanțărilor în rândul potențialilor beneficiari precum și al beneficiilor aduse de acestea în comunitățile locale.

Abordarea avută în vedere în ceea ce privește comunicarea și vizibilitatea programului, va avea în vedere definirea obiectivelor, a publicului-țintă, a canalelor de comunicare, a acoperirii la nivelul mijloacelor de comunicare socială, a activităților specifice, a bugetului planificat și a indicatorilor relevanți pentru monitorizarea și evaluarea acestora.

AM POR Vest va asigura elaborarea, implementarea, evaluarea și revizuirea documentelor de programare pentru comunicare- Strategie/ Planul de Comunicare dar și a planurilor anuale de acțiuni, asigurând îndeplinirea prevederilor Regulamentelor comunitare în domeniul informării, în colaborare cu MFE Va fi asigurată corelarea documentelor strategice cu celelalte Programe Operaționale în ceea ce privește activitățile de informare și publicitate astfel încât mesajul care este transmis să fie maximizat pentru a fi asigurată vizibilitatea necesară pentru contribuția financiară a Uniunii Europene.

Pentru a se asigura un concept unitar pentru identitatea vizuală vor fi respectate prevederile Manualului de Identitate Vizuală (MIV). Acest document va detalia regulile de identitate vizuală și excepțiile, sprijinind astfel asigurarea unei identități unitare.

Obiectivele generale:

- Implementarea transparentă a Programului Operațional Regional Vest 2021-2027
- Acțiunile de informare, comunicare și transparență pentru POR Vest 2021-2027 vor avea în vedere
- asigurarea transparenței și diseminarea informațiilor privind operațiunile și mecanismele de accesare, implementare și gestionare a acestora către toate categoriile de potențiali beneficiari/ beneficiari
- asigurarea promovării beneficiilor intervențiilor finanțate din POR Vest

Obiectivele specifice:

- Informarea tuturor categoriilor de public țintă cu privire la apelurile de proiecte, lansări de proiecte și stadiul de implementare în vederea creșterii absorbției (publicare pe site, transmitere informații prin e-mail, newsletter, etc)
- Explicarea regulilor și a mecanismului de acordare a finanțărilor și implementare a proiectelor, pe toată perioada de derulare a programului de finanțare
- Informarea beneficiarilor cu privire la MIV astfel încât aceștia să respecte și aplice regulile de informare, publicitate și vizibilitate în cadrul proiectelor pe care le derulează prin avizarea favorabilă
- Creșterea notorietății AM-POR ca instituție care gestionează POR Vest 2021-2027
- Informarea publicului larg asupra beneficiilor aduse de implementarea programului

8. Use of unit costs, lump sums, flat rates and financing not linked to costs

Reference: Articles 88 and 89 CPR

Table 14: Use of Union contribution based on unit costs, lump sums, flat rates and on financing not linked to costs

Indication of use of Articles 88 and 89 CPR*	Priority No	Fund	Specific objective (Jobs and growth goal) or area of support (EMFF)
Use of reimbursement of eligible expenditure based on unit costs, lump sums and flat rates under priority according to Article 88 CPR	Priority 1	ERDF	SO 1
			SO 2
	Priority 2	ESF+	SO 3

			SO 4
	Priority 3	CF	SO 5
			SO 6
	Priority 4	JTF	SO JTF
Use of financing not linked to costs according to Article 89 CPR	Priority 1	ERDF	SO 7
			SO 8
	Priority 2	ESF+	SO 9
			SO 10
	Priority 3	CF	SO 11
			SO 12
	Priority 4	JTF	SO JTF

Appendix 1: Union contribution based on unit costs, lump sums and flat rates

Template for submitting data for the consideration of the Commission

(Article 88)

Date of submitting the proposal	
Current version	

A. Summary of the main elements

Priority	Fund	Specific objective	Category of region	Estimated proportion of the total financial allocation within the priority to which the SCO will be applied in % (estimate)	Type(s) of operation		Corresponding indicator name(s)		Unit of measurement for the indicator	Type of SCO (standard scale of unit costs, lump sums or flat rates)	Corresponding standard scales of unit costs, lump sums or flat rates
					Code	Description	Code	Description			

B. Details by type of operation (to be completed for every type of operation)

Did the managing authority receive support from an external company to set out the simplified costs below?

If so, please specify which external company: Yes/No – Name of external company

Types of operation:

1.1. Description of the operation type	
1.2 specific objective	
1.3 Indicator name ²⁵	
1.4 Unit of measurement for indicator	
1.5 Standard scale of unit cost, lump sum or flat rate	
1.6 Amount	
1.7 Categories of costs covered by unit cost, lump sum or flat rate	
1.8 Do these categories of costs cover all eligible expenditure for the operation? (Y/N)	
1.9 Adjustment(s) method	
1.10 Verification of the achievement of the unit of measurement - what document(s) will be used to verify the achievement of the unit of measurement? - describe what will be checked during management verifications (including on-the-spot), and by	

²⁵ Several complementary indicators (for instance one output indicator and one result indicator) are possible for one type of operation. In these cases, fields 1.3 to 1.11 should be filled in for each indicator.

whom. - what arrangements to collect and store the data/documents described?	
1.11 Possible perverse incentives or problems caused by this indicator, how they could be mitigated, and the estimated level of risk	
1.12 Total amount (national and EU) expected to be reimbursed	

C: Calculation of the standard scale of unit costs, lump sums or flat rates

1. Source of data used to calculate the standard scale of unit costs, lump sums or flat rates (who produced, collected and recorded the data; where the data are stored; cut-off dates; validation, etc.).

2. Please specify why the proposed method and calculation is relevant to the type of operation.

3. Please specify how the calculations were made, in particular including any assumptions made in terms of quality or quantities. Where relevant, statistical evidence and benchmarks should be used and attached to this annex in a format that is usable by the Commission.

4. Please explain how you have ensured that only eligible expenditure was included in the calculation of the standard scale of unit cost, lump sum or flat rate.

5. Assessment of the audit authority(ies) of the calculation methodology and amounts and the arrangements to ensure the verification, quality, collection and storage of data.

Appendix 2: Union contribution based on financing not linked to costs

Template for submitting data for the consideration of the Commission

(Article 89)

Date of submitting the proposal	
Current version	

A. Summary of the main elements

Priority	Fund	Specific objective	Category of region	The amount covered by the financing not linked to cost	Type(s) of operation	Conditions to be fulfilled/results to be achieved	Corresponding indicator name(s)		Unit of measurement for the indicator	Envisaged reimbursement to the beneficiaries
							Code	Description		
The overall amount covered										

B. Details by type of operation (to be completed for every type of operation)

Types of operation:

1.1. Description of the operation type			
1.2 specific objective			
1.3 Conditions to be fulfilled or results to be achieved			
1.4 Deadline for fulfilment of conditions or results to be achieved			
1.5 Indicator definition for deliverables			
1.6 Unit of measurement for indicator for deliverables			
1.7 Intermediate deliverables (if applicable) triggering reimbursement by the Commission with schedule for reimbursements	Intermediate deliverables	Date	Amounts
1.8 Total amount (including EU and			

national funding)	
1.9 Adjustment(s) method	
<p>1.10 Verification of the achievement of the result or condition (and where relevant, the intermediate deliverables)</p> <ul style="list-style-type: none"> - describe what document(s) will be used to verify the achievement of the result or condition - describe what will be checked during management verifications (including on-the-spot), and by whom. - describe what are the arrangements to collect and store the data/documents 	
1.10a Use of grants in the form of financing not linked to costs	
<p>1.11 Arrangements to ensure the audit trail</p> <p>Please list the body(ies) responsible for these arrangements.</p>	

Appendix 2a: List of planned operations of strategic importance- Article 17(3)

Text field [2 000]

Appendix 4: EMFF action plan for each outermost region

Template for submitting data for the consideration of the Commission

Date of submitting the proposal	
Current version	

1. Description of the strategy for the sustainable exploitation of fisheries and the development of the sustainable blue economy

<i>Text field [30 000]</i>

2. Description of the main actions envisaged and the corresponding financial means

Description of the main actions	EMFF amount allocated (EUR)
Structural support to the fishery and aquaculture sector under the EMFF <i>Text field [10 000]</i>	
Compensation for the additional costs under Article 21 of the EMFF <i>Text field [10 000]</i>	
Other investments in the sustainable blue economy necessary to achieve a sustainable coastal development <i>Text field [10 000]</i>	

3. Description of the synergies with other sources of Union funding

<i>Text field [10 000]</i>
